

Kotnikova 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 36 80

E: gp.svrk@gov.si

Številka: 024-1/2019/34

Ljubljana, 20. 08. 2019

EVA /

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: Informacija o izvajanju Slovenske strategije pametne specializacije za obdobje 2016–2018 – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14 in 55/17) in drugega odstavka 56. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16) je Vlada Republike Slovenije na seji pod točko dne sprejela naslednji

S K L E P

1. Vlada Republike Slovenije se je seznanila z Informacijo o izvajanju Slovenske strategije pametne specializacije za obdobje 2016–2018.
2. Vlada Republike Slovenije nalaga Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport in Službo Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko začne z aktivnostmi za postavitve platforme za napovedovanje kompetenc.

Stojan Tramte
GENERALNI SEKRETAR

Priloga:

- čistopis gradiva

Prejmejo:

- Generalni sekretariat Vlade RS
- Kabinet predsednika Vlade RS
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Ministrstvo za infrastrukturo
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- Ministrstvo za javno upravo
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ministrstvo za kulturo
- Ministrstvo za obrambo

<ul style="list-style-type: none"> - Ministrstvo za okolje in prostor - Ministrstvo za pravosodje - Ministrstvo za zdravje - Ministrstvo za zunanje zadeve - Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva
<ul style="list-style-type: none"> - dr. Peter Wostner, vodja Sektorja za koordinacijo pametne specializacije, Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora
/
5. Kratak povzetek gradiva
<p>Informacija o izvajanju Slovenske strategije pametne specializacije (S4) za obdobje 2016–2018 zajema pregled izvajanja S4 od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2018 in vključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pregled napredka pri doseganju ciljev S4 na podlagi analize razpoložljivih statističnih podatkov, - pregled vzpostavljene upravljalne strukture S4, tj. aktivnosti Delovne skupine državnih sekretarjev za izvajanje S4 (DSDS S4) in aktivnosti Strateških razvojno-inovacijskih partnerstev (SRIP) z opredelitvijo nadaljnjih aktivnosti v letu 2019, - pregled procesa opredelitve nacionalnih strateških razvojnih prioritet z opredelitvijo nadaljnjih aktivnosti v letu 2019, - pregled izvedenega svežnja ukrepov, ki izhaja iz S4, in sicer na področju raziskav, razvoja in inovacij, razvoja človeških virov, podjetništva in internacionalizacije in razvojne države z opredelitvijo nadaljnjih aktivnosti na posameznem področju v letu 2019, - pregled aktivnosti na področju razvojne internacionalizacije po prioriteth stebrih S4 z opredelitvijo nadaljnjih aktivnosti v letu 2019. <p>Informacija o izvajanju S4 za obdobje 2016–2018 ugotavlja, da ima Slovenija z vidika konkurenčnosti in strukture gospodarstva ter razpoložljivega znanja dobro izhodišče za svoj nadaljnji razvoj, ki pa se trendno, relativno glede na konkurenco, poslabšuje. Slovenija je po potrditvi S4 v obdobju 2016-2018 naredila znaten kvalitativen napredek pri nadgradnji inovacijskega ekosistema, ki pa ni bil dovolj podprt s potrebnimi naložbami, še posebej v javnem sektorju; določene negativne trende pa je bilo, vsaj do let 2016-2017, opaziti tudi v zasebnem sektorju, še posebej na področju inovacijske aktivnosti in vlaganj v raziskave in razvoj. V zadnjem obdobju je sicer moč zaznati določene premike v pravo smer (npr. zaustavitev padanja izdatkov državnega proračuna za raziskave in razvoj), vendar pa je treba v luči prihajajočih izzivov (četrti industrijska revolucija in pospeševanje konkurenčnih regij in držav) dinamiko v naslednjem obdobju bistveno pospešiti.</p> <p>Informacija o izvajanju S4 za obdobje 2016–2018 je bila obravnavana in potrjena na 1. seji Delovne skupine vlade za podporo izvajanju S4, 19. aprila 2019, kjer je bilo tudi dogovorjeno, da Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko dokument posreduje v seznanitev Vladi RS.</p> <p>Iz gradiva samega, kakor tudi iz razprave na 1. seji Delovne skupine vlade za podporo izvajanju Slovenske strategije pametne specializacije izhaja, da je za Slovenijo, njen bodoči razvoj in hkrati za možnost ustvarjanja in ustreznega dopolnjevanja novih kvalitetnih delovnih mest nujno potrebno vzpostaviti celovit in sistemski pristop pri napovedovanju kompetenc za poklice prihodnosti že v letu 2019.</p> <p>Platforma za napovedovanje kompetenc bo v bližnji prihodnosti odigrala ključno vlogo pri ustreznem</p>

naslavljanju oziroma pravočasni pripravljenosti na izzive prihodnosti in resne spremembe na trgu dela, nastale kot posledica vse močnejšega in hitrejšega uvajanja novih tehnologij, digitalizacije, avtomatizacije, robotizacije, drugačnih oblik dela.

Napovedovanje kompetenc prihodnosti in ustrezen odziv nanje je horizontalna tematika, ki združuje različne razvojne politike vse od politike zaposlovanja in trga dela, štipendijske politike in politike vseživljenjske karijerne orientacije, do izobraževalne politike v njeni celotni vertikali ter vseživljenjskega učenja. Na drugi strani je tesno povezana z raziskovalno razvojno, tehnološko in inovacijsko ter gospodarsko politiko, zato je ključno, da vodilno vlogo priprave in izvedbe prevzame Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter da pri tem tesno sodelujejo vsa v sklepu navedena ministrstva.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR

S pričujočim vladnim gradivom se ne potrjuje sama operacija, pač pa se določa nosilno institucijo na državni ravni, ki naj v sodelovanju z ostalimi opredeljenimi resorji podrobneje opredeli umestitev in koncept modela. MDDSZ skupaj z ostalimi institucijami začne z aktivnostmi za postavitve in te, same po sebi, ne bodo imele finančnih posledic, saj gre za redno delo ministrstev. Ministrstva bodo skladno s sklepom pripravila usklajene strokovne podlage, ki bodo podlaga za odločanje. Preliminarno ocenjujemo, da bi za izvedbo aktivnosti za postavitve modela napovedovanja kompetenc bila potrebna sredstva do višine 1 mio EUR.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				

Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR				
/				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.			NE	
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: - Skupnosti občin Slovenije (SOS): NE - Združenju občin Slovenije (ZOS): NE - Združenju mestnih občin Slovenije (ZMOS): NE				
Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: - v celoti, - večinoma, - delno, - niso bili upoštevani.				
Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.				
9. Predstavitev sodelovanja javnosti				

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.) Sodelovanje javnosti pri pripravi Informacije o izvajanju Slovenske strategije pametne specializacije ni predvideno.	
<p>(Če je odgovor DA, navedite: Datum objave:</p> <p>V razpravo so bili vključeni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nevladne organizacije, - predstavniki zainteresirane javnosti, - predstavniki strokovne javnosti. <p>Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):</p> <p>Upoštevani so bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v celoti, - večinoma, - delno, - niso bili upoštevani. <p>Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:</p> <p>Poročilo je bilo dano</p> <p>Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.</p>	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade	NE
<p>dr. Iztok Purič minister</p>	

**INFORMACIJA O IZVAJANJU
SLOVENSKE STRATEGIJE PAMETNE SPECIALIZACIJE
za obdobje 2016–2018**

Ljubljana, avgust 2019

KAZALO VSEBINE

1. KLJUČNI POUDARKI	1
2. CILJI IN USPEŠNOST S4	1
3. NOV MODEL RAZVOJNEGA SODELOVANJA	1
3.1 Državna raven	1
3.1.1 Koordinacija, strateški pomen in delovanje Delovne skupine vlade za podporo izvajanju S4	1
3.1.2 Finančna realizacija	1
3.2 Strateška razvojno-inovacijska partnerstva	1
3.2.1 Vloga in pomen	1
3.2.2 Predstavitev s primeri dobre prakse	1
3.3 Nadgradnja 2019+	1
4. NACIONALNE STRATEŠKE RAZVOJNE PRIORITETE	1
4.1 Opredeljene skozi proces podjetniškega odkrivanja	1
4.1.1 Prioritete	1
4.2 Nadgradnja 2019+	1
5. CILJAN, CELOVIT IN PRILAGOJEN SVEŽENJ UKREPOV	1
5.1 Raziskave, razvoj in inovacije	1
5.1.1 Realizacija do 2018	1
5.1.2 Plan 2019+	1
5.2 Razvoj človeških virov	1
5.2.1 Realizacija do 2018	1
5.2.2 Plan 2019+	1
5.3 Podjetništvo in internacionalizacija	1
5.3.1 Realizacija do 2018	1
5.3.2 Plan 2019+	1
5.4 Razvojna država	1
6. GLOBALNO INTEGRIRAN PRISTOP	1
6.1 Dodana vrednost S4 pri internacionalizaciji	1
6.2 Realizacija	1
6.2.1 Digitalno	1
6.2.2 Krožno	1
6.2.3 Industrija 4.0.	1
Priloga A: Tabela instrumentov, ki so neposredno ali posredno vezani na izvajanje S4	1
Priloga B: Tabela sredstev, dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije	1
Priloga C: Tabela realizacije sredstev dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije	1
Priloga D: Tabela sredstev, dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije po posredniških organih	1
Priloga E: Tabela realizacije sredstev, dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije po posredniških organih	1

1. KLJUČNI POUDARKI

Slovenija ima z vidika konkurenčnosti, strukture gospodarstva in razpoložljivega znanja dobro izhodišče za svoj nadaljnji razvoj, ki pa se trendno, relativno glede na konkurenco, poslabšuje. **Slovenija je po potrditvi Slovenske strategije pametne specializacije (S4) v obdobju 2016-2018 naredila znaten kvalitativen napredek pri nadgradnji inovacijskega ekosistema, ki pa ni bil dovolj podprt s potrebnimi naložbami**, še posebej v javnem sektorju, določene negativne trende pa je bilo, vsaj do let 2016-2017, opaziti tudi v zasebnem sektorju, še posebej na področju inovacijske aktivnosti in vlaganj v raziskave in razvoj. V zadnjem obdobju je sicer moč zaznati določene premike v pravo smer (npr. postopno povečevanje izdatkov državnega proračuna za raziskave in razvoj), vendar pa je treba v luči prihajajočih izzivov (četrti industrijska revolucija in pospeševanje konkurenčnih regij in držav) dinamiko v naslednjem obdobju bistveno pospešiti.

Rast produktivnosti je v obdobju 2016-2018 v povprečju znašala 3,3 %¹, kar je za 0,4 % manj kot v desetletju pred krizo (1998-2007: 3,7 %). Kljub temu, da 3,3 % rast produktivnosti predstavlja peto najvišjo rast produktivnosti v EU v tem obdobju, **Slovenija s tem vseeno ne more biti zadovoljna**, saj je zaradi daljše krize zaostanek države za povprečno produktivnostjo² v EU ostal višji kot pred krizo (18 indeksnih točk). Ob tem je vendarle razveseljivo dejstvo, da dinamika gibanja produktivnosti v menjalnem sektorju v Sloveniji prehiteva tisto v EU³.

Positiven trend je od leta 2012 zaznati v **povečanju podjetniške aktivnosti in števila hitrorastočih podjetij**, ki že presega ciljno vrednost, opredeljeno ob potrditvi S4. Po drugi strani se **mednarodna konkurenčnost slovenskih podjetij**, merjena z deležem visokotehnološko zahtevnih proizvodov in na znanju temelječih storitev v izvozu, **ni bistveno izboljšala**, predvsem pa se je zmanjšala **inovacijska aktivnost slovenskih podjetij**, česar sicer ni možno ali primerno pripisati S4 (zadnji razpoložljivi podatki obstajajo za leto 2016, ko se je S4 šele začela izvajati), kaže pa na nujnost hitrega ukrepanja, če želi Slovenija ta trend obrniti v pozitivno smer.

Po vrednosti Evropskega inovacijskega indeksa (EII) je **Slovenija** v obdobju 2012-2017 ohranjala pozicijo blizu evropskega povprečja, to je v skupini močnih inovatorov, medtem ko je v letu 2018 zabeležila znaten padec indeksa, tako da je bila razvrščena v skupino **zmernih inovatorov, kar zagotovo predstavlja pomemben signal po nujni spremembi odnosa do raziskav, razvoja in inovacij v Sloveniji**.

Z izvajanjem Raziskovalno inovacijske strategije Slovenije (RISS) in S4 Slovenija do sedaj **ni uspela bistveno povečati obsega javnih naložb v raziskovalno-razvojno-inovacijsko dejavnost, kar je ključnega pomena in predstavlja enega glavnih prihodnjih izzivov**. Kljub temu je država z nadgradnjo predvsem inovacijskega ekosistema **uspela precej izboljšati pogoje, ki bodo, v primeru povečanih vlaganj tudi neposredno prispevali k povečanju učinkov** – gre tako za sistematično podporo razvojnemu sodelovanju, opaznejši mednarodni integraciji kot nadgradnji svežnja ukrepov, ki deluje in daje rezultate.

Pogumna preusmeritev razvojne politike države s prehodom »v visoko produktivno gospodarstvo« (cilj Strategije razvoja Slovenije) oziroma od dobavitelja komponent v nišno usmerjenega soustvarjalca globalnih trendov v okviru globalnih verig vrednosti (S4) je tako **za Slovenijo nujna**, saj so potencialno dramatične posledice četrte industrijske revolucije pred vrati. Z izvedbo transformacije, kot jo med drugim predvideva S4, in ki je že mednarodno priznana kot primer dobre prakse, žal zamujamo. Price Waterhouse Coopers tako Sloveniji napoveduje, da bo zaradi procesa avtomatizacije ogroženih kar 24

¹Povprečna rast realne produktivnosti dela glede na dejansko opravljene ure po podatkih Eurostat; lasten preračun.

²Izraženo v bruto domačem proizvodu (v standardih kupne moči) na zaposlenega.

³Glej UMAR, 2018: Poročilo o razvoju.

% vseh delovnih mest že v drugi polovici naslednjega desetletja⁴, medtem ko McKensey⁵ v primeru pasivne ali slabe priprave na digitalno transformacijo državam srednje Evrope napoveduje tudi do 25 % povprečno stopnjo brezposelnosti sredi naslednjega desetletja.

V nadaljevanju sledi pregled napredka **pri izvajanju S4 v zadnjih treh letih, opredelitev prioritet in odprtih tem v letu 2019 ter prihodnjih usmeritev.**

(1)

Z S4 so bile opredeljene nacionalne strateške razvojne prioritete, niše, kjer ima Slovenija primerjalne prednosti, ki naj bi z nadgrajenim predlogom Zakona o znanstveno-raziskovalni in inovacijski dejavnosti postale tudi sestavni del pravnega reda Republike Slovenije (RS). Bistveno pri tem je, da prioritete niso bile opredeljene »od zgoraj navzdol«, pač pa na osnovi novega razvojnega modela S4 - partnerstva med gospodarstvom, institucijami znanja in državo. To je pomembno z najmanj dveh vidikov:

- a) prioritete ne odražajo le področij, kjer ima Slovenija primerjalne prednosti v smislu znanja in drugih primerjalnih prednosti, ampak so tudi usklajene s strateškimi načrti najbolj dinamičnega dela slovenskega gospodarstva, kar je ključno za njihovo relevantnost in izvedljivost.
- b) Zaradi tesnega partnerskega sodelovanja prioritete niso opredeljene le na strateški ravni kot v predhodnih poskusih, ampak so razdelane do ravni posameznih niš⁶ (t. i. fokusnih področij), kar povečuje njihovo operativnost pri pripravi skupnih razvojnih projektov, usmerjanju razvojne politike ter mednarodno razvojno-inovacijskem sodelovanju. Nadaljnja prizadevanja na tem področju so sicer še vedno nujna, a *Slovenija ima prvič v zgodovini institucionaliziran sistem prioritizacije, ki je sistemsko podprt.*

(2)

Prioritete so tudi v praksi podprte z bistveno bolj ciljanim, celovitim in prilagojenim svežnjem ukrepov kot kadarkoli prej. V letih 2016, 2017 in 2018 je bilo namreč izvajanje S4 podkrepjeno z 87 javnimi razpisi in programi v skupni vrednosti 982.856.431 evrov in sicer: 49,6 % oziroma 487.956.634 evrov na področju raziskav, razvoja in inovacij, 13,4 % oziroma 131.532.826 evrov na področju človeških virov ter 37 % oziroma 363.366.971 evrov na področju podjetništva in internacionalizacije.

Zgornje vrednosti predstavljajo razpisana oziroma dodeljena sredstva od 1. januarja 2016 do 31. decembra 2018⁷, pri čemer je bilo do sedaj izplačanih sredstev 21,5 % oziroma 211.648.812 evrov sredstev⁸, vezanih na S4 (za podrobnejše podatke glej priloge).

Prave učinke S4 se na terenu posledično lahko šele pričakuje, ti se bodo v makroekonomskih podatkih in **bilancah podjetij začeli odražati najprej v letu 2020 in kasneje.** Prav tako se v dinamiki izvajanja skriva del razlogov za nezadovoljstvo z S4, še posebej pri raziskovalnih organizacijah, saj bo kljub visoki stopnji aktivnosti sam denarni tok deležnike dosegel šele v letošnjem in prihajajočih letih.

Po drugi strani **je Slovenija skoraj v celoti izčrpala** oziroma dodelila **razpoložljiva sredstva za izvajanje S4**, kar odpira zahtevno vprašanje, kako premostiti obdobje med letoma 2019 in 2021, ko naj bi se začelo izvajanje novega večletnega finančnega okvira. Na področju raziskav, razvoja in inovacij je na razpolago le še okvirno 5 % vseh razpoložljivih sredstev brez upoštevanja morebitnih presežnih pravic porabe (nekaj pomembnih naložb je še v pripravi), kar trenutno ne zadošča za zagon

⁴Sredi 2030-ih pa naj bi bilo ogroženih celo 42 % vseh delovnih mest. Vir: PwC, 2018: Will Robots Really Steal Our Jobs. <https://www.pwc.co.uk/automation>.

⁵McKinsey, 2018: The rise of Digital Challengers. https://digitalchallengers.mckinsey.com/files/McKinsey%20CEE%20report_The%20Rise%20of%20Digital%20Challengers.pdf

⁶Glej http://www.svrk.gov.si/fileadmin/svrk.gov.si/pageuploads/KP_2014-2020/Strategija_pametne_specijalizacije/S4_tabela_h

⁷Dodeljena sredstva se nanašajo na izdane odločitve o podpori oziroma vrednosti potrjenega Načrta izvedbe operacije (NIO) in vključujejo EU sredstva in nacionalna sredstva oziroma sredstva iz proračuna RS (tj. nacionalni javni prispevek iz državnega proračuna in drugi vir javni iz državnega proračuna). (Vir: IS e-MA, SVRK).

⁸Izplačana sredstva se nanašajo na realizirani prispevek iz državnega proračuna (in tako vključuje realizirani znesek prispevka EU).(Vir: IS e-MA, SVRK).

nekaterih ključnih instrumentov za premoščanje »doline smrti«, kot tudi ne za resnejšo spodbuditev naložb v raziskovalno infrastrukturo, še posebej v kohezijski regiji Zahodna Slovenija (v Vzhodni Sloveniji so v luči razvojnih razlik za ta namen še predvidena sredstva, če bodo projekti pravočasno in vsebinsko ustrezno pripravljene, predvsem z jasno navezavo na S4 in gospodarstvo). V tem kontekstu je nujen ustrezen odziv, in sicer pri usmerjanju sredstev na osnovi okvira uspešnosti izvajanja Operativnega programa za izvajanje kohezijske politike v programskem obdobju 2014-2020 (OP EKP) in prestrukturiranju državnega proračuna, kjer je že na kratek rok nujno treba zagotoviti dodatna sredstva za področje raziskav, razvoja in inovacij.

(3)

S4 je v Slovenijo uvedla nov model razvojnega sodelovanja med ključnimi deležniki, ki je značilen za najuspešnejše regije in države sveta in že pripoznan **kot primer dobre prakse** znotraj EU.⁹

Ključno vlogo v njem ima devet Strateških razvojno-inovacijskih partnerstev (SRIP), ki na vsakem od prednostnih področij S4 združujejo ključne deležnike iz gospodarstva, raziskovalne sfere in ostale deležnike po načelu »četverne vijačnice«. Ti skupaj z državo ne samo sooblikujejo razvojno politiko (npr. s skupnim opredeljevanjem nacionalnih strateških razvojnih prioritet, ki posledično ni enkraten ampak neprekinjen, stalen proces), ampak tudi **organizirajo celovit razvojno-inovacijski ekosistem po posameznih področjih S4**. V praksi to pomeni, da vzpostavljajo in nadgrajujejo verige vrednosti doma in jih povezujejo mednarodno, pripravljajo zahtevnejše skupne raziskovalno-razvojne projekte, odpirajo vrata v mednarodne razvojno-inovacijske platforme in tudi do proizvajalcev originalne opreme ter organizirajo skupne nastope, lobiranja in promocijo v drugih regijah, državah in mrežah, hkrati pa izvajajo zaenkrat še pilotne aktivnosti pri dolgoročnem načrtovanju potreb po kadrih in kompetencah.

SRIP-i imajo skupno 783 članov¹⁰, od česar je 81 % (tj. 633) podjetij, od katerih je 60 % (tj. 380) mikro in malih podjetij, 18 % (tj. 114) srednjih podjetij in 22 % (tj. 139) velikih podjetij, z uravnoteženo strukturo po obeh kohezijskih regijah. Institucije znanja predstavljajo 11 % članstva SRIP-ov, tj. 89 članov, kar pomeni, da so v SRIP-e vključene praktično vse ključne javne raziskovalne organizacije, univerze, ipd.

Člani iz gospodarstva zaposlujejo 83.000 oseb, kar predstavlja 17 % vseh zaposlenih, ki ustvarijo 23 % dodane vrednosti, kar pomeni, da presegajo povprečno dodano vrednost na zaposlenega za 34 %. Podatki kažejo pozitivno dinamiko rasti članstva, saj se je od ustanovitve SRIP-ov le-to povečalo za 24 %, pri čemer je treba poudariti, da so SRIP-i v letu 2017 šele začeli z delovanjem (priprava poslovnega modela in priprava akcijskih načrtov) in prešli v fazo polnega izvajanja šele lansko leto. Temu primerna morajo biti pričakovanja glede že doseženih rezultatov na eni strani in nujnost zagotovitve dolgoročnega obstoja in podpore (predvsem zaradi podjetij in predvidljivosti podpornega okolja), vključno s sistematičnim vlaganjem v njihovo usposobljenost. SRIP-i predstavljajo le del inovacijskega ekosistema, zato se preko S4 sistematično spodbuja optimizacija in delovanje ostalih delov ekosistema (npr. sodelovanje s tehnološkimi parki, pospeševalniki, institucijami, ki se ukvarjajo s prenosom tehnologij in z institucijami, ki so aktivne na področju ustvarjalnosti in dizajna, npr. ob podpori Centra za kreativnost).

Način medsebojnega delovanja in sodelovanja morajo spremeniti tako deležniki na terenu kot država. V ta namen je bil **vzpostavljen nacionalni sistem koordinacije od strateške do operativne ravni**.

⁹Slovenija je bila na drugi Smart Regions konferenci, glavnem EU dogodku na temo pametne specializacije, predstavljena kot primer dobre prakse med industrijskimi regijami skupaj z Lombardijo, Valonijo, Baden-Wuttembergom in Vastra Gotalandom (Göteborg, Švedska); Evropska komisija je Slovenijo kot izbrano državo vključila v pilotni projekt za industrijski prehod z namenom testiranja novih pristopov k pametni specializaciji, Slovenija je bila v 2019 spet vključena med »pametne zgodbe« (angl. Smart Stories) na <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/smart-stories>, prav tako pa je sam predlog Evropske komisije za kohezijsko politiko na tem področju za obdobje po letu 2020 pripravljen tudi na izkušnjah in dobri praksi Slovenije.

¹⁰Pregled članstva vključuje članstvo na ravni posameznega SRIP-a - podjetja, institucije znanja, povezovalci, ipd., ki so vključeni v več kot en SRIP se štejejo tolikokrat v kolikor SRIP-ov so vključeni.

Vlada RS je na strateški ravni vzpostavila Delovno skupino za podporo izvajanju S4 (DSS4), ki jo sestavljajo državni sekretarji trinajstih ključnih ministrstev, vladnih služb in Kabineta predsednika Vlade. Ta obravnava ključna strateška, vsebinska in odprta medresorska vprašanja v zvezi z izvajanjem S4, spremlja in usmerja oblikovanje in izvajanje svežnja ukrepov S4, spremlja in podpira aktivnosti SRIP-ov ter potrjuje njihove akcijske načrte. Hkrati Služba Vlade RS za razvoj in kohezijsko politiko (SVRK) na operativni ravni bdi nad upoštevanjem določil S4 v instrumentih financiranja kohezijske politike, saj mora biti za vsak predlog ministrstev ugotovljena skladnost. V nasprotnem primeru pride do uskladitve (npr. postopna uskladitev povezovanja med podjetij na področju raziskav in razvoja ter razvoja kadrov, tj. delovanja SRIP-ov in Kompetenčnih centrov za razvoj kadrov).

Obenem je treba poudariti, da nov sistem razvojnega sodelovanja deluje šele dve leti in da je bila prva koordinacija na politični ravni vzpostavljena oktobra 2016. Pri tovrstnih spremembah gre za večletne procese, ključno pa je, da se udejanjanje tega sistema še poglobi in utrdi, predvsem v smislu še bolj sprotnega in tesnega usklajevanja in predvsem realizacije dogovorjenega.

(4)

Slovenija se je na osnovi S4 uspela **bistveno bolje integrirati v mednarodne razvojno-inovacijske mreže, platforme in konzorcije** v primerjavi z obdobjem pred letom 2016. Slovenija je danes vključena v 16 od 30 partnerstev za pametno specializacijo pod pokroviteljstvom Evropske komisije in Skupnega raziskovalnega centra (Joint Research Centre - JRC) iz Sevilje, kar je ena najvišjih stopenj vključenosti v EU. S SRIP-i slovenski deležniki delujejo v več kot 50 platformah in partnerstvih, ki so podlaga za skupen razvoj, pripravo novih projektov, vključno s pridobivanjem EU sredstev, posledično pa tudi za vstop na nove trge in izboljšanje položaja Slovenije znotraj globalnih verig vrednosti.

Na podlagi novega modela sodelovanja je Slovenija sedaj ustrezno organizirana za tesnejše sodelovanje z Evropskim inštitutom za inovacije in tehnologije (European Institute for Innovation and Technology - EIT in njegovimi Skupnostmi znanja in inovacij (Knowledge and Innovation Communities - KIC). Z EIT je bil podpisan Memorandum o sodelovanju, na podlagi katerega država krepi prizadevanja za pridobivanje podpore npr. pri uvajanju pametnih in krožnih skupnosti, kar bi lahko predstavljalo enega izmed ambicioznejših razvojno-investicijskih projektov na lokalni ravni v naslednjih letih.

V letu 2019 bo objavljena serija razpisov oziroma novih odpiranj že objavljenih razpisov, vezanih tako neposredno kot tudi posredno na izvajanje S4 (glej poglavje 5). Med njimi velja posebej izpostaviti:

- a) Na MIZŠ je predviden paket naložb v mednarodno in nacionalno raziskovalno infrastrukturo v mednarodnem in nacionalnem okvirju.
- b) Na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT) bo v okviru OP EKP objavljena serija razpisov v skupni vrednosti približno 100 milijonov evrov, in sicer tako za projekte raziskav, razvoja in inovacij (RRI), digitalno transformacijo v celotni verigi (od uvajanja z vavčerji do sofinanciranja naložb, tudi s povratnimi sredstvi), kot tudi za spodbujanje mednarodnega razvojno-inovacijskega povezovanja (partnerstva S4) ter za spodbude za zagon podjetij, procesne izboljšave podjetij ter za podporno okolje za podjetništvo.
- c) Na Ministrstvu za javno upravo (MJU) sta predvidena dva razpisa, vezana na Platformo interneta stvari za digitalno Slovenijo ter spodbujanje inovativnosti v podjetjih z razvojem in vzpostavitvijo *Internet of things* (IoT) rešitev za pametna mesta in skupnosti; okvirna višina razpoložljivih sredstev na podlagi javnih razpisov je več kot 13 milijonov evrov.
- d) Na področju razvoja človeških virov sta, poleg serije instrumentov financiranja na MIZŠ, v letošnjem letu ključna instrumenta Kompetenčni centri za razvoj kadrov - KOC 3.0. za obdobje 2019-2022 ter platforma za napovedovanje kompetenc, oba v pristojnosti Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ). Prvi je namenjen izboljšanju kompetenc, produktivnosti, ustvarjalnosti in inovativnosti zaposlenih (najmanj en KOC na obstoječe prednostno področje uporabe), drugi pa dolgoročnemu napovedovanju potreb in

ugotavljanju vrzeli po kompetencah ter razvoju predlogov programov izobraževanja/usposabljanja glede na potrebe trga dela.

- e) Na področju spodbujanja podjetništva, internacionalizacije in ustvarjalnosti je predvidenih še 21 razpisov, ki poleg zgoraj omenjene digitalizacije in podpornega okolja za podjetništvo naslavljajo tudi področje turizma, podpornih mehanizmov na področju lesa, ustvarjalnosti - Center za kreativnost Ministrstva za kulturo (MK) - ter internacionalizacije.

Med ostalimi ključnimi aktivnostmi in usmeritvami, vezanimi na S4, velja izpostaviti še:

- 1) Razpravo in dogovor o sistemskem pristopu h grozdenju (SRIP-i) za obdobje po letu 2019, tudi na osnovi vrednotenja SRIP-ov, ki bo izvedeno do konca septembra letošnjega leta ter vzpostaviti sistema usposabljanj za upravljanje SRIP-ov.
- 2) Nadgradnjo akcijskih načrtov SRIP-ov v drugi polovici leta z njihovim nadaljnjim osredotočanjem in operacionalizacijo ter še večjim poudarkom na:
 - medregionalnem sodelovanju in vključevanju v evropske strateške verige vrednosti,¹¹
 - jasnejši opredelitvi ključnih trgov/regij za razvojno/tržno sodelovanje,
 - prebojnih inovacijah.
- 3) Nadgradnjo Zakona o znanstveno-raziskovalni in inovacijski dejavnosti, ki naj bi koherentno naslavljal celoten razvojni cikel od temeljnih in industrijskih raziskav do eksperimentalnega razvoja in vzpostavil enovit sistem upravljanja znanstveno-raziskovalnega in inovacijskega ekosistema.
- 4) Vzpostavitev stalnega dialoga z rektorsko konferenco za ukrepe, vezane na terciarno izobraževanje, kar velja tudi na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja. V duhu krepitve dialoga s socialnimi partnerji je prav tako predvidena razprava na Ekonomsko socialnem svetu o nadaljnjih usmeritvah S4.
- 5) Spodbuditev zahtevnejših (*flagship*) projektov po posameznih prednostnih področjih, ki zahtevajo celovitejši, večpartnerski, medresorski pristop (npr. program uvajanja pametnih in krožnih skupnosti).
- 6) Nadaljnjo krepitev multilateralnega in bilateralnega razvojno-inovacijskega sodelovanja, tudi v sodelovanju z gospodarsko diplomacijo ter nadgradnjo promocije nacionalne znamke *Slovenia.Green.Creative.Smart* z aktivnostmi in prioritetami S4.

¹¹Vezano tudi na Strateški Forum IPCEI (Strategic Forum for Important Projects of Common European Interest/pomembni projekti skupnega evropskega interesa), čigar namen je določiti vrednostne verige/projekte, ki so strateškega pomena za Evropo.

2. CILJI IN USPEŠNOST S4

S4 je izvedbeni načrt za prehod v visoko produktivno gospodarstvo na podlagi krepitve inovacijske sposobnosti, spodbujanja transformacije in diverzifikacije industrij v nove dejavnosti ter rasti novih in hitro rastočih podjetij.

S4 že v sedanjih, prvi generaciji koncepta pametne specializacije vključuje vse bistvene gradnike koncepta pametne specializacije nove generacije, ki ga je Evropska komisija predvidela za obdobje po letu 2020. Njena teža se bo namreč v prihodnje še povečala, saj pametna specializacija ostaja pogoj za koriščenje sredstev, hkrati pa (a) se njen domet tudi na evropski ravni širi na vse politike, ki jih S4 že sedaj naslavlja in (b) bo povsod zahtevan mehanizem zagotavljanja sprotne skladnosti, ki je v Sloveniji že vzpostavljen. S4 se je tako s svojo ambicioznostjo, celovitim pristopom in kompleksnim večnivojskim upravljanjem, katerega srž je dinamično in stalno podjetniško odkrivanje (*entrepreneurial discovery process*) in skrb za usklajeno načrtovanje in izvajanje podpornih politik, izkazala kot primer dobre prakse.

Celovitost upravljanja znanstveno-raziskovalnega in inovacijskega ekosistema smo v sodelovanju z MIZŠ in MGRT prenesli v predlog novega zakona o raziskovalni in inovacijski dejavnosti, ki presega izolirano razumevanje resornih politik in celovito naslavlja ekosistem in izvajalce dejavnosti ter faze razvoja od znanstveno-raziskovalne, raziskovalno-razvojne do razvojno-inovacijske, ki vodi do komercializacije rešitev na trgu. Predlog zakona prinaša tudi ustrezne podlage za usklajevanje procesa opredelitve nacionalnih strateških razvojnih prioritet ter vzpostavitev in usklajevanje mehanizmov za njihovo izvedbo, ki vključuje vse deležnike v četverni vijačnici, kar predstavlja nov pristop k upravljanju razvoja države.

Ambicija S4 je na nižnjih področjih preiti od »sledilca do soustvarjalca globalnih trendov«, od dobavitelja komponent v pomembnega razvojnega partnerja in nosilca raziskovalno-razvojno-inovacijskih aktivnosti, kot seveda tudi proizvodnih dejavnosti z visoko dodano vrednostjo, znotraj globalnih verig vrednosti.

Ključna spremenljivka, ki jo zasleduje S4 je produktivnost, ki se mora odražati v dvigu dodane vrednosti na zaposlenega, hkrati pa naj bi se uspešnost S4 odražala v (vse do leta 2023):

1. Povečanem deležu visokotehnološko intenzivnih proizvodov v izvozu
2. Povečanem deležu izvoza storitev z visokim deležem znanja v celotnem izvozu
3. Dvigu celotne podjetniške aktivnosti

S4 dodatno opredeljuje serijo kazalnikov za spremljanje trendov razvoja na področju inovativnosti.

Ker je večina relevantnih podatkov razpoložljiva zgolj do leta 2016 oziroma 2017, na njihovi podlagi še ni možno presojati (makroekonomske) uspešnosti izvajanja S4.¹² Ta je bila namreč potrjena septembra leta 2015, tako da so bili v letih 2016 in 2017 objavljeni prvi razpisi iz svežnja ukrepov S4, katerih rezultate, odražene v bilancah, se lahko pričakuje šele okoli leta 2020 in kasneje. Prav tako je bil mehanizem upravljanja S4, tj. spremenjen razvojni model s SRIP-i, vzpostavljen leta 2016, le-ti pa so začeli polno delovati šele leta 2017.

Ne glede na zgornja dejstva v nadaljevanju podajamo oceno stanja in trendov na področju inovativnosti ob začetku izvajanja S4.

Rast produktivnosti je v obdobju 2016-2018 v povprečju znašala 3,3 %¹³, kar je za 0,4 % manj kot v desetletju pred krizo (1998-2007; 3,7 %). Kljub temu, da 3,3 % rast produktivnosti predstavlja peto najvišjo rast produktivnosti v EU v tem obdobju, **Slovenija s tem vseeno ne more biti zadovoljna**, saj

¹²Možna in smiselna je kvalitativna analiza, predstavljena v nadaljevanju, iz katere tudi izhaja napredek pri delovanju inovacijskega ekosistema.

¹³Povprečna rast realne produktivnosti dela glede na dejansko opravljene ure po podatkih Eurostat; lasten preračun.

je zaradi daljše krize zaostanek države za povprečno produktivnostjo¹⁴ v EU ostal višji kot pred krizo (18 indeksnih točk). Ob tem je vendarle razveseljivo dejstvo, da dinamika gibanja produktivnosti v menjalnem sektorju v Sloveniji prehitava tisto v EU.¹⁵

Agregatni podatki zakrivajo dinamiko znotraj posameznih področij, kjer lahko prihaja do strukturnih premikov, zato je nujno, da se v prihodnje dinamika produktivnosti spremlja tudi na ravni posameznih področij uporabe. V tej fazi je bila sicer preverjena dinamika dodane vrednosti na zaposlenega pri članih SRIP-ov, vendar je glede na obdobje izvajanja S4 zaenkrat nerealno pričakovati razlike tudi na tej ravni. Med člani in nečlani SRIP-ov prav tako ni moč ugotoviti značilne razlike v rasti produktivnosti.

Med ostalimi ključnimi cilji sta se v obdobju od leta 2012, na katerega se nanašajo izhodiščni podatki za spremljanje iz S4, do leta 2017 **povečala podjetniška aktivnost¹⁶ in število hitrorastočih podjetij**, ki že presega ciljno vrednost, opredeljeno ob potrditvi S4. V zvezi s prvo se sicer zgodnja podjetniška aktivnost v obdobju 2016-2018 zmanjšuje, na kar je treba biti pozoren, se pa zato že od leta 2015 močno povečuje kazalnik podjetniških namer, kar je v povezavi z bistveno izboljšano zaznavo podjetniških priložnosti, zelo pozitivno. Pozitivno dinamiko v podjetniškem delu dodatno podkrepljuje tudi ugotovitev iz Evropskega inovacijskega pregleda, da je Slovenija v zadnjem poročilu skoraj ujela evropsko povprečje, kar predstavlja zmanjšanje zaostanka za skoraj 16 indeksnih točk.

Po drugi strani se **mednarodna konkurenčnost slovenskih podjetij**, merjena z deležem visokotehnološko zahtevnih proizvodov in na znanju temelječih storitev v izvozu, **ni bistveno izboljšala**. Delež visokotehnološko zahtevnih proizvodov v blagovnem izvozu Slovenije se med letoma 2012 in 2016 ni bistveno povečal - v zadnjih letih se je ustalil pri približno 20 % celotnega blagovnega izvoza. Delež visokotehnološko intenzivnih proizvodov je sicer še vedno višji od povprečja EU, toda Slovenija v rasti zaostaja. Na znanju temelječe storitve povečujejo izvozno usmerjenost, vendar njihov delež v skupnem izvozu storitev ostaja med najnižjimi v EU. Čeprav se je v strukturi izvoza storitev delež na znanju temelječih storitev v preteklih letih povečeval (na 23,1 % v 2016), se je zaostanek Slovenije za povprečjem EU (37,7 % v 2016) med letoma 2012 in 2016 povečal.

Po vrednosti Evropskega inovacijskega indeksa je **Slovenija** v obdobju 2012-2017 sicer ohranjala pozicijo blizu evropskega povprečja in v skupini močnih inovatorov, ni pa več napredovala, medtem ko je v letu 2018 zabeležila znaten padec indeksa, tako da je bila razvrščena v skupino **zmernih inovatorov, kar zagotovo predstavlja pomemben signal po nujni spremembi odnosa do raziskav, razvoja in inovacij v Sloveniji**. EI je sestavljen kazalnik, ki meri učinkovitost nacionalnih inovacijskih sistemov v državah EU na štirih področjih: (1) okviri dejavniki inovacijske aktivnosti podjetij, (2) investicije v inovacijsko aktivnost, (3) inovacijska aktivnost na ravni podjetij ter (4) učinki inovacijske aktivnosti podjetij. **Inovacijski sistem Slovenije je relativno močan na področju okvirnih dejavnikov, ki vplivajo na inoviranje podjetij, šibak pa še posebej na področju investicij v raziskovalno, razvojno in inovacijsko aktivnost ter njihovih učinkov.**

Z zadnjim inovacijskim pregledom so se jasno pokazale posledice zaostajanja vlaganj v raziskave, razvoj in inovacije tako na zasebni kot tudi na javni strani. Na zasebni strani je padanje zelo verjetno povezano tudi z metodološkimi razlogi in ni nujno odraz realnega trenda padanja, kar je nedvomno ključen problem na javni strani. Novi ukrepi iz naslova S4 se v analiziranem obdobju še niso izvajali, zato je verjetno, da bo, zaradi časovnega zamika njihovih učinkov, tudi naslednje poročilo do Slovenije precej kritično. Navedeno bo še posebej veljalo če Slovenija ne bo uvedla tudi strukturnih sprememb v delovanju raziskovalnega sistema, npr. s sprejetjem novega Zakona o znanstveno-raziskovalni in inovacijskih dejavnosti.

¹⁴ Izraženo v bruto domačem proizvodu (v standardih kupne moči) na zaposlenega.

¹⁵ Glej UMAR, 2018: Poročilo o razvoju.

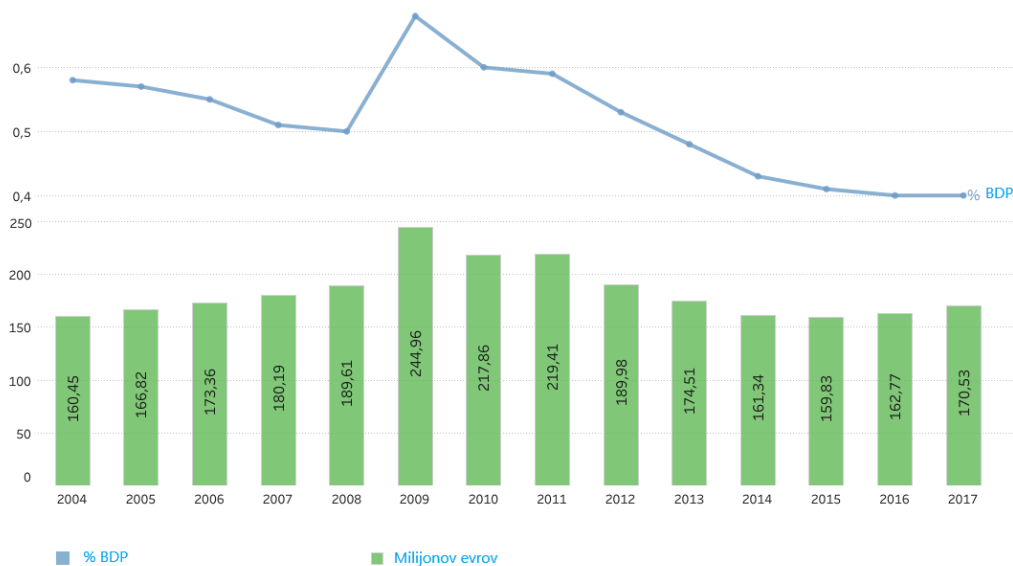
¹⁶ Indeks podjetniške aktivnosti vključuje zgodnjo podjetniško aktivnost in ustaljeno podjetništvo. Nastajajoči in novi podjetniki skupaj tvorijo celotno zgodnjo podjetniško aktivnost, ki jo prikazujemo z indeksom zgodnje podjetniške aktivnosti TEA. Indeks TEA prikazuje odstotek odrasle populacije med 18. in 64. letom starosti, ki se vključuje v podjetništvo. Ustaljeni podjetniki pa so tisti podjetniki, ki imajo podjetja in izplačujejo plače že več kot 3 leta in pol.

V zadnjih letih je prišlo do nihanj v številu novih doktorjev znanosti, ki pa ponovno narašča. Narašča tudi število tujih študentov; zaradi določenih zakonodajnih rešitev, kot so npr. določbe o možnosti poučevanja v tujih jezikih v Zakonu o visokem šolstvu, pa je Slovenija še vedno manj privlačna za tuje študente, na kar opozarjajo tudi primerjave iz EEI.

Na pomembnost javnih podpor kažejo tudi vsi kazalniki povezani s sodelovanjem, ki v analiziranem obdobju še niso bili operativni. Tako npr. pregled kaže na padec zasebnega sofinanciranja javnih izdatkov za raziskave in razvoj, zmanjšanje javno-zasebnih publikacij, kakor tudi zmanjšanje deleža MSP-jev, ki sodelujejo z drugimi. Navedeni negativni trendi so med drugim povezani z ukrepi kot so financiranje aplikativnih projektov s strani Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) (sredstev za te namene je bilo v letu 2017 za več kot polovico manj kot leta 2011), sistematičnim spodbujanjem razvojnega sodelovanja, ki je bilo preko SRIP-ov spodbujeno šele z letom 2017, vavčerskimi shemami, ki jih je MGRT zagnal z letošnjim letom, paketom ukrepov za sofinanciranje RRI, ki so se po daljši odsotnosti začeli izvajati z letom 2017 in podobno.

Z dosedanjim izvajanjem nacionalne razvojno-raziskovalne politike in S4 Slovenija do sedaj ni uspela bistveno povečati obsega javnih naložb v raziskovalno-razvojno-inovacijsko dejavnost, kar je ključnega pomena in predstavlja enega glavnih prihodnjih izzivov (glej Sliko 1). Kljub temu je država z nadgradnjo predvsem inovacijskega ekosistema uspela precej izboljšati pogoje, ki bodo, v primeru povečanih vlaganj, tudi neposredno prispevali k povečanju učinkov – gre tako za sistematično podporo razvojnemu sodelovanju, opaznejši mednarodni integraciji kot nadgradnji svežnja ukrepov, ki deluje in daje rezultate. Brez povečanja vlaganj ni mogoče pričakovati doseganja zastavljenih ciljev in povečanja inovacijske dejavnosti v državi.

Slika 1: Izdatki državnega proračuna za raziskave in razvoj Republike Slovenije v letih od 2004 do 2017 (v milijonih evrov)

Vir: EUROSTAT, vizualizacija <https://rio.jrc.ec.europa.eu/en/stats/government-budget-appropriations-or-outlays-rd-0>

Inovacijska aktivnost slovenskih podjetij se je med letoma 2010 oziroma 2012 in 2016 zmanjšala, česar sicer ni možno ali primerno pripisati S4, kaže pa na nujnost hitrega ukrepanja, če želi Slovenija ta trend obrniti v pozitivno smer. V obdobju med 2014 in 2016 je bilo v Sloveniji 39,8 % inovacijsko aktivnih podjetij, kar je za 6,1 odstotne točke manj kot v predhodnem triletnem obdobju (2012-2014), za katerega so na voljo primerljivi podatki. Padeč je bil še bolj izrazit pri številu zaposlenih v inovacijsko aktivnih podjetij, saj je ta med letoma 2012 in 2016 znašal kar 10 %. V EU je ob tem prišlo do minimalnega napredka, inovacijsko najbolj aktivne države pa so še povečale prednost.¹⁷

Ob tem je zanimiv podrobnejši pregled področij, kjer prihaja do največjih sprememb. **Število proizvodno in/ali postopkovno inovativnih podjetij se še naprej normalno povečuje**, pri čemer se je število zaposlenih v takšnih podjetjih povečalo za skoraj polovico (48 %), kar priča o zdravi dinamiki pri uvajanju določenega dela inovacij, na osnovi katerega tudi gospodarstvo predvidoma gradi svojo izvozno uspešnost. A obenem je moč ugotoviti **hitro zmanjševanje števila podjetij, ki uvajajo organizacijske in/ali trženjske inovacije**, kar velja tako za njihovo število kot število zaposlenih v takšnih podjetjih (41 % manj zaposlenih leta 2016 v primerjavi z letom 2012, v podjetjih, ki uvajajo vse vrste inovacij je bilo 15 % manj zaposlenih). Negativen trend je zelo zaskrbljujoč in še dodatno utemeljuje nujnost ekosistemskega pristopa, saj je spremembe poslovnih modelov, ki so v modernem svetu še posebej pomembne, izjemno težko izvesti le z notranjimi viri.¹⁸

Večji zaostanek pri inovacijski aktivnosti je opaziti pri manjših, manjšega pa pri srednjih in še posebej velikih podjetjih, kar dodatno utemeljuje ne samo potrebo po sistematičnem razvojno-inovacijskem povezovanju, ki je za manjša podjetja še toliko bolj pomembno, ampak tudi po prilagojenem svežnju ukrepov za različne skupine podjetij (npr. vavčerji, ki so bili spet zagnani leta 2019). Ob tem velja omeniti, da je prišlo tudi v tem primeru do opaznega povečanja števila zaposlenih v proizvodno oziroma postopkovno inovacijsko aktivnih podjetij, in sicer za 39 % v malih oziroma 23 % v srednje velikih podjetjih, kar kaže na precejšnjo dinamiko tudi v tem segmentu gospodarstva.

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURs), ki se sicer nanašajo na precej oddaljeno leto 2010, pri stopnji inovacijske aktivnosti podjetij **ni zaznati sistematične razlike med vzhodno (48 %) in zahodno (50 %) kohezijsko regijo**. Obe kohezijski regiji sta, tako kot država v celoti, v zadnjem Evropskem inovacijskem pregledu pripoznani kot zmerni inovatorki, ki pa trendno nazadujeta. Zahodna kohezijska regija je izgubila status močne inovatorke in je glede na leto 2011, svoj položaj poslabšala za 15,2 %. Podobno velja za Vzhodno kohezijsko regijo, ki je svoj položaj poslabšala za 13,6 %. Največji zaostanek relativno tako na slovensko kot EU povprečje v Vzhodni Sloveniji je sicer moč zaznati pri javnih izdatkih za raziskave in razvoj in mednarodnih znanstvenih skupnih objavah, nadpovprečno dober rezultat pa ima Vzhodna Slovenija pri kazalniku patentnih objav.

¹⁷Glej UMAR, 2018: Poročilo o razvoju.

¹⁸Glej npr. Boston Consulting Group, 2019: The Most Innovative Companies 2019: The Rise of AI, Platforms, and Ecosystems, March.

Tabela 1: Kazalniki in indikatorji za spremljanje S4

Kazalnik	Merska enota	Stanje							Ciljno stanje 2022	Vir
		2012	2013	2014	2015	2016	2017			
1. Delež visokotehnološko intenzivnih proizvodov v izvozu	Odstotek	19,4	20,0	19,5	19,7	19,5	-	26,50 ¹⁹	UMAR	
2. Delež izvoza storitev z visokim deležem znanja v izvozu	Odstotek	18,5	19,8	22,3	22,3	23,1	-	33	UMAR	
3. Podjetniška aktivnost	Odstotek	11,21	12,13	11,09	10,12	14,72	13,61	12,8	GEM	
4. Delež sredstev iz tujine za financiranje vseh bruto domačih izdatkov za RRD	Odstotek	8,6	8,9	9,3	10,6	10,2	13,10	8,6	SURS	
5. Uvrstitev Slovenije nad povprečje EU v EII	Mesto	12	12	12	12	12	12	11	IUS	
6. Delež sredstev v izdatkih javnega sektorja za RR, ki je financiran iz poslovnega sektorja	Odstotek	9,7	9,3	10	9,5	8,4	8,7	12	SURS	
7. Delež sredstev gospodarskih družb za financiranje raziskovalno razvojnih dejavnosti v BDP	Odstotek	1,61	1,67	1,63	1,53	1,40	1,20	2	SURS	
8. Število hitrorastočih podjetij	Število podjetij	3.725	3.867	4.709	5.405	6.150	5.366	5.000	AJPES	
9. Dodana vrednost na zaposlenega v MSP	EUR	31.175	33.402	34.973	36.062	36.989	36.357	38.000	AJPES	
10. Višja snovna produktivnost	BDP/DMC	1,39	1,4	1,34	1,35	1,44	-	1,5	ARSO	
		2010 - 2012		2012 - 2014		2014 - 2016				
11. Delež inovacijsko aktivnih podjetij	Odstotek	46,5		45,8		39,8		55	SURS	

Vir: SVRK

¹⁹Ciljno stanje za leto 2022 za indikator delež visokotehnoloških proizvodov v izvozu, kot opredeljeno v samem dokumentu S4, temelji na starejši metodologiji UMAR-ja. V skladu s spremembo metodologije izračuna kazalnika v Poročilu o razvoju za 2018 (UMAR) smo ustrezno popravili tudi začetno stanje za leto 2012 – po prejšnji metodologiji je v letu 2012 kazalnik znašal 22,30 % – in stanja za vsa naslednja leta.

3. NOV MODEL RAZVOJNEGA SODELOVANJA

3.1 Državna raven

3.1.1 Koordinacija, strateški pomen in delovanje Delovne skupine vlade za podporo izvajanju S4

S4 zagotavlja množici z inovacijami povezanih nacionalnih strategij strateško in operativno usklajenost in jim dodaja vsebinsko osredotočenost na ključne niše, prilagojen sveženj ukrepov (ciljnost) in nov način razvojnega usklajevanja, še posebej s pomočjo SRIP-ov (povezano), hkrati pa daje dodaten zagon globalni integraciji, kjer vsi deležniki vključno z državo delujejo z roko v roki (globalno).

Za slovensko gospodarstvo preboj med najproduktivnejše pomeni neprestano prizadevanje za vodilne vloge v nišah, globalno integracijo in prisotnost v predrazvojni fazi. To predpostavlja intenzivna vlaganja, visoka tveganja, visoko odzivnost/proaktivnost /hitrost in izvirnost/originalnost, kar je možno zgolj s povezanimi (naložbenimi in intelektualnimi) potenciali, delitvijo tveganj, vrhunskim inovacijskim (S4) ekosistemom ter ciljno in celovito razvojno-inovacijsko politiko.

S4 se je v evropskem prostoru uveljavila kot primer dobre prakse in postala pomemben partner sooblikovanja trendov razvoja tako na institucionalni ravni kot na ravni znanstvenega in gospodarskega medregionalnega povezovanja in sodelovanja. Evropska komisija je Slovenijo skupaj z enajstimi drugimi regijami v okviru projekta Industrial Transition Pilot vključila v proces preverbe in utrditve položaja ter vloge, ki jo bodo pametne specializacije imele v večletnem finančnem okvirju po letu 2020 pri uresničevanju ciljev kohezijske politike in še posebej pri pospeševanju potrebne transformacije industrij oziroma celovitega prehoda v Industrijo 4.0. S sodelovanjem z izbranimi regijami Slovenija utira pot novi generaciji politik pametne specializacije.

Za izvajanje S4, ki v praksi predstavlja spremenjen razvojni model (tesnejše sodelovanje med državo, gospodarstvom in institucijami znanja), imajo pri spodbujanju sodelovanja ključno vlogo SRIP-i, na državni ravni pa je odločilna močna medresorska koordinacija.

S4 temelji na več strategijah, med katerimi je treba posebej izpostaviti Raziskovalno inovacijsko strategijo Slovenije ter Slovensko industrijsko politiko in je kot takšna celovit izvedbeni dokument, pomemben za praktično vse resorje vlade. MGRT, MIZŠ in SVRK so ključni resorji za načrtovanje in izvajanje osrednjih ukrepov v podporo raziskavam, razvoju in inovacijam ter podjetništvu, MDDSZ in MIZŠ imata vodilno vlogo na področju razvoja kadrov, pri vsebinskih področjih uporabe pa so vključeni praktično vsi ostali resorji zaradi vsebinskih presečišč na stebrih »digitalno« (MJU, Ministrstvo za infrastrukturo - MZI, Ministrstvo za okolje in prostor - MOP, MK), »krožno« (MOP, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano - MKGP, MGRT, MZI) in »Industrija 4.0« (relevantno za aplikacije na vseh resorjih: MZI, MKGP, MOP, Ministrstvo za zdravje - MZ, MK do Ministrstvo za obrambo - MO) pri izvajanju ukrepov razvojne države pa tudi Ministrstvo za finance (MF) z davčno politiko, Ministrstvo za pravosodje (MP) s politikami učinkovitega sodstva, MK s politikami spodbujanja ustvarjalnosti, Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) in Ministrstvo za zunanje zadeve (MZZ) z migracijsko in azilno politiko in politiko spodbujanja dostopa do visoko usposobljenih kadrov iz tujine.

Pristojnost za koordinacijo upravljanja in izvajanja S4 na strateški in politični ravni je vlada dodelila Delovni skupini vlade za podporo izvajanju Slovenske strategije pametne specializacije (DSDS S4), ki jo sestavljajo državni sekretarji trinajstih ministrstev in vladnih služb, ki so ključni za izvajanje S4 (SVRK, MGRT, MIZŠ, MDDSZ, MKGP, MK, MZI, MZZ, MJU, MF, MOP, MP in MZ) – v mandatu tekoče vlade pa dodatno tudi državni sekretar iz Kabineta predsednika Vlade. DSDS S4, oziroma v mandatu tekoče vlade DSS4, vodi državni sekretar službe, pristojne za razvoj, njegova namestnika pa sta državna sekretarja iz ministrstev, pristojnih za znanost in gospodarstvo. DSDS S4 je vse od svoje ustanovitve, 1. septembra 2016, zasedala osemkrat, od tega na dveh dopisnih sejah, kjer je:

- obravnavala in usklajevala ključne aktivnosti posameznih ministrstev oziroma vladnih služb v povezavi z izvajanjem S4, še posebej aktivnosti SVRK-a, MGRT-ja, MIZŠ-ja in MDDSZ-ja,
- obravnavala pripravo in izvajanje Načrta izvedbe operacije (NIO), tj. javnih razpisov, javnih pozivov in neposrednih potrditev operacij ali programov v okviru OP EKP, še posebej tistih, ki so neposredno ali posredno povezani z izvajanjem S4,
- obravnavala stanje izvajanja S4, še posebej s procesom vzpostavljanja in delovanja SRIP-ov,
- obravnavala in sprejela oziroma potrdila temeljne dokumente za izvajanje S4:
- tabelo prioritete S4 in pripadajočih prioritetenih področij in tehnologij in spremembo tabele,
- akcijske načrte SRIP-ov in njihove spremembe oziroma dopolnitve in obravnavala in sprejela spremembo S4 na področju uporabe trajnostnega turizma.

Na operativni oziroma izvedbeni ravni je za koordinacijo upravljanja in izvajanja S4 pristojen SVRK. V okviru SVRK-a deluje posebna enota, Sektor za koordinacijo pametne specializacije, ki je zadolžena za tehnično in vsebinsko podporo DSS4 in medresorsko usklajeno izvajanje S4 na operativni ravni (ko gre za instrumente financiranja v vlogi organa upravljanja, torej vezano na izvajanje OP EKP), podporo pri delovanju SRIP-ov (v sodelovanju z ostalimi pristojnimi resorji, še posebej z gospodarskim resorjem in resorjem, pristojnim za znanost) ter za sistem spremljanja in vrednotenja S4 in SRIP-ov. Neposredno s SRIP-i na operativni ravni močno koordinativno vlogo igra tudi MGRT, ki je nosilno ministrstvo sistemske institucionalne podpore SRIP-om preko objavljenega javnega razpisa, iz katerega se sofinancira njihovo delovanje.

3.1.2 Finančna realizacija

V letih 2016, 2017 in 2018 je bilo izvajanje S4 podkrepjeno z 87 javnimi razpisi in programi v skupni vrednosti 982.856.431 evrov (glej Prilogo A), od česar je bilo:

- 20 javnih razpisov in programov v skupni vrednosti 487.956.634 evrov (tj. 49,6 %) s področja raziskav, razvoja in inovacij,
- 20 javnih razpisov in programov v skupni vrednosti 131.532.826 evrov (tj. 13,4 %) s področja razvoja človeških virov,
- 36 javnih razpisov in programov v skupni vrednosti 329.195.645 evrov (tj. 33,5 %) s področja spodbujanja podjetništva) in
- 11 javnih razpisov in programov v skupni vrednosti 34.171.326 evrov (tj. 3,5 %) s področja internacionalizacije.

Od zgoraj navedenih 87 javnih razpisov in programov jih je 51 v skupni vrednosti 555.140.098 evrov (tj. 56,5 %) neposredno povezanih z izvajanjem S4.²⁰ To pomeni, da je bilo v letih 2016, 2017 in 2018 z izvajanjem S4 neposredno in močno povezanih kar 47,2 % več javnih sredstev kot je bilo predvideno v samem dokumentu S4, potrjenem leta 2015.

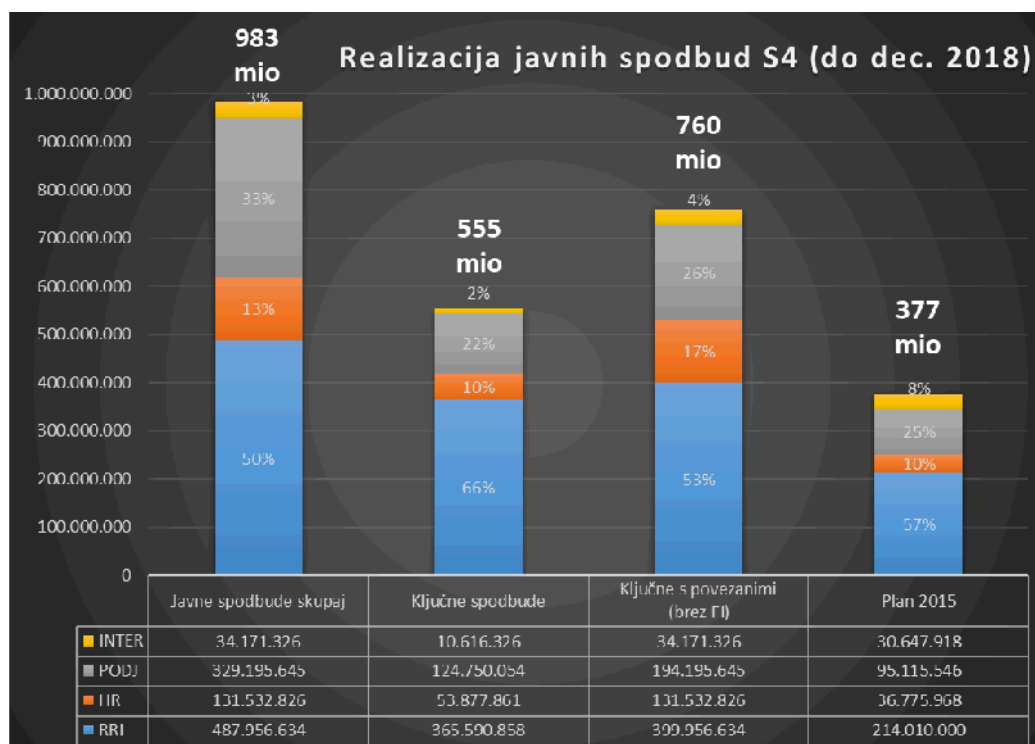
Od 51 javnih razpisov in programov v skupni vrednosti približno 555.140.098 evrov, neposredno povezanih z izvajanjem S4 je bilo:

- 14 javnih razpisov in programov v skupni vrednosti približno 365.590.858 evrov (tj. 65,9 %) s področja raziskav, razvoja in inovacij,

²⁰Ključni razpisi in programi z neposredno navezavo na S4 so tisti, katerih namen in vsebina najmanj v pomembni meri temeljijo na S4 bodisi v smislu upoštevanja osredotočenja bodisi v smislu spodbujanja povezovanja skladno z opredeljenim svežnjem ukrepov, medtem ko gre pri ostalih razpisih in programih za instrumente, kjer je navezava na prednostna področja manj izrazita oz. instrumenti naslavljajo širši vsebinski spekter, ki pa je hkrati pomemben tudi z vidika S4. Pri ključnih razpisih in programih s prednostne osi 1 "Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva" z neposredno navezavo na S4 se praviloma, kjer je to smiselno oz. možno, spremlja dodeljevanje sredstev po prednostnih področjih, medtem ko se pri ostalih razpisih in programih dodeljevanje sredstev po prednostnih področjih ne spremlja.

- 10 javnih razpisov in programov v skupni vrednosti približno 53.877.861 evrov (tj. 9,7 %) s področja razvoja človeških virov,
- 25 javnih razpisov in programov v skupni vrednosti približno 124.750.054 evrov (tj. 22,5 %) s področja podjetništva in
- 2 javna razpisa in programa v skupni vrednosti približno 10.921.326 evrov (tj. 1,9 %) s področja internacionalizacije.

Slika 2: Dodeljena sredstva²¹ do 31. 12. 2018, ki se nanašajo na izvajanje S4.

Vir: IS e-MA, SVRK

Po drugi strani je bilo do sedaj izplačanih sredstev 21,5 % oziroma 211.648.812 evrov sredstev, od česar je bilo 99.147.994 evrov izplačanih na osnovi spodbud, ki so neposredno vezana na S4. Po eni strani je takšen razkorak utemeljen in pričakovan, saj se spodbude vezane na S4 skoraj brez izjeme dodeljujejo na večletni osnovi. Iz navedenega izhaja, da od vseh dodeljenih sredstev do konca leta 2018 kar dve tretjini ali 657 milijonov evrov odpade na leto 2019 ali kasneje. Z drugimi besedami, vrhunec izvajanja S4 je, skladno z odobrenimi sredstvi, moč pričakovati v letih 2019-2021, za katera je dodeljenih med 158 in 222 milijoni evrov letno. Pri samem angažiranju sredstev je bilo sicer zaznati pričakovano dinamiko, saj je bilo do konca leta 2016, prvega leta izvajanja, angažiranih na prvi prednostni osi namenjeni raziskavam, razvoju in inovacijam, 19 % razpoložljivih sredstev, konec tretjega leta, 2018, pa že 86 % vseh razpoložljivih EU sredstev. Po drugi strani pa je seveda res, da bi se izvajanje lahko začelo tudi že prej, torej pred letom 2016, če bi bili za to izpolnjeni pogoji, predvsem, če bi se sama strategija pametne specializacije začela ustrezno pripravljati pravočasno. Do konca leta 2018 sicer realizacija glede na plan zaostaja za približno eno tretjino, kar po eni strani izhaja iz običajnih vsebinskih razlogov (zamikov pri realizaciji, npr. zaradi preoptimističnega planiranja

²¹Dodeljena sredstva se nanašajo na izdane odločitve o podpori oziroma vrednosti potrjenega Načrta izvedbe operacije (NIO) in vključujejo EU sredstva in nacionalna sredstva oziroma sredstva iz proračuna RS (tj. nacionalni javni prispevek iz državnega proračuna in drugi vir javni iz državnega proračuna). (Vir: SVRK).

na strani upravičencev), po drugi pa iz administrativno zelo zahtevnih postopkov, ki izhajajo iz izvajanja evropske kohezijske politike (za več glej poročila o izvajanju evropske kohezijske politike 2014-2020).

3.2 Strateška razvojno-inovacijska partnerstva

3.2.1 Vloga in pomen

SRIP-i so dolgoročna partnerstva med podjetji, raziskovalno sfero, državo in občinami ter povezovalci, uporabniki in nevladno sfero - četverna vijajčnica (*quadruple helix*), ki povezujejo naložbene in intelektualne potenciale slovenskih inovacijskih deležnikov in jih organizirajo v celovit razvojno-inovacijski ekosistem s ciljem prodora na globalne trge in močnejšega pozicioniranja na področjih uporabe S4.

SRIP-i imajo skupno 783 članov, od česar je 81 % (tj. 633) podjetij, od katerih je 60 % (tj. 380) mikro in malih podjetij, 18 % (tj. 114) srednjih podjetij in 22 % (tj. 139) velikih podjetij, z uravnoteženo strukturo po obeh kohezijskih regijah. Institucije znanja predstavljajo 11 % članstva SRIP-ov, tj. 89 članov, kar pomeni, da so v SRIP-e vključene praktično vse ključne javne raziskovalne organizacije, univerze, ipd

Člani iz gospodarstva zaposlujejo 83.000 oseb, kar predstavlja 17 % vseh zaposlenih v gospodarskih družbah, ki ustvarijo 23 % dodane vrednosti, kar pomeni, da presegajo povprečno dodano vrednost na zaposlenega za 34 %. SRIP-i tako vključujejo dinamičen del slovenskega gospodarstva in so strukturno in regionalno reprezentativni. SRIP-i so po definiciji odprte narave, kar pomeni, da so bili in so odprti za vključevanje novih članov in pobud (članstvo se je od njihove ustanovitve že povečalo za 24 % iz 631 članov na sedanjih 783).

SRIP-i so bili kot razvojni grozdi na področjih uporabe S4 vzpostavljeni s tesnim sodelovanjem MGRT-ja in SVRK-a s pripravo celovitega in dolgoročnega javnega razpisa, ki je bil objavljen 14. oktobra 2016. Razpis v skupni višini 10,49 milijona evrov nepovratnih sredstev predpostavlja izvedbo nalog v treh fazah.

Prva faza delovanja SRIP-ov je bila izvedena v letu 2017 in je vključevala vzpostavitev razvojnih grozdov za vsako od področij uporabe S4 ter pripravo akcijskih načrtov. Za prvo fazo so vsi SRIP-i skupaj prejeli 810.000 evrov.

Drugo in tretjo fazo delovanja SRIP-ov predstavlja izvajanje akcijskih načrtov. Za financiranje druge faze je predvidenih 4.840.000 evrov sofinanciranja za aktivnosti do konca leta 2019, in za sklepno fazo za aktivnosti do leta 2022 dodatnih 4.640.783,75 evra.

Akcijski načrti SRIP-ov se dinamično spreminjajo in Vlada RS je z namenom učinkovitega odziva na dinamiko razvojnih aktivnosti v mednarodnih verigah vrednosti vzpostavila sistem operativnega potrjevanja sprememb akcijskih načrtov na ravni DSDS S4 oziroma zdajšnje DSS4.

Predložitev in ocenjevanje prijav na tretjo fazo javnega razpisa, tj. za sofinanciranje izvajanja aktivnosti SRIP-ov do leta 2022, bo potekalo na podlagi rezultatov neodvisnega vmesnega vrednotenja delovanja SRIP-ov, katerega zaključno poročilo bo pripravljeno do konca septembra 2019. V zadnjo fazo financiranja SRIP-ov lahko namreč vstopajo samo tisti SRIP-i, ki bodo izkazali ustrezen napredek.

Leta 2016 (pred vzpostavitvijo SRIP-ov oziroma pred podpisom pogodb o sofinanciranju operacij SRIP-ov) je bil namreč že izbran konzorcij in z njim podpisana pogodba za srednjeročno izvajanje spremljanja in vrednotenja SRIP-ov z merljivimi kazalniki. Konzorcij (Ciljni raziskovalni program - »Strateška razvojno inovacijska partnerstva kot orodje krepitve inovacijske sposobnosti slovenskega gospodarstva«) je v letu 2018 pripravil metodologijo za vrednotenje SRIP-ov in izvedel pilotno vrednotenje štirih SRIP-ov.

Temu je v letu 2018 in 2019 sledilo vmesno vrednotenje učinkovitosti delovanja vseh devetih SRIP-ov po merilih, ki so bila opredeljena v razpisu, in sicer glede na: a) doseganje ciljev iz akcijskih načrtov; b)

napredek pri spodbujanju skupnega razvoja in storitev; c) obseg uvajanja horizontalnih omogočitvenih tehnologij v vertikalne verige vrednosti; d) dejansko realiziranih tržnih manifestacij, ki izhajajo iz skupnih aktivnosti; e) uspešnosti internacionalizacije; in f) vključevanja v mednarodne verige vrednosti. Vsak izmed kriterijev bo ocenjen na lestvici: 0 - brez bistvenega napredka oz. pod pričakovanji; 1 - opazen napredek, skladno s pričakovanji; 2 - odličen napredek, nad pričakovanji. V primeru, da posamezen SRIP ne bi dosegel vsaj 3 točk, se pogodba z njim prekine, saj bi to pomenilo, da partnerstvo ne daje pravih rezultatov. SRIP-i, ki v okviru vmesnega vrednotenja dosežejo 3-10 točk, bodo pozvani, da za namen sofinanciranja njihovega delovanja v tretji fazi javnega razpisa kot vlogo na javni razpis med drugim predložijo noveliran akcijski načrt (upoštevajoč priporočila neodvisnega vrednotenja o izboru kazalcev tudi za kvantitativno spremljanje in vrednotenje, vključno z indikatorji rezultatov), finančni načrt za obdobje 2020-2022 in letni načrt aktivnosti za leto 2020. Preostala razpoložljiva sredstva²² za tretjo fazo javnega razpisa se bodo med SRIP-i razdelila glede na število doseženih točk, pri čemer se zaradi vključenosti horizontalnih mrež točke na področju Pametnih mest in skupnosti štejejo dvojno, na področju Tovarn prihodnosti pa trojno, vendar največ do maksimalne višine sofinanciranja.

Pri vrednotenju učinkov SRIP-ov kot razvojnih grozdov se upošteva, da mora biti podpora razvojnim grozdom dolgoročna in neprekinjena, vrednotenje pa prilagojeno dinamičnosti ob zavedanju, da so SRIP-i izrazito heterogene strukture in da je bila kvaliteta sodelovanja posameznih akterjev v verigah vrednosti v preteklosti izrazito različna.

3.2.2 Predstavitev s primeri dobre prakse

SRIP Pametna mesta in skupnosti

SRIP Pametna mesta in skupnosti (SRIP PMiS) ima 156 članov²³: 124 podjetij (95 malih, 16 srednjih in 13 velikih), 27 institucij znanja, 3 povezovalne institucije in občini, od tega jih 37 % prihaja iz Vzhodne Slovenije, 63 % pa iz Zahodne Slovenije. SRIP PMiS se vsebinsko, od novembra 2017 pa tudi upravljavsko, deli na dva dela, tj. na vertikalna področja in na IKT horizontalno mrežo (IKT_Hm). Koordinator vertikalnih področij SRIP-a PMiS je Institut Jožef Stefan (IJS). V okviru vertikalnega dela SRIP-a PMiS člani na podlagi sprejetega in s strani DSIDS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih fokusnih področjih:

- zdravje,
- energetska in druga oskrba,
- mobilnost, transport in logistika,
- varnost,
- kakovost urbanega bivanja,
- ekosistem pametnega mesta.

Koordinator IKT_HM, v okviru katere se člani SRIP-a PMiS osredotočajo na razvoj omogočitvenih tehnologij in s svojimi aktivnostmi zagotavljajo podporo vertikalnemu delu SRIP-a PMiS in drugim SRIP-om, je Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) – Združenje za informatiko in telekomunikacije (ZIT). V okviru IKT_HM horizontalnega dela SRIP-a PMiS člani na podlagi sprejetega in s strani DSIDS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih vsebinskih, horizontalnih področjih:

- digitalna transformacija,
- internet stvari, vgrajeni sistemi in senzorji (IoT),
- storitve na internetu, platforme (IoS),

²²V kolikor bi le-ta ostajala zaradi nedoseganja rezultatov posameznih SRIP-ov.

²³V pričujočem poročilu so navedeni podatki o članstvu SRIP-ov iz leta 2018.

- kibernetika varnost,
- visokozmogljivo računalništvo (*High Performance Computing* - HPC) in masovni podatki (*Big Data*),
- tehnologije geografsko informacijskih sistemov (*Geographic Information System Technologies* GIS-T).

Primeri dobre prakse/dosežki:

Pod okriljem IKT_HM SRIP-a PMiS in na podlagi uspešne prijave na razpis Evropske komisije se je v letu 2018 oblikovalo Digitalno inovacijsko središče - *Digital Innovation Hub* (DIH), ki bo predstavljalo nacionalno referenčno in povezovalno točko za digitalno inoviranje, prenos dobrih praks na področju digitalnega poslovanja in spodbujanja digitalne transformacije v Sloveniji na strateški in operativni ravni z vključevanjem različnih deležnikov (podjetij, povezovalnih institucij, institucij znanja, regionalnih in nacionalnih organov itd.). Zavod DIH bo aktivnosti na trgu pričel izvajati v prvi polovici leta 2019, pri čemer se bo prioritarno osredotočil na razvoj storitev za podporo podjetjem na poti digitalne transformacije - od ozaveščanja podjetij glede zmožnosti digitalnih disruptivnih tehnologij, ugotavljanja digitalne zrelosti posameznega podjetja do priprave in izvedbe projektov in izobraževanj.

SRIP Pametne stavbe in dom z lesno verigo

SRIP Pametne stavbe in dom z lesno verigo (SRIP PSiDL) ima 73 članov: 55 podjetij (25 malih, 14 srednjih in 16 velikih), 12 institucij znanja in 6 povezovalnih institucij – od tega jih 33 % prihaja iz Vzhodne Slovenije, 67 % pa iz Zahodne Slovenije. Člani SRIP-a PSiDL na podlagi sprejetega in s strani DSOS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih fokusnih področjih:

- les in lesna veriga,
- pametne naprave in sistemi,
- aktivno upravljanje stavb,
- napredni nebiogeni gradbeni proizvodi.

Krovni koordinator SRIP-a PSiDL je TECES, pri čemer delovanje članov SRIP-a PSiDL na fokusnem področju lesa in lesne verige koordinira GZS – Združenje lesa in pohištvene industrije (GZS – ZLPI), na fokusnem področju napredni nebiogeni gradbeni proizvodi pa Zavod za trajnostno in inovativno gradbeništvo (Z TIGR).

Primeri dobre prakse/dosežki:

Eden izmed ključnih strateških projektov SRIP-a PSiDL je projekt DREVO (Demonstracijski raziskovalni eksperimentalni validacijski objekt), ki se navezuje na projekt Center znanosti MIZŠ-ja. Cilj projekta DREVO je koncipiranje, izgradnja in vzpostavitev protokolarno-demonstracijskega objekta, ki bo predstavljal stičišče sodelovanja med znanostjo, izobraževanjem, kulturo in gospodarstvom ter omogočal promocijo dosežkov in zmogljivosti slovenske znanosti in gospodarstva. Kot dinamičen in modularen demonstracijski objekt v obliki platforme bo slovenskim podjetjem in raziskovalnim organizacijam omogočal raziskave tehnologij, izdelkov in poslovnih modelov ter njihovo demonstracijo in preverbo ob iskanju končnim uporabnikom primernih celovitih rešitev. SRIP PSiDL je k projektu pristopil že leta 2017 v začetnih fazah koncipiranja Centra znanosti, njegovi člani so sodelovali pri pripravi izhodišnega predloga tehničnih parametrov in seznama tehnologij, potrebnih za izgradnjo Centra znanosti, izdelavi kriterijev za arhitekturni natečaj in ocenjevanju prispelih predlogov. V okviru projekta DREVO je SRIP PSiDL razvil novo storitev izdelave posnetka terena in spremljanja ter verifikacije gradnje z uporabo orto-foto posnetkov, ki se lahko uporabi pri pripravi izhodišč in digitalizaciji izbrane lokacije skladno s konceptom 3D načrtovanja grajenega okolja. SRIP PSiDL bo v projektu Center znanosti sodeloval tudi v prihodnje, vse do izgradnje objekta.

Na podlagi sodelovanja podjetij, institucij znanja in povezovalnih institucij v SRIP-u PSiDL se izvaja demonstracijski projekt Dom24h (Pametni dom prihodnosti za udobno in zdravo bivalno in delovno okolje), čigar cilj je razvoj in demonstracija novega koncepta bivanja v domu, ki se uporablja 24 ur na dan. Projekt Dom24h vključuje razvoj, integracijo in demonstracijo podsistemov in produktov za pametne stavbe in razvoj novih poslovnih modelov za trženje koncepta doma in v tujini. Projekt združuje posamične novo razvite in tehnološko napredne, vendar komplementarne rešitve (npr. sisteme ogrevanja, konstrukcijske sisteme, hranilnike energije, IoT sisteme za celostno upravljanje z energijo, senzorje in aktuatorje za avtomatizacijo, zaščito zunanjih lesenih površin itd.) prepoznavnih slovenskih podjetij v novo konceptualno celovito rešitev gradnje in bivanja trajnostno naravnane, pametnega in povezljivega, uporabniku prijaznega bivalnega okolja. Stavba je v konceptu Dom24h zasnovana kot prebojni proizvod, saj tako celovitih rešitev ne najdemo niti na trgu EU niti na širšem globalnem trgu, kar pomeni, da ima demonstracijski projekt Dom24 velik potencial za narekovanje trenda na trgih z visoko tehnološko razvitostjo.

SRIP Mreže za prehod v krožno gospodarstvo

SRIP Mreže za prehod v krožno gospodarstvo (SRIP Krožno) ima 183 članov: vključuje 46 podjetij (26 malih, 7 srednjih, 13 velikih), 16 institucij znanja in 5 povezovalnih institucij, od tega jih 51 % prihaja iz Vzhodne Slovenije, 49 % pa iz Zahodne Slovenije. Člani SRIP-a Krožno na podlagi sprejetega in s strani DSDS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih fokusnih področjih:

- trajnostna energija,
- biomasa in alternativne surovine,
- sekundarne surovine,
- funkcionalni materiali,
- procesi in tehnologije,
- krožni poslovni modeli.

Koordinator SRIP-a Krožno je Štajerska gospodarska zbornica (ŠGZ).

Primeri dobre prakse/dosežki:

SRIP Krožno predstavlja enega izmed ključnih partnerjev strateškega programa za raziskave in razvoj, imenovanega Cel.Krog, čigar cilj je izkoristiti potencial kaskadne uporabe biomase za razvoj naprednih materialov in izdelkov na biološki osnovi. V ta namen je vzpostavljena celostna veriga vrednosti za kaskadno rabo biomase. Cilj partnerstva Cel.Krog, ki se izvaja med letoma 2016 in 2020, je povezati lokalno znanje in kompetence 26 partnerjev (od tega 17 podjetij) pri uporabi lokalnih obnovljivih virov za boljše doseganje in raziskovanje globalnih poslovnih priložnosti na nastajajočih trgih zelenih rešitev. Program je namenjen razvoju novega znanja in tehnologij v celotnem krogu od frakcioniranja biomase, uporabe njenih sestavnih delov kot surovin in gradnikov v različnih materialih in končnih izdelkih do ponovne uporabe in energetske predelave končnih odpadkov.

SRIP Trajnostna pridelava hrane

SRIP Trajnostna pridelava hrane (SRIP HRANA) ima 212 članov: 198 podjetij, ki so člani GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij (ZKŽP) (140 malih, 33 srednjih in 22 velikih), 10 institucij znanja in 4 povezovalne institucije, od tega jih 47 % prihaja iz Vzhodne Slovenije, 53 % pa iz Zahodne Slovenije. Člani SRIP-a HRANA na podlagi sprejetega in s strani DSDS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih fokusnih področjih:

- surovine in trajnostna raba virov,
- pametno načrtovanje procesov in procesa kontrola,
- napredna oprema in tehnologije za pridelavo in predelavo hrane,
- higiena, varnost in kakovost hrane,
- hrana, prehrana in potrošnik.

Koordinator SRIP-a HRANA je GZS – ZKŽP.

Primeri dobre prakse/dosežki:

Aprila in maja 2018 so bile na podlagi izvajanja aktivnosti SRIP-a HRANA s podpisom memorandumov o sodelovanju vzpostavljene štiri sektorske verige vrednosti: veriga vrednosti mlečno-predelovalnega sektorja, veriga vrednosti mesnega sektorja, veriga vrednosti sadjarskega sektorja in veriga vrednosti žitnega sektorja.

Leta 2017 je SRIP HRANA oblikoval Katalog živil za javno naročanje, tj. spletno aplikacijo, ki javnim zavodom omogoča pravilno poimenovanje živil in oblikovanje sklopov za izvedbo javnega naročila ter pošiljanje povpraševanja neposredno ponudnikom. Oktobra 2017 je bila aplikacija prvič testirana v 15 naključno izbranih javnih zavodih. Rezultati testiranja so pokazali, da je aplikacija uporabnikom prijazna, saj so ti brez dodatnih navodil lahko izdelali popis živil z oblikovanjem sklopov za javno naročilo in izvedli povpraševanja za izločene sklope, zato je GZS-ZKŽP novembra 2017 dodelil brezplačen dostop do spletne aplikacije vsem (preko 780) javnim zavodom v Sloveniji. Aplikacija je danes že aktivna in uporabnikom prihrani ogromno časa in stroškov pri pripravi popisa potrebnih živil z oblikovanjem sklopov za javno naročilo ter izvedbo povpraševanja za izločene sklope, hkrati pa predstavlja primer dobre prakse uvajanja kratkih verig v živilstvu.

SRIP Trajnostni turizem

SRIP Trajnostni turizem (SRIPT) ima 45 članov: 37 podjetij (26 malih, 4 srednja in 7 velikih), 6 institucij znanja in nevladni organizaciji, od tega jih 33 % prihaja iz Vzhodne Slovenije, 67 % pa iz Zahodne Slovenije. Člani SRIPT-a na podlagi sprejetega in s strani DSDS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih fokusnih področjih:

- informacijska podpora trženju in mreženju,
- znanje za dvig kakovosti storitev,
- tehnološke rešitve za trajnostno rabo virov v nastanitvenih zmogljivostih,
- zelena shema slovenskega turizma.

Koordinator SRIPT-a je Turistično gostinska zbornica Slovenije (TGZS).

Primeri dobre prakse/dosežki:

V letih 2017 in 2018 so turistična podjetja kot člani SRIPT-a na podlagi čedalje večje potrebe po vlaganju v raziskave in razvoj ter razvoju novih, inovativnih turističnih produktov in storitev vzpostavila prve raziskovalno-razvojne oddelke ter se uspešno vpisala v evidenco izvajalcev raziskovalne in razvojne dejavnosti pri ARRS.

V letu 2018 je bil na Javnem razpisu MIZŠ-ja Spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih projektov (TRL 3-6) izbran projekt konzorcija štirih partnerjev, članov SRIPT-a, ki ga sestavljajo eno visokotehnološko podjetje in tri institucije znanja. Projekt Turizem 4.0, ki izhaja iz članstva v SRIPT-u,

je osredotočen na oblikovanje povezovalne platforme, ki bo ponudnikom turističnih storitev in produktov omogočala, da v oblikovanje teh platform aktivneje vključujejo uporabnike. Platforma bo temeljila na prostem dostopu do zbirnih podatkov, s čimer bo omogočala analizo obnašanja posameznega potrošnika oziroma skupine potrošnikov ter turističnim ponudnikom omogočila, da oblikujejo nove ali pa izboljšajo oziroma prilagodijo že obstoječe produkte in storitve.

SRIP Tovarne prihodnosti

SRIP Tovarne prihodnosti (SRIP ToP) ima 76 članov: 65 podjetij (32 malih, 17 srednjih in 16 velikih), 7 institucij znanja in 4 povezovalne institucije, od tega jih 34 % prihaja iz Vzhodne Slovenije, 66 % pa iz Zahodne Slovenije. Člani SRIP-a ToP na podlagi sprejetega in s strani DSDS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih fokusnih področjih:

- robotski sistemi in komponente,
- napredne ftonske tehnologije in inteligentni laserski sistemi za tovarne in klinike prihodnosti,
- pametni plazemski sistemi,
- napredni senzorji,
- inteligentni sistemi vodenja,
- pametna mehatronska orodja,
- pametne tovarne.

Hkrati se člani SRIP-a ToP osredotočajo na razvoj omogočitvenih tehnologij na naslednjih vsebinskih horizontalnih področjih:

- fotonika,
- nanotehnologije,
- sodobne proizvodnje tehnologije za materiale,
- plazemske tehnologije,
- robotika,
- tehnologije vodenja.

Krovni koordinator SRIP-a ToP je IJS. SRIP ToP je sicer organiziran kot grozd grozdov. Tako posamezne notranje grozde vodijo štirje upravičenci, ki hkrati koordinirajo delovanje članov SRIP-a ToP na naslednjih fokusnih področjih: napredne tehnologije – IJS, pametne tovarne – GZS - Zbornica elektronske in elektroindustrije, pametna mehatronska orodja – Razvojni center orodjarstva Slovenije (TECOS) in tehnologije vodenja – Kompetenčni center Sodobne tehnologije vodenja (KC STV).

Primeri dobre prakse/dosežki:

Na podlagi povezovanja podjetij, institucij znanja in povezovalnih institucij v okviru SRIP-a ToP in uspešne prijave konzorcija 19 partnerjev na Javnem razpisu MIZŠ-ja RRI v verigah in mrežah vrednosti – Sklop 1: Spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih programov (TRL 3–6) se je konec leta 2016 pričel izvajati program GOSTOP (Gradniki, orodja in sistemi za tovarne prihodnosti). Program GOSTOP, v katerem sodeluje 13 podjetij, ena povezovalna institucija in štiri institucije znanja, ki so člani SRIP-a ToP, je sestavljen iz množice med seboj prepletenih projektov. Cilj programa GOSTOP je razvoj novih izdelkov, storitev in tehnologij na področju tehnologij vodenja, orodjarstva, robotike in fotonike, pri čemer zajema tudi razvoj celotnega koncepta pametih tovarn s celovito integracijo sistemov, s katerimi bodo lahko slovenska podjetja optimizirala lastne proizvodne procese in razvila nove produkte in storitve. Program GOSTOP se zaključi konec aprila 2020, rezultati programa pa se bodo med drugim odražali v novih tehnoloških, procesnih oziroma organizacijskih rešitvah (najmanj 58), novih produktih in storitvah (najmanj 30), povečanemu obsegu vlaganj v

raziskave in razvoj, novih investicijah itd. Vmesno vrednotenje programa GOSTOP kaže, da bodo zastavljeni rezultati preseženi in da so se na podlagi sodelovanja v programu oblikovale nove raziskovalno-razvojne skupine v podjetjih in institucijah znanja.

SRIP Zdravje – medicina

SRIP Zdravje – medicina (SRIP Zdravje - Medicina) ima 50 članov: 25 podjetij (15 malih, 7 srednjih in 3 velika), 15 institucij znanja, 7 povezovalnih institucij, nevladno organizacijo, banko in uporabnika (Univerzitetni klinični center), od tega jih 9 % prihaja iz Vzhodne Slovenije, 91 % pa iz Zahodne Slovenije. Člani SRIP-a Zdravje – medicina na podlagi sprejetega in s strani DSDS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih fokusnih področjih:

- translacijska medicina,
- aktivno in zdravo staranje,
- odporne bakterije,
- biofarmacevtika,
- naravna zdravila in kozmetika,
- zdravljenje raka.

Koordinator SRIP-a Zdravje-medicina je Slovensko inovacijsko stičišče – Evropsko gospodarsko interesno združenje (SIS EGIZ).

Primeri dobre prakse/dosežki:

Člani SRIP-a Zdravje-medicina pripravljajo projekt izgradnje Medicinske doline, novega univerzitetnega kampusa, usmerjenega na področje farmacije, biomedicinske tehnologije, biomimetike in biotehnologije. Predlog projekta vključuje izgradnjo regionalnega centra za JV Evropo za protonsko obsevanje raka, novega biotehnološkega stičišča, centra za razvoj novih tehnologij, centra za biomedicinske študije in centra za proizvodnjo matičnih celic.

SRIP Mobilnost

SRIP Mobilnost (SRIP ACS+) šteje 97 članov: 82 podjetij (35 malih, 17 srednjih in 30 velikih), 9 institucij znanja in 6 povezovalnih institucij, od tega jih 38 % prihaja iz Vzhodne Slovenije, 62 % pa iz Zahodne Slovenije. Člani SRIP-a ACS+ na podlagi sprejetega in s strani DSDS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih fokusnih področjih:

- sistemi za e-mobilnost in hranjenje energije,
- nišne komponente in sistemi za čiščenje in učinkovitejše motorje z notranjim izgorevanjem,
- sistemi in komponente za varnost in udobje,
- napredni transport in logistika, vključno s poslovnimi modeli,
- napredna infrastruktura,
- uvajanje naprednih materialov in tehnologij z avtomatizacijo proizvodnih procesov.

Krovni koordinator SRIP-a ACS+ je Gospodarsko interesno združenje ACS, Slovenski avtomobilski grozd, pri čemer delovanje članov SRIP-a ACS+ na fokusnem področju napredni transport in logistika, vključno s poslovnimi modeli, koordinira GZS - Združenje za promet.

Primeri dobre prakse/dosežki:

Leta 2017 je bil pod okriljem SRIP-a ACS+ oblikovan projekt EDISON (*Eco Driving Innovative Solutions and Network*) z namenom oblikovanja platforme za povezovanje deležnikov, ki razvijajo rešitve zelene mobilnosti na vseh področjih, od razvoja novih izdelkov in storitev, izobraževalnih programov do razvoja poslovnih modelov in njihovega uvajanja v realno okolje. Projekt je med drugim osredotočen na razvoj induktivno brezžičnih sistemov polnjenja električnih vozil, razvoj novih pogonov ter aplikacij in platform za elektromobilnost. V projektu EDISON sodeluje približno 50 partnerjev: ponudniki oziroma razvijalci rešitev zelene mobilnosti, ki obsegajo električna vozila, polnilne infrastrukture, *car-sharing* rešitve in modele ter aplikacije za podporo elektromobilnosti, ter uporabniki elektromobilnosti – občine, različne javne institucije ter korporativni in zasebni uporabniki. Projektni partnerji so v okviru projekta v Mestni občini Koper uspešno uvedli devet električnih avtomobilov, električni avtobus in enajst polnilnih mest.

Leta 2018 je 12 partnerjev, 8 podjetij, 3 povezovalne institucija in institucija znanja, vzpostavilo Laboratorij za 3D tisk kovin. Laboratorij za 3D tisk kovin partnerjem nudi možnost tiskanja prototipov ali delov orodij in razvoja tehnološko zahtevnih kosov za maloserijsko proizvodnjo iz štirih materialov, nerjavnega in orodnega jekla, aluminija in nikljeve zlitine. Ideja o skupni investiciji v napreden 3D tiskalnik kovin za namene avtomobilске industrije je vzniknila na delavnicah SRIP-a ACS+, ki so potekale na temo 3D tiska. SRIP ACS+ je sooblikoval poslovni model laboratorija in usklajeval proces njegove vzpostavitve ter prispeval k vzpostavitvi mednarodnih povezav s sorodnima laboratorijema v Italiji in Avstriji.

SRIP Materiali kot končni produkti

SRIP Materiali kot končni produkti (SRIP MATPRO) ima 37 članov: 30 podjetij (11 malih, 7 srednjih in 12 velikih), 4 institucije znanja in 3 povezovalne institucije, od tega jih 35 % prihaja iz Vzhodne Slovenije, 65 % pa iz Zahodne Slovenije. Člani SRIP-a MATPRO na podlagi sprejetega in s strani DSDS S4 potrjenega akcijskega načrta sodelujejo na naslednjih fokusnih področjih:

- jekla in posebne zlitine,
- aluminij,
- tehnologije,
- funkcionalni premazi in napredna veziva za kovine.

Krovni koordinator SRIP-a MATPRO je GZS.

Primeri dobre prakse/dosežki:

V 2017 in 2018 je na podlagi povezovanja med institucijami znanja in podjetji iz različnih panog v okviru SRIP-a MATPRO, ki v preteklosti niso sodelovala oziroma so sodelovala zgolj bilateralno, prišlo do skupnega razvoja kovinskih in večkomponentnih materialov nove generacije na štirih področjih.

- Na področju orodnega jekla za delo v vročem je 7 partnerjev, 4 podjetja in 3 institucije znanja, oblikovala novo orodno jeklo za delo v vročem z večjo čistočo in boljšo odpornostjo na utrjevanje s kar 60 % višjo toplotno prevodnostjo od konkurence. Jeklo je bilo ob koncu leta 2018 pripravljeno za lansiranje na trg.
- Na področju konstrukcijskega jekla je 7 partnerjev, 3 podjetja in 4 institucije znanja, izdelalo tri nova visoko trdna konstrukcijska jekla za avtomobilsko industrijo, ki ob 10 do 20 % višji trdnosti zagotavljajo tudi dvakrat do petkrat boljšo odpornost za utrujanje, in manjši vpliv varjenja. Jeklo je v fazi eksperimentalnega razvoja.
- Na področju aluminija je 7 partnerjev, 4 podjetja in 3 institucije znanja, razvilo nove visoko trdne aluminijeve zlitine s povečanim deležem uporabe sekundarnega oziroma recikliranega aluminija.

Zlitina je bila pri Ameriškem združenju za aluminij že kategorizirana kot nova zlitina z oznako 6086.

- Na področju večkomponentnih in kompozitnih materialov je 8 partnerjev, 4 podjetja in 4 institucije znanja, razvilo večkomponentni magnetni material na osnovi termoplastov, ki ob manjših dimenzijah omogoča do 40 % višjo učinkovitost magnetnega polja izdelka.

V 2017 in 2018 je SRIP MATPRO pilotno preveril izvedljivost modela Karierne platforme, ki bi med drugim omogočala srednjeročno napovedovanje potreb po kompetencah. V okviru SRIP-a MATPRO so bili razviti metodologije in orodja, ki omogočajo opredelitev potreb po kompetencah in preverbo obstoječih kompetenc. Na podlagi empiričnih podlag iz različnih baz podatkov in individualnih pogovorov s podjetji, ki so člani SRIP-a MATPRO, je bil oblikovan nabor kompetenc na posameznih fokusnih področjih, po katerih bo v podjetjih čez 5 do 7 let veliko povpraševanje.

3.3 Nadgradnja 2019+

V prihodnji večletni finančni perspektivi za obdobje 2021-2027 strategija pametne specializacije predstavlja omogočilen pogoj (*enabling condition*), brez katerega ne bo mogoče dostopati do sredstev kohezijske politike, vezanih na cilj »Pametna Evropa«, ki naslavlja področja raziskav, razvoja in inovacij, digitalizacije, podjetništva ter usposabljanja in izobraževanja.

Koncept S4 sicer že sedaj zgledno vključuje vse stebre, ki jih Evropska komisija za prihodnje obdobje vzpostavlja v kontekstu strategij pametnih specializacij (*smart specialisation strategies* - S3) kot omogočilen pogoj za črpanje kohezijskih sredstev za obdobje po letu 2020. V prihodnji večletni finančni perspektivi bodo S3 morale temeljiti na:

1. analizi vrzeli in izzivov vključno z ozkimi grli pri uveljavljanju inovacij na trg,
2. učinkovitem upravljanju S3 z opredeljenimi odgovornimi nosilci,
3. vzpostavljenem sistemu spremljanja in vrednotenja za učinkovito doseganje ciljev S3,
4. delujočem sistemu udeležbe vseh deležnikov S3 (proces podjetniškega odkrivanja),
5. aktivnostih za izboljšanje regionalnih ali nacionalnih inovacijskih sistemov,
6. aktivnostih v podporo transformaciji industrij in
7. aktivnostih internacionalizacije.

Zagotavljanje celovitega ekosistema za transformacijo proizvodnje in storitev bo ob dejstvu, da obstoječa S4 večino gradnikov nove generacije S3 že upošteva, ključna usmeritev novelirane S4 za novo finančno perspektivo. Zato je ključnega pomena, da so partnerski resorji MIZŠ, MGRT in SVRK skupaj pristopili k pripravi novega Zakona o znanstveno-raziskovalni, razvojni in inovacijski dejavnosti in s tem tudi sistemsko presegli izolirano vodenje politik. Novi zakon naj bi koherentno naslavljal celoten razvojni cikel, obsegajoč temeljne in industrijske raziskave ter eksperimentalni razvoj ter vzpostavil enovit sistem upravljanja znanstveno-raziskovalnega in inovacijskega ekosistema.

Poleg pomena institucionalne koordinacije med SRIP-i in državo je treba omeniti tudi pomen vlaganj v krepitev institucionalne usposobljenosti SRIP-ov oziroma kompetenc njihovih koordinatorjev. V tem kontekstu velja med ostalimi aktivnostmi izpostaviti predvsem oktobra in novembra 2018 izvedeni celodnevni delavnici, ki sta ju vodila mednarodno priznana strokovnjaka s področja vodenja in odličnosti grozdov, g. Arne-Tor Bellika in g. Eivind Petershagen. Usposabljanje je bilo usmerjeno v razvoj in krepitev vodstvenih kompetenc, še posebej tistih, ki se nanašajo na oblikovanje trajnostnega poslovnega modela grozdov in kvalitetnih storitev za člane SRIP-ov. Udeležencem je bil ob tem predstavljen tudi postopek ocenjevanja in presoje kakovosti upravljanja grozdov ter njihove mednarodne primerljivosti, vključno s t. i. certifikati odličnosti, ki jih potrjuje Evropsko združenje za analizo delovanja grozdov (ESCA).

Izkazalo se je, da je z ukrepi za izboljšanje institucionalne usposobljenosti SRIP-ov treba nadaljevati, predvsem s specializiranimi, *tailor-made* usposabljanji zanje. Tako je že v letu 2019 predviden začetek usposabljanj v okviru programa Kompetentna Slovenija. Usposabljanja, ki so tudi na podlagi zgoraj opisanih delavnic bila opredeljena kot najbolj potrebna in zaželena, bodo pripomogla k razvoju, oblikovanju in izvajanju najustrežnejših poslovnih modelov SRIP-ov, dvigu kakovosti njihovih (plačljivih) storitev, znamčenju in prepoznavnosti SRIP-ov.

4. NACIONALNE STRATEŠKE RAZVOJNE PRIORITETE

4.1 Opredeljene skozi proces podjetniškega odkrivanja

Slovensko gospodarstvo je izrazito raznoliko in v veliki meri odvisno od izvoza ter torej prisotnosti v globalnih verigah vrednosti; hkrati je Slovenija proizvajalka komponent na nišnih področjih in regija, ki z vidika inovacij še vedno zaostaja za EU povprečjem. Zato je bistveno, da Slovenija za aktiviranje inovacijskega potenciala, še posebej malih in srednjih ter novih podjetij, vzpostavi prilagojen sistem podpor, tako v smislu učinkovitega podpornega ekosistema kot v smislu ciljanih ukrepov, ki upoštevajo osredotočanje. Zato je za Slovenijo proces osredotočanja oziroma določanja vsebinskih prioritet večjega pomena kot za inovacijsko najuspešnejše regije EU.

Prioritete S4 so bile opredeljene skozi poglobljen proces konzultacij v obdobju 2014–2015, ko so bili opredeljeni trije stebri ter devet področij uporabe s fokusnimi področji in tehnologijami. **Področja skupnega razvoja** so bila nato opredeljena s strani SRIP-ov v akcijskih načrtih, ki so jih člani SRIP-ov pripravili v prvi fazi delovanja. Ti, poleg aktivnosti skupnega razvoja, opredeljujejo tudi način skupnega nastopa, ko gre za razvoj kadrov na področju internacionalizacije, spodbujanja podjetništva in drugih skupnih aktivnosti.

Akcijski načrti se redno nadgrajujejo in dopolnjujejo in tako predstavljajo dinamični del S4, preko katerega se tudi pričakuje nadaljnji proces osredotočanja inovacijsko-razvojne politike na ključne niše.

Dodatno je v letu 2019 predviden poglobljen pregled in po potrebi dopolnitev S4. To je bilo predvideno že ob potrditvi S4 leta 2015, tudi upoštevajoč imenovanje nove vlade, ki bo lahko preko tega pregleda prilagodila ključne usmeritve. Enota SVRK za koordinacijo S4 je že začela s pripravami, prav tako pa so že v teku pogovori o razmerju do drugih strategij, predvsem z MGRT in MIZŠ. Za nadgradnjo S4 so v pripravi študije, ki bodo omogočile utemeljeno razpravo (ena je že zaključena preko Ciljnih raziskovalnih programov RS, druga je v izvedbi in je financirana ter naročena preko Evropske komisije). Kot sodelujoča regija v že omenjenem eksperimentalnem projektu Evropske komisije Industrial Transition Pilot smo pripravili predloge strateških ukrepov za industrijsko transformacijo. Te predloge smo izdelali v slogu podjetniškega odkrivanja, ki je temeljna značilnost metode S3, ključna za nadgradnjo analitičnih podlag za osredotočanje, ki zagotavljajo upoštevanje empiričnih podatkov.

Proces S4 predpostavlja stalno izvajanje podjetniškega odkrivanja, kar se kaže v dinamični partnerski obravnavi akcijskih načrtov SRIP-ov in povsem konkretno na primerih izvajanja projekta Industrial Transition Pilot, ko smo deležniki t.i. četverne vijačnice pripravili predlog aktivnosti z visokim potencialom učinka (*High Impact Action* – HIA) ter ključne strateške usmeritve za transformacijo industrij.

4.1.1 Prioritete

Prioritete S4 opredeljujejo nacionalne strateške razvojne prioritete in narekujejo prednostna vlaganja na področju raziskav, razvoja in inovativnosti, kar je pred S4 predvidevala že Raziskovalno inovacijska strategija Slovenije (RISS), ki v poglavju 4.2. navaja, da se specializacija »udejanja z večjim obsegom javnih sredstev na izbranih področjih«²⁴.

Zaradi narave slovenskega gospodarstva je kvaliteten proces določanja prioritet ključnega pomena. Osredotočanje je urejeno na treh ravneh, in sicer na ravni vsebinskih stebrov, ki obenem nakazujejo razvojne mega-trende, na ravni področij uporabe, tretja raven pa opredeljuje fokusna področja in tehnologije.

²⁴ Hkrati RISS v nadaljevanju navaja tudi, da se bodo še naprej podpirali projekti tudi »na drugih področjih na podlagi odličnosti in perspektivnosti za rast in razvoj, kar bo omogočilo razvoj novega znanja in usposobljenosti ter zagotavljalo znanstveno širino«.

Struktura osredotočanja opredeljuje tudi osrednjo izvedbeno in upravljavsko raven S4, saj so SRIP vzpostavljena na drugi ravni prednostnih področij uporabe, torej na drugi ravni vsebinskega osredotočanja. Na tej ravni se osredotočanje nadaljuje skozi delovanje SRIP-ov in stalen proces podjetniškega odkrivanja, kar se kaže v stalno odprtem procesu spreminjanja akcijskih načrtov SRIP-ov.

Na tej ravni osredotočanja, torej pri konkretizaciji fokusnih področij in tehnologij, je poleg obstoja kritične mase kapacitet in kompetenc poseben poudarek na analizi tržnih priložnosti in vplivu na konkurenčnost, ki izhaja iz skupnega in usklajenega nastopa deležnikov, opredelitvi primerjalnih prednosti deležnikov v Sloveniji glede na konkurenco in na pripravljenosti zasebnega sektorja za vlaganja v ta področja.

S4 opredeljuje 3 STEBRE: I. DIGITALNO , II. KROŽNO in III. (S)INDUSTRIJA 4.0.

Znotraj treh stebrov pa 9 PODROČIJ UPORABE:

- I. DIGITALNO: I.1 Pametna mesta in skupnosti; I.2 Pametne stavbe in dom z lesno verigo;
- II. KROŽNO: II.1 Mreže za prehod v krožno gospodarstvo; II.2 Trajnostna hrana; II.3 Trajnostni turizem; in
- III. (S)INDUSTRIJA 4.0. III.1 Tovarne prihodnosti; III.2 Zdravje-medicina; III.3 Mobilnost; III.4. Materiali kot končni produkti

Podrobnejša členitev prednostnih vlaganj v skupni razvoj znotraj posameznih področij uporabe predstavlja tretjo raven osredotočanja skozi opredelitev FOKUSNIH PODROČIJ IN TEHNOLOGIJ.

Analize primerjalnih prednosti slovenskega gospodarstva, opravljene v letu 2018 v okviru ciljno-raziskovalnega projekta »Analitične podlage za revizijo S4« (izvajalec Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani in ReFORMA raziskave in razvoj), zaenkrat ne kažejo na potrebo po spremembi devetih področij uporabe, kljub temu da je raziskava pokazala na visoko stopnjo dinamike še posebej pri analizi kazalnika RCA - indeks razkritih primerjalnih prednosti, saj se je od časa priprave S4 pri polovici (23) obravnavanih panog nekoliko poslabševal, povečal se je pri petini (9), drugod pa stagnira. Ista študija je ob analizi sodelovanja med gospodarstvom in inštitucijami znanja potrdila potrebo po nadaljevanju spodbud za prenos znanja iz znanstveno-raziskovalne sfere v gospodarstvo. Sklepna ugotovitev študije je, da je pri upravljanju S4 smiselno upoštevati dinamični pristop in stalno izvajanje podjetniškega odkrivanja, dialog z deležniki in analitične izračune predvsem kot podlago za identifikacijo med-panožnih žarišč konkurenčne gospodarske in raziskovalne dejavnosti.

4.2 Nadgradnja 2019+

Pri nadgradnji S4 je torej poleg zgoraj navedenih empiričnih podlag osrednjega pomena kvalitetna in verodostojna izvedba novega cikla podjetniškega odkrivanja skozi informirano razpravo o prenovi akcijskih načrtov SRIP-ov, ki morajo zagotoviti dodatno osredotočenje in konkretizacijo na ravni fokusnih področij in tehnologij znotraj posameznih področij uporabe.

Upoštevajoč dinamiko procesa programiranja investicij iz kohezijske ovojnice, ki bo Sloveniji na voljo v novem večletnem finančnem okviru EU, je aktivnosti v letu 2019 smiselno osredotočiti na prenovu in sprejem akcijskih načrtov SRIP-ov.

Temeljni nalogi osredotočanja in konkretizacije mora v akcijskih načrtih slediti priprava:

- programov medregionalnega sodelovanja in vključevanja v evropske verige vrednosti,
- opredelitev ključnih trgov/regij za razvojno/tržno sodelovanje in

- večjega poudarka na prebojnih inovacijah.

V letu 2019 bo pri tem v izrazito pomoč angažiranje evropskih ekspertov, ki smo jih pridobili v okviru dveh projektov institucionalne pomoči Evropske komisije državam članicam, in sicer v okviru:

1. MGRT programa podpore internacionalizaciji v izvedbi Delloite v okviru Podpore službe Evropske komisije za strukturne reforme,
2. SVRK program Industrial Transition Pilot (DG REGIO) v izvedbi svetovalne družbe N'able.

Pri slednjem smo že v letu 2018 zaključili prvo obsežno vsebinsko fazo izvedbe in pripravili predlog HIA in ključne strateške usmeritve za transformacijo industrij. HIA v slovenskem predlogu predstavlja vzpostavitev modularne platforme omogočitvenih tehnologij industrije 4.0. (osredotočeno na robotiko, procesne tehnologije, fotoniko), ki bo z vavčersko shemo na voljo pilotno izbranim malim in srednjim podjetjem, dolgoročno pa bo služila kot transformativni mehanizem za prilagajanje širokemu spektru deležnikov na industrijo 4.0.

Strateške prioritete, kot so jih v omenjenem procesu evidentirali deležniki, so sledeče:

1. Pospeševanje modernizacije industrije skozi optimizacijo in širjenje aktivnosti SRIP-ov. Optimizacija predpostavlja osredotočenje SRIP-ov skozi njihove akcijske načrte in temu ustrezne spremembe same S4. To bo omogočilo optimizacijo investicij, še posebej na treh ključnih področjih: industrija 4.0, digitalizacija in krožno gospodarstvo.
2. Zmanjševanje vrzeli pri investicijah v inovacije, še posebej pri malih in srednjih podjetjih, ki se soočajo z nizko sposobnostjo investiranja v razvoj, visokimi tveganji in odsotnostjo instrumentov podpore v ključnih fazah vključevanja od industrijskih raziskav na trg. Pri tem je izrazito pomembno, da ekosistem zagotovi podporo v vseh ključnih fazah razvoja, od prenosa tehnologij do inovacijskih aktivnosti v fazah blizu trga.
3. Investicije v veščine in kompetence, ki predpostavlja fleksibilen in odziven izobraževalni sistem, vključno s poklicnim usposabljanjem in načrtovanjem poklicnih karier. Na tem področju je za Slovenijo posebnega pomena usposabljanje na vseh ravneh četverne vijačnice, še posebej v organizacijah povezovalnega značaja (kot so grozdi in druge podporne organizacije inovacijskega ekosistema).
4. Podpora nadaljnji internacionalizaciji deležnikov SRIP-ov, še posebej ciljana na prednostne globalne trge, prednostne evropske regije in ugotovljene komplementarnosti v evropskih strateških verigah vrednosti, upoštevajoč dosedanje uspešne integracije slovenskih razvojnih deležnikov npr. v okviru »Vanguard inicitative« in tematske platforme za industrijsko modernizacijo.
5. Dodatno izboljšanje sistema spremljanja in evalvacije delovanja SRIP ne le za zagotavljanje učinkovitega izvajanja S4 temveč tudi z namenom vzpostavitve dolgoročnega sistema podpore grozdom.

Na osnovi procesa podjetniškega odkrivanja bo v letu 2020 sledila priprava nove strategije pametne specializacije do leta 2030 kot omogočitvenega pogoja za črpanje sredstev v okviru novega večletnega finančnega okvira, kar bo vključevalo tudi poglobljeno javno razpravo.

5. CILJAN, CELOVIT IN PRILAGOJEN SVEŽENJ UKREPOV

5.1 Raziskave, razvoj in inovacije

Ključna dodana vrednost S4 na področju raziskav, razvoja in inovacij je:

- zagotavljanje nišne usmerjenosti,
- spodbujanje zahtevnejših in kompleksnejših RRI projektov,
- skupen nastop tako pri razvoju kot pri trženju,
- z vidika svežnja ukrepov pa zagotovitev konsistentnosti:
 - o skozi tehnološko-razvojne stopnje (od bazičnih raziskav do trga),
 - o časovno usklajenost razpisov in
 - o konsistentnost glede na velikost razpisov.

S4 zasleduje osnovni cilj izboljšanja mednarodne konkurenčnosti in odličnosti raziskav za sodelovanje v verigah vrednosti in z zagotavljanjem sistematične podpore RRI procesom.

Prvo je bilo podprto skozi izvedbo skupnih industrijsko-raziskovalnih projektov (s poudarkom na TRL 3-6) gospodarskih subjektov in institucij znanja, s ciljem povezovanja znanja in kompetenc za razvoj novih produktov, storitev in procesov z visoko dodano vrednostjo in izkazanim tržnim potencialom na mednarodni ravni. Podpora razvojno-inovacijskim procesom pa je bila ciljana na raziskovalno-inovacijske projekte za razvoj novih proizvodov, storitev in procesov na prednostnih področjih uporabe (TRL 6-9).

Za zaključno fazo v procesu razvoja novih produktov je S4 predvidevala ukrepe za podporo naložbam, zlasti za razvoj in postavitve pilotnih linij, aktivnostim prvih validacij, optimizaciji naprednih proizvodnih tehnologij in prvi proizvodnji ob sočasnem uvajanju IKT rešitev ter testiranje novih razvitih rešitev za neposredno uporabo v praksi in demonstracijo uporabe ter za projekte komercializacije razvitih rešitev ter vstop novih tehnologij na trg npr. preko (inovativnih) javnih naročil.

S4 je predvidevala tudi zagotavljanje podpore aktivnostim za vzpostavitev Evropskega raziskovalnega prostora s poudarkom na sofinanciranju instrumentov širjenja sodelovanja v okviru Obzorja 2020 (Teaming, ERA Chair, Twinning) in boljše izrabe in razvoja raziskovalne infrastrukture sledeč načrtom Evropskega strateškega forum za raziskovalno infrastrukturo in nacionalnemu dokumentu Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture (NRRI). Infrastrukturalna vlaganja bodo osredotočena na prednostna področja, ki so pogoj za mednarodno konkurenčnost slovenskega raziskovalno-razvojno-inovacijskega prostora, torej na prednostna področja uporabe S4 in na projekte, opredeljene v NRRI.

5.1.1 Realizacija do 2018

V letih 2016, 2017 in 2018 je bilo za področje raziskav, razvoja in inovacij objavljenih 20 javnih razpisov in programov v skupni vrednosti nekaj manj kot 488 milijonov evrov (glej Prilogo A). Področjem uporabe S4 je bilo dodeljenih nekaj več kot 245 milijonov evrov javnih sredstev (glej Tabela 2)

Tabela 2: Potrjene operacije oziroma odločitve o podpori operacij po področjih uporabe S4 (od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018).²⁵

1.1 Pametna mesta in skupnosti	61.130.212 €
1.2 Pametni dom in stavbe z lesno verigo	59.431.663 €
2.1 Mreže za prehod v krožno gospodarstvo	17.713.111 €
2.2 Trajnostna pridelava hrane	17.732.779 €
2.3 Trajnostni turizem	3.336.885 €
3.1 Tovarne prihodnosti	25.615.244 €
3.2 Zdravje - Medicina	18.589.854 €
3.3 Mobilnost	20.875.224 €
3.4 Materiali kot končni produkti	20.596.518 €
Skupaj:	245.021.490 €

Vir: SVRK

Poleg ključnega razpisa za vzpostavitev in delovanje strateških grozdov na domenah S4 Podpora strateškemu razvoju inovacijskim partnerstvom (SRIP) na prioritetnih področjih pametne specializacije, vrednega 10.490.784 evrov, so bili objavljeni ključni javni razpisi za celoten razvojni cikel, in sicer:

- Javna razpisa Spodbujanje izvajanja raziskovano-razvojnih projektov TRL 3-6 v višini 45.000.000 evrov in TRL 6-9 v višini 74.200.000 evrov,
- Javna razpisa RRI v verigah in mrežah vrednosti TRL 3-6 v višini 55.000.000 evrov in TRL 6-9 v višini 15.800.000 evrov,
- Javni razpis Pilotni/demonstracijski projekti - I. sklop: pretvorba, distribucija in upravljanje energije v vrednosti 7.400.500 evrov.
- Javni razpis »DEMO PILOTI II 2018« v višini 56.602.502,29 evrov.

Na področju raziskovalne infrastrukture sta bili neposredno potrjeni dve operaciji TEAMING v sklopu Obzorje 2020 Renewable Materials and Healthy Environments Research and Innovation Centre of Excellence - InnoRenew CoE v vrednosti 29.992.050 evrov in operacija HPC RIVR »Nadgradnja nacionalnih raziskovalnih infrastruktur« v višini 20.000.000 evrov.

Na področju človeških virov, neposredno vezanih na RRI, sta bila objavljena dva javna razpisa, in sicer Krepitev kompetenc in inovacijskih potencialov podjetij v vrednosti 13.228.721,94 evrov in »Spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere 2.0« v vrednosti 10.000.000 evrov ter Spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere 2.1 v višini 12.876.300,00 evrov.

Ti ukrepi so bili v celoti vezani na prioritete S4. Spodbude z manjšo osredotočenostjo na področja S4 v skupni vrednosti 34.356.776 evrov so bile naslednje: Javni razpis za dodeljevanje spodbud v okviru iniciative EUREKA in Dopolnjevanje SME instrumenta. S finančnimi inštrumenti je bilo na področju RRI dodeljenih tudi 88.000.000 evrov povratnih sredstev.

²⁵Vrednosti zajemajo upravičene in neupravičene stroške/izdatke po področjih uporabe S4. Vrednosti se nanašajo na naslednje javne razpise oziroma neposredne potrditve operacij (NPO): Javni razpis »RRI v verigah in mrežah vrednosti« – sklop 1: »Spodbujanje izvajanja raziskovalno – razvojnih programov (TRL 3-6)«, Javni razpis za »RRI v verigah in mrežah vrednosti« - Sklop 2: »Spodbude za raziskovalno-razvojne projekte (TRL 6-9)«, Javni razpis »Spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih projektov (TRL3-6)«, Javni razpis »Spodbude za raziskovalno razvojne projekte 2«, Javni razpis »Pilotni/demonstracijski projekti - I. sklop: Pretvorba, distribucija in upravljanje energije«, Javni razpis za izbor operacij »Podpora strateškemu razvoju inovacijskim partnerstvom (SRIP) na prioritetnih področjih pametne specializacije«, Javni razpis za spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere 2.0, Javni razpis za spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere 2.0, NPO »Nadgradnja nacionalnih raziskovalnih infrastruktur – HPC RIVR«, NPO »Renewable Materials and Healthy Environments Research and Innovation Centre of Excellence - InnoRenew CoE« (Vir: SVRK).

Na področju prenosa znanja iz javnih raziskovalnih organizacij v gospodarstvo pa je bil objavljen javni razpis »Spodbujanje dejavnosti prenosa znanja preko delovanja pisarn za prenos tehnologij« v višini 6.000.000,00 evrov

S tem so bili izvedeni vsi načrtovani ukrepi oziroma so v izvajanju. V okviru postopkov ocenjevanja se je izkazalo, da so ministrstva prejela bistveno večje število predlogov kvalitetnih projektov kot jih je bilo moč financirati in da bi bilo smiselno vsaj za TRL 3–6 iz integralnega proračuna ali iz nedodeljenih sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj v ta namen nemudoma dodeliti dodatna sredstva.

5.1.2 Plan 2019+

MIZŠ v letu 2019 predvideva paket naložb za nadgradnjo nacionalne raziskovalne infrastrukture za mednarodno konkurenčnost slovenskega RRI prostora ter vzpostavitev domačih centrov srednje velike RI v kohezijski regiji Vzhodna Slovenija v višini 45,7 milijonov evrov.

MJU načrtuje izvedbo dveh razpisov. Namen javnega razpisa Platforma interneta stvari za digitalno Slovenijo v vrednosti 1 milijona evrov je spodbuditi raziskovalce, študente, univerze, podjetja, občine, civilno družbo, da povečajo svoje inovacijske aktivnosti na področju pametnih mest in skupnosti z uporabo računalništva v oblaku in interneta stvari in na področju uporabe masovnih podatkov. Upravičeni stroški v okviru omenjenega razpisa so nakup platforme, opreme za testiranje, senzorjev in stroški dela. V okviru razpisa bo MJU stremel k vzpostavitvi platforme interneta stvari, ki bo na razpolago za potrebe eksperimentalnega razvoja. Namen Javnega razpisa za spodbujanje inovativnosti v podjetjih preko razvoja in vzpostavitve IoT rešitev za pametna mesta in skupnosti v vrednosti 12,5 milijonov evrov z več odpiranji v letih 2019 in 2020 je spodbuditi podjetja, da povečajo svoje inovacijske aktivnosti na področju pametnih mest in skupnosti in svoje rešitve, glede na realne potrebe konzorcijev občin, razvijejo do pilotne stopnje. Upravičenci bodo občine, ki bodo izbrale podjetja za izvedbo projektov. Upravičeni stroški v okviru omenjenega razpisa so razvoj rešitev s področja pametnih mest in nakup senzorjev. Cilj razpisa je dvig deleža inovacijsko aktivnih podjetij in vzpostavitev pilotnih projektov pametnih mest in skupnosti.

V letu 2019 bo preko MGRT-ja na voljo 129,6 milijonov evrov (od tega 92,6 milijonov evrov z naslova razpisov, ki jih bo ministristvo objavilo v letu 2019, in 37 milijonov evrov iz naslova razpisov, ki so bili objavljeni v preteklih letih in imajo predpisane roke za oddajo vlog v letu 2019). Tako bo MGRT v letu 2019 z nepovratnimi sredstvi na področju RRI podprl tehnologije in RRI v znesku 24,6 milijonov evrov in digitalizacijo v znesku 12,3 milijonov evrov. S povratnimi sredstvi bo preko SID banke kot Sklada skladov vključno s sredstvi finančnih posrednikov v 2019 za RRI na voljo najmanj 33 milijonov evrov finančnih instrumentov v obliki portfeljskih garancij in posojil (v celotnem obdobju 2014-2020 pa skupaj 130 milijonov evrov).

Evropska komisija je v letu 2018 pripravila poročilo Science, Research and Innovation Performance of the EU (SRIP). Poročilo med ključnimi priporočili izpostavlja potrebo po reviziji nacionalnih RRI politik, ki morajo spodbujati odpiranja trgov za prebojne inovacije, investiranje v neoprijemljive kapacitete (npr. v znanje, veščine in kadre), ki morajo odpreti nacionalne znanstvene pogone in zakonodajno-standardizacijske podlage za medsektorsko uveljavljanje inovacij ter na EU ravni prilagoditi politike konkurenčnosti digitalni ekonomiji in povečati dostop do tveganega kapitala in drugih finančnih instrumentov za podporo RRI. Te poudarke S4 že vključuje v samem poslanstvu SRIP-ov in jih udejanja skozi sistem večnivojskega upravljanja.

Zato je bila ključna sistemska naloga v letih 2018 in 2019 priprava novele Zakona o znanstveno raziskovalni, razvojni in inovacijski dejavnosti. O pripravi zakona podrobneje poročamo v uvodnih poglavjih. V letu 2019 bo MIZŠ začel priprave na novo inovacijsko strategijo (RIS) in ob zglednem sodelovanju vseh ključnih resorjev je pri pripravi zakona cilj SVRK, da za prihajajoči večletni finančni

okvir pripravi konsolidirano strategijo na področju osredotočenja, inovacijske, raziskovalne in industrijske politike.

Pomembna bo tudi kvalitetna priprava na Okvirni program FP10 – Obzorje Evropa (Horizon EUROPE) v kontekstu razprav o proračunu EU po letu 2020 in udeležba SRIP-ov v tem procesu. Predlog programa vključuje tri stebre: 1. Open science, 2. Global challenges and industrial competitiveness in 3. Open innovation. Tako Obzorje Evropa daje jasno sporočilo o komplementarnosti med znanostjo, konkurenčnostjo in inovativno družbo, kar so tudi poudarki v okviru S4. Pri tem je treba zagotoviti večjo vključenost deležnikov S4 pri pripravi Okvirnih programov in pripadajočih Delovnih programov prek Nacionalnih kontaktnih točk (NCP). Dodatna vrednost partnerstev v Okvirnih programih ni le odličnost RRI temveč oblikovanje novih modelov v čezmejnih partnerstvih. Prav slednjemu naj bi dal nov program Obzorje Evropa poseben poudarek. Delovni programi za Obzorje Evropa se bodo začeli pripravljati v skladu s časovnico Evropske komisije že jeseni 2018, izvajanje pa se začne 1. januarja 2021. Predlog S4 je tudi, da se pri reviziji S4 upošteva in spodbuja navezovanje na program Obzorje Evropa v večji meri kot do sedaj.

5.2 Razvoj človeških virov

Znotraj področja razvoja človeških virov S4 opredeljuje 4 področja delovanja oziroma se osredotoča na naslednje sistemske ukrepe krepitve človeških virov:

- raziskovalni potencial raziskovalcev in njihova mednarodna mobilnost,
- krepitev razvojnih kompetenc in inovacijskih potencialov,
- znanje in kompetence zaposlenih - predvsem krepitev specifičnih znanj, kompetenc, veščin in graditev kariere zaposlenih v podjetjih, ki delujejo in se povezujejo v okviru prednostnih področij S4; ključni instrument je predvsem nadgradnja in uporaba instrumenta Kompetenčni centri kot tudi drugi podporni instrumenti (štipendije, mentorske sheme ipd) in
- Mlada in ustvarjalna Slovenija – gre predvsem za ukrepe znotraj izobraževalnega procesa po celotni vertikali v smeri uspešnejšega odkrivanja, spodbujanja in razvoja potenciala mladih in njihovih sposobnosti, spodbujanja njihove ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti za izboljšanje njihovih ključnih znanj in kompetenc.

V S4 identificirani ključni izzivi, ki naj jih naslavlja ukrepi, so predvsem:

- zagotoviti dovolj strokovno usposobljenega kadra, ki odgovarja potrebam gospodarstva,
- prispevati k povečevanju dodane vrednosti s spodbujanjem oblikovanja novih organizacijskih in poslovnih modelov pri delu s človeškimi viri v podjetjih in
- osveščanje in povezovanje socialnih partnerjev in ostalih deležnikov z namenom prepoznavanja njihove vloge pri podpori tem procesom.

V procesu izvajanja S4 se je s strani deležnikov, tj. na podlagi akcijskih načrtov SRIP-ov izkazalo, da je področje vlaganj v človeške vire, kot opredeljeno v S4, eno ključnih področij v paleti svežnja ukrepov, ki ga je treba obravnavati širše in interdisciplinarno ter zato tudi nasloviti celostno. Kot ključen se je pri tem izkazal v S4 opredeljen pristop, tj. da smo na eni strani naslovili tako ukrepe z dolgoročnejšim učinkovanjem (spremembe v izobraževalnem sistemu po celotni vertikali z učinkom na bodoče generacije) kot tudi druge ukrepe s hitrejšim učinkovanjem (različna *tailor-made* usposabljanja zaposlenih, v prvi vrsti v okviru sistemskega instrumenta Kompetenčnih centrov za razvoj kadrov – KOC).

Pri uveljavljanju politike razvoja človeških virov v okviru S4 smo tako: (a) zasledovali navezavo razvojnih instrumentov iz prednostne osi 10 Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost OP EKP na vsebino in cilje politike razvoja človeških virov iz svežnja ukrepov S4, (b) zagotavljali interdisciplinaren pristop s težnjo spodbujanja integralnih projektov oziroma povezovanjem

različnih ukrepov različnih ministrstev na vsebinah razvoja človeških virov in s tem omejevali t. i. sektorski pristop pri načrtovanju ukrepov (*silos-thinking*), (c) vzpostavljali povezljivost instrumentov v okviru celotnega svežnja ukrepov, (č) spodbujali inovativne pristope in modele pri pripravi instrumentov (npr. inovativna učnih okolij, idr.) in (d) prispevali k večjemu usklajevanju ukrepov na področju razvoja človeških virov potrebam trga dela.

5.2.1 Realizacija do 2018

Vsebinsko gledano je realizirane ukrepe moč razvrstiti v dve skupini:

1. Bolj odziven izobraževalni sistem, ki vključuje celotno paleto ukrepov, ki jih v okviru razpisov MIZŠ naslavljamo za namen uresničevanja ciljev, zapisanih v S4, ki se navezujejo na bolj odziven, prožen in bolj odprt izobraževalni sistem, ki v večji meri spodbuja predvsem ustvarjalnost, inovativnost in podjetnost mladih na vseh nivojih. Gre predvsem za ukrepe na področju prenove izobraževalnih programov, sistema vseživljenjske karijerne orientacije in kariernih centrov, ustrezne štipendijske politike, uvajanja inovativnih učnih okolij, dviga kakovosti in izboljšanje metod (samo)evalvacij izobraževalnega sistema, krepitve medsebojnega sodelovanja med izobraževalno sfero in SRIP-i, oziroma gospodarstvom nasploh.
2. KOC in usposabljanje zaposlenih, ki se nanaša na izvedbo in naslavljanje tekočih potreb zaposlenih s sofinanciranjem različnih oblik usposabljanj in tako na pospeševanje prehoda iz izobraževalnega sistema v gospodarstvo. Primarno so podprta usposabljanja, ki krepijo poklicno specifične kompetence, ki predstavljajo primerjalno prednost za podjetje, gospodarstvo in širšo družbo. Poudarek je tudi na usposabljanjih t. i. prečnih vsebin, kot so vodstvene, prodajne ter mehke kompetence, saj imajo velik vpliv na zavzetost zaposlenih, uspešnost organizacije in doseganje rezultatov. KOC-i so neločljivo povezani in potrebni za opravljanje kadrovske razvojne funkcije SRIP-ov in so zato del vseh akcijskih načrtih SRIP.

Za ustreznejšo in še uspešnejšo realizacijo obeh navedenih osrednjih vsebinskih skupin ukrepov Slovenija nujno potrebuje sistemsko postavljeno in umeščeno orodje srednjeročnega (5-7 let) napovedovanja potrebnih znanj in kompetenc prihodnosti, da bi iz nje lahko črpali inpute za omenjene ukrepe kot tudi za načrtovanje različnih razvojnih politik na področju razvoja človeških virov. Vzpostavitev te systemske rešitve, pri kateri morajo sodelovati vsa ključna ministrstva, je nujna čimprej, vsekakor pa je potrebno zagonske korake narediti že v letu 2019.

Kot je razvidno iz priloge Objavljeni instrumenti podpora razvoja človeških virov, lahko ugotovimo, da je bil načrt iz strategije že dosežen oziroma presežen: (i) v kolikor v izračun vzamemo le neposredne instrumente, je konec leta 2018 bilo dodeljenih že 91% načrtovanih sredstev, v kolikor pa tem dodamo tudi instrumente, ki posredno prispevajo k ciljem razvoja človeških virov S4, indeks realizacije naraste na 309 % (Vir: SVRK).

V S4 zastavljena politika širšega naslavljanja spodbujanja razvoja človeških virov (in ne le znanstvenega in raziskovalnega kadra) ter njene ključne vloge v paleti svežnja ukrepov S4, ki je bila še v času nastanka S4 v evropskem prostoru prej izjema kot pravilo, se je že v dosedanji praksi izkazala za pravilno in potrebno usmeritev. Pravilno zato, ker temu pristopu s svojimi strategijami vse bolj sledijo tudi druge regije oziroma države EU, še značilneje pa je, da je Evropska komisija v svojem predlogu novega svežnja kohezijskih uredb za obdobje 2021–2027, področje razvoja kadrov in spretnosti (*skills*) za pametno specializacijo neposredno povezala z doseganjem cilja pametnejše Evrope. Pravilnost in potrebo takega pristopa v Sloveniji nedvomno potrjujejo tudi s strani SRIP-ov sprejeti akcijski načrti, iz katerih nedvomno izhaja pomembnost in potreba po vlaganjih v kadre za doseganje temeljnih ciljev S4, tj. izboljšanje konkurenčnosti naših gospodarskih subjektov na globalnih trgih, lažje in učinkovitejše vključevanje v mednarodne verige vrednosti, dvig dodane vrednosti na zaposlenega, dvig podjetniške aktivnosti ter lažje in produktivnejše vključevanja slehernega posameznika.

Poleg tega velja v zadnjem kvartalu 2018 izpostaviti dve mednarodni aktivnosti, ki sta potrdili pravilnost odločitve o umeščenosti kadrovskega dela S4 ter njenem izvajanju in prispevali k njeni mednarodni prepoznavnosti:

- a) S4 je v dokumentu Strategija razvoja in uporabe spretnosti v Sloveniji, ki ga MIZŠ kot nosilno ministrstvo izvajalo skupaj z OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development), skupaj z Latvijo uporabljena kot referenčen primer medinstitucionalnega sodelovanja, ustrezne utemeljenosti in kredibilnosti (proces podjetniškega odkrivanja) ter relevantnosti za področje razvoja spretnosti v Sloveniji.
- b) Drugi primer prepoznavnosti S4 s poudarkom na razvoju človeških virov oziroma potrebnih spretnosti za izzive prihodnosti sta bili predstavitvi S4 kot primera dobre prakse na: (a) Forumu OECD LEED (Local Economic and Employment Development) septembra 2018 v Portu ter (b) novembra 2018 na jesenski redni seji Odbora OECD-LEED, kjer se je Slovenija predstavila v družbi s Kanado, Združenim Kraljestvom, Južno Korejo in Kitajsko.

5.2.2 Plan 2019+

Ključni instrumenti v letu 2019:

Kot izhaja že iz opisa prejšnjega razdelka, je na področju instrumentov izobraževalnega dela velika večina teh že dodeljenih oziroma v izvajanju (večina od njih do leta 2020), zato je nabor načrtovanih novih instrumentov v 2019 na področju razvoja človeških virov omejen.

Med instrumenti, predvidenimi za objavo v letu 2019, velja izpostaviti osrednjega s področja sistemskega zagotavljanja sofinanciranj različnih oblik usposabljanj zaposlenih, in sicer nov javni razpis **Kompetenčni centri za razvoj kadrov KOC 3.0**, za obdobje 2019–2022, ki je bil objavljen junija 2019. Osnovni namen javnega razpisa ostaja izboljšanje kompetenc, produktivnosti, ustvarjalnosti in inovativnosti zaposlenih ter krepitev konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, predvsem podpora prioritetnim področjem uporabe S4 (najmanj en KOC na obstoječe prednostno področje uporabe). Podprta so tako usposabljanja, ki krepijo poklicno specifične kompetence, ki predstavljajo primerjalno prednost za podjetje, gospodarstvo in širšo družbo, kot usposabljanja t. i. prečnih vsebin, kot so vodstvene, prodajne ter mehke kompetence, saj pomembno vplivajo na zavzetost zaposlenih, uspešnost organizacije ter doseganje rezultatov. Ravno tako se prečno podpira pridobivanje novih znanj s področja trženja, dizajna, uvajanja sprememb, ekologije, digitalizacije, ipd. Celotna razpoložljiva sredstva za podporo delovanju KOC znašajo 5,5 milijonov evrov oz največ 0,55 milijona evrov na posamezen KOC.

V letu 2019 je načrtovan tudi začetek sistemske rešitve za vzpostavitev ključnega orodja nadgradnje S4, potrebne za zagotavljanje uspešnosti politike razvoja človeških virov iz svežnja ukrepov S4, tj. vzpostavitve in delovanja **platforme za napovedovanje kompetenc**.

Platforma za napovedovanje kompetenc je s sodobno tehnologijo in metodologijo podprto orodje za tri ključna področja razvoja kadrov:

- dolgoročno napovedovanje potreb po kompetencah,
- ugotavljanje vrzeli v kompetencah zaposlenih (in brezposelnih) glede na dolgoročne napovedi in priprava načrta razvoja karier ter načrta izobraževanja in
- razvoj predlogov programov izobraževanja/usposabljanja glede na potrebe trga dela/vrzeli v kompetencah in zapolnjevanje vrzeli z izobraževanjem in usposabljanjem kadrov v obstoječih programih oziroma pravočasni pripravi novih (*tailor-made*) programov.

Platforma za napovedovanje kompetenc tako podpira dolgoročno napovedovanje potreb po kadrih oziroma kompetencah prihodnosti in temu ustrezno prilagajanje ponudbe usposabljanj. Platforma za napovedovanje kompetenc lahko koristi tudi pri načrtovanju potrebnih sprememb v izobraževalnem

sistemu ter tako omogoča razvoj kadrov, da bodo le-ti lažje in hitreje našli/ohranili kvalitetno zaposlitev, saj bodo opremljeni z znanji in kompetencami, ki bodo na trgu dela iskane.

Ključne primerjalne prednosti platforme za napovedovanje kompetenc so:

- sistemski in celovit pristop k dolgoročnejšemu napovedovanju potreb po kompetencah (5-7 let tj. obdobje, ki je ključno za uvajanje sprememb v izobraževalni sistem),
- platforma zagotavlja oblikovan proces in nabor orodij za ocenjevanje kompetenc zaposlenih ter ugotavljanje primanjkljaja kompetenc glede na potrebe delovnih mest in dolgoročnih napovedi,
- platforma zagotavlja z orodji podprt sistem kariernega razvoja zaposlenih in
- razpolaga z metodologijo, ki omogoča pripravo predloga za oblikovanje/razvoj programov izobraževanja in usposabljanja (zunanjega in notranjega) skladno s potrebami podjetij/panog/SRIP-ov in drugih partnerstev/gospodarstva/trga dela.

V bližnji prihodnosti bo platforma za napovedovanje kompetenc (lahko) odigrala ključno vlogo pri ustreznem naslavljanju oziroma naši pravočasni pripravljenosti na izzive prihodnosti oziroma resne spremembe na trgu dela, s katerimi se bomo soočili kot posledico vse močnejšega in hitrejšega uvajanja novih tehnologij, digitalizacije, avtomatizacije, robotizacije, drugačnih oblik dela.

Z vidika nadgradnje S4 velja v prihodnje na področju razvoja človeških virov poleg vzpostavitve platforme za napovedovanje kompetenc in s tem napovedovanja ustreznih za trg dela potrebnih kompetenc ter odzivnega izobraževalnega sistema izpostaviti naslednje: (a) vzpostavitev kontinuiranega dialoga z rektorsko konferenco za ukrepe, vezane na terciarno izobraževanje, (b) nadaljevanje kontinuiranega dialoga na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja, kar je še posebej ključno pri prenovi izobraževalnih programov, in smeri, kjer treba okrepiti navezavo med SRIP-i in šolami, (c) predstavitev S4 na Ekonomsko-socialnem svetu in vzpostavitev oblike kontinuiranega dialoga z ESS ter večja vključenost predstavnikov delojemalcev v procese, (č) krepitev mednarodne dimenzije in pozicije znotraj OECD (LEED), kjer se je Slovenija oziroma S4 v letu 2018 prebila med najbolj vidne članice; kar je tudi priložnost za Slovenijo, da vstopi v prvo skupino držav za mednarodno primerjavo vezano na izzive prihodnosti t. i. *future world of work*, medsebojno primerljiv pregled izzivov, ki jih s seboj prinaša nezadržen tehnološki razvoj, predvsem digitalizacija, avtomatizacija in robotizacija kot tudi nove netipične oblike zaposlovanja ter predlogi odzivov oziroma ukrepov nanje.

5.3 Podjetništvo in internacionalizacija

Podjetništvo in internacionalizacija predstavljata pomembni področji S4, ki se med sabo dopolnjujeta in nadgrajujeta.

Na področju internacionalizacije je intervencija države pomembna zlasti pri vključevanju podjetij v globalne verige vrednosti, ki poteka v okviru internacionalizacije SRIP-ov, ki se odražajo tako v skupnih naložbah kot v pilotnih projektih. Poleg navedenega je treba zagotoviti tudi celovito podporo internacionalizaciji gospodarstva, ki zajema aktivnosti, ki podjetjem omogočajo nadgradnjo mednarodnega poslovanja na eni strani, na drugi strani pa zagotavljajo podporo podjetjem, ki šele pričenjajo z mednarodnim poslovanjem kot na primer svetovanja, podpora za predstavitve podjetij na mednarodnih sejmih, zagotavljanje informacij o tujih trgih, podpora pri tržnih raziskavah tujih trgov, podpora pri iskanju lokalnih agentov na novih tujih trgih, razvoj in uporaba novih poslovnih modelov, podpora študijam izvedljivosti za projekte z mednarodnim potencialom, podpora demonstracijskim ali pilotnim projektom z mednarodnim elementom.

Na področju podjetništva je bil v S4 postavljen izziv:

Zagotoviti povezano, prilagojeno in predvidljivo/stalno podporo v vseh fazah rasti podjetja (od predsemenske in zagonske do faze rasti in zrelosti) ter celotno podporno storitev, ki vsebuje štiri ključne elemente:

- ustrezno infrastrukturo in storitve subjektov podpornega okolja,
- finančna sredstva (subvencije, lastniško ter dolžniško financiranje – javno in zasebno),
- vsebinsko podporo (izobraževalni programi, mentorstvo, *coaching*, usposabljanja, svetovanja) in
- poenoteno izvajanje (nacionalnih institucij oz. institucij izbranih v okviru transparentnega javnega izbora, spremljanje in učinkovit nadzor porabe javnih sredstev) in promocija programov (vključno s privabljanjem talentov).

Skladno s to logiko in upoštevajoč načela S4 so bili opredeljeni horizontalni podjetniški ukrepi, ki so strukturirani na start up in prenos znanja na eni strani ter na fazo razvoja in rasti malih in srednjih podjetij na drugi strani.

5.3.1 Realizacija do 2018

Na področju internacionalizacije so bili objavljeni javni razpisi, ki neposredno podpirajo aktivnosti S4, in sicer:

- spodbujanje razvoja in uporabe novih poslovnih modelov za lažje vključevanje v globalne verige vrednosti in
- spodbujanje partnerstev za učinkovitejši nastop na tujih trgih v obdobju 2018–2019.

Poleg navedenega aktivnosti S4 podpirajo tudi spodbude, ki spodbujajo nastope na sejnih, aktivno udeležbo na dogodkih v tujini, pripravo tržnih raziskav za tuje trge, pridobivanje certifikatov kakovosti za nastope na tujih trgih ter uporabo elektronskega poslovanja.

Na tem področju podjetništva je bilo narejenega kar nekaj napredka, in sicer objava različnih razpisov. V prvi fazi so aktivnosti usmerjene predvsem v vzdrževanje in povezovanje obstoječih in vzpostavitev novih struktur.

Inovacijski eko-sistem se počasi vzpostavlja in dopolnjuje. Mreža poslovnih točk, ki je vzpostavljena na ravni vseh regij, nudi širšo osnovno podporo podjetnikom v vseh fazah razvoja. Stično točko predstavlja nacionalna poslovna točka, ki nudi podporo potencialnim investitorjem. Mreža subjektov inovativnega okolja je usmerjena v podporo nastajanju podjetij s potencialom rasti predvsem v prvih letih po zagonu. Na področju turizma se vzpostavljajo turistične destinacije, ki predstavljajo pomemben del poslovnega okolja. Ravno tako se je pričela vzpostavljati mreža učnih izdelovalnih laboratorijev, ki je v tem trenutno omejena le na izobraževalne institucije. Center za kreativnost nudi podporo na področju kreativnih industrij, ravno tako je vzpostavljen Kompetenčni center za dizajn. Na področju digitalizacije pa se vzpostavlja tudi DIH.

S finančnimi spodbudami za podjetja se dopolnjuje ponudba inovacijskega ekosistema, pri čemer so spodbude usmerjene v start up podjetja tako na nacionalni ravni kot tudi v posameznih sektorjih (problemska območja in lesna industrija). Finančne spodbude so zagotovljene tudi v fazi rasti podjetij v obliki neposrednih spodbud za lesarstvo, turizem, socialno podjetništvo in zadruga. Prek finančnih instrumentov bodo spodbude horizontalno izvedene v obliki lastniškega kapitala, garancij in neposrednih kreditov. Posebna pozornost je namenjena tudi transformaciji podjetij v fazi rasti oziroma zrelosti, kjer je treba uvajati nove poslovne modele. Vzpostavljen je dostop podjetij do 'hitrega' financiranja aktivnosti podjetij prek vavčerskega sistema za različne vsebine (inovacije, sejme, tržne raziskave, ipd). Preko dogodkov na poslovnih točkah se izvaja promocija celotnega podjetniškega okolja, kar bo v prihodnosti omogočilo integracijo aktivnosti in specializacijo.

Prišlo je do spremembe v modelu financiranja subjektov podpornega okolja, za katere se zagotavlja zadostna finančna podpora, da lahko opravljajo naloge, ki so jim bile dane s strani države. Na žalost financiranje še vedno ni sistemsko urejeno, Zakon o podpornem okolju za podjetništvo te rešitve namreč ni ponudil, kar pomeni, da je financiranje še vedno projektno.

Vrzel na področju ustanavljanja start-up podjetij z globalnim potencialom rasti, ki je bila do izpred desetletja nazaj prisotna v Sloveniji, se je uspešno zapolnila, kar pomeni, da je treba na tem področju nadaljevati z ukrepi. Po drugi strani pa bo novo vrzel, ki se nanaša na rast podjetij (*scale-up*), težje zapolniti. Na tem področju so sicer predvideni podporni ukrepi države, ki pa bodo učinkoviti le, če bodo ustrezno zaživele sheme financiranja na podlagi kapitala za rast. Na tem področju močno zaostajamo za EU povprečjem.

Na področju digitalizacije je bil dosežen preboj v načinu razmišljanja, tako da se je dopolnila ponudba na strani podpornega okolja, kjer je poleg SRIP-ov, ki delujejo na tem področju, vzpostavljen tudi DIH. Slednji bo nudil podporo tako na strani povpraševanja na način, ki zapolnjuje nastalo vrzel.

5.3.2 Plan 2019+

Javni razpisi, ki so ali pa še bodo objavljeni v letu 2019, so:

- Javni razpis Spodbujanje partnerstev za učinkovitejši nastop na tujih trgih - S4, katerega namen je podpreti partnerstva podjetij, ki delujejo na področjih uporabe S4, pri internacionalizaciji. Cilj javnega razpisa je krepitev razvojnega in poslovnega sodelovanja podjetij, združenih v partnerstva, v okviru področij uporabe S4 (v skladu s potrjenimi vsebinami in aktivnostmi fokusnih področij akcijskih načrtov SRIP-ov ter prednostnimi področji S4). To bo ugodno vplivalo na možnosti za prodor in širitev na tujih trgih in k povečanju sposobnosti podjetij za vključevanje v globalne verige vrednosti. Predvidena višina razpisanih sredstev je 2.170.000 evrov. Razpis bo predvidoma objavljen v drugi polovici 2019, izvedla pa ga bo Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, internacionalizacije, tujih investicij in tehnologije (SPIRIT).
- Javni razpis Spodbujanje kreativnih kulturnih industrij - Center za kreativnost 2019, katerega namen je spodbujanje izvajanja projektov, ki nastajajo na presečišču umetnosti, kulture, trga, podjetništva in gospodarstva ter združujejo ustvarjalnost, proizvodnjo in distribucijo dobrin in storitev in proizvajajo ter razširjajo dobrine ali storitve, ki vsebujejo ali izražajo kulturne vsebine. Na koncu bodo rezultati projektov tudi poslovno uresničljivi oz. finančno merljivi, hkrati pa bodo projekti povečali dodano vrednost oziroma bodo usmerjeni v reševanje posebnih družbenih problemov in tako prispevali k družbenemu napredku in blaginji. Razpoložljiva sredstva so skupno v obsegu 5.290.000 evrov. Razpisana sredstva znašajo 880.000 evrov, predvidena je dodatna objava razpisa do višine razpoložljivih sredstev, izvajalec pa je MK.
- Spodbude malih vrednosti v okviru vavčerjev, ki jih bodo podjetja lahko najemala celo leto in pridobila na enostaven način (brez prekomernih postopkov odobritve), pri čemer bo njihova obravnava zelo hitra. Podjetjem so oziroma bodo na voljo vavčerji z različnimi vsebinami na naslednjih področjih: zaščita intelektualne lastnine, certifikat kakovosti in poslovna odličnost, internacionalizacija, prenos lastništva in statusno preoblikovanje podjetij, digitalizacija in omogočitvene tehnologije, krožno/zeleno gospodarstvo, prototipiranje. Višina razpoložljivih sredstev znaša 22.340.000 evrov, izvajalec pa je Slovenski podjetniški sklad (SPS).
- Javni razpis spodbujanje uvajanja digitalne transformacije MSP, katerega namen je spodbuditi podjetja k celoviti digitalni transformaciji poslovnih procesov/produktov/storitev ter k dvigu organizacijskih in upravljaljskih kompetenc na področju digitalne pismenosti, poznavanja ključnih naprednih tehnologij in razumevanja podatkov, poslovnih modelov in integracije poslovnih rešitev. Višina razpisanih sredstev bo 12.200.000 evrov, razpis bo objavljen v drugi polovici leta 2019, izvajalec pa bo MGRT.

- Javni razpis Razvoj in implementacija upravljaljskih kompetenc za digitalno transformacijo podjetij 2019–2022, ki bo namenjen dvigu organizacijskih, digitalnih in upravljaljskih kompetenc v okviru povečanja števila podjetij, ki so uvedla funkcijo »informatičnega managerja« oziroma na drug način povečala kompetence. Višina razpisanih sredstev bo 2.000.000 evrov, razpis bo objavljen v drugi polovici leta 2019, izvajalec pa bo MGRT.
- Javni razpis za spodbujanje procesnih izboljšav podjetij 2019–2020, ki bo namenjen izboljšanju konkurenčnosti podjetij preko procesnih izboljšav in spodbujanje prehoda v (S)Industrijo 4.0. Cilj razpisa je spodbujanje podjetij k prenovi in učinkovitemu upravljanju poslovnih procesov, vitkemu poslovanju, k t.i. upravljanju *business process management*-u in *design management*. Višina razpisanih sredstev bo 2.100.000 evrov, razpis bo objavljen v drugi polovici leta 2019, izvajalec pa bo SPIRIT.
- Pospeševalnik za usposabljanje podjetij v tujini 2019–2022, ki bo podprl hitro širitev podjetij na globalne trge, vključitev v mednarodne verige vrednosti in aktivno sklepanje mednarodnih strateških partnerstev, bo zagotovil trimesečni program usposabljanja v tujini (mentorstva, mreženja, pripravo na investicije tveganega kapitala). Višina razpisanih sredstev bo 6.460.000 evrov, razpis bo objavljen predvidoma v drugi polovici leta 2019, izvajalec pa bo SPS.
- Javni razpis za izvedbo podpornih storitev subjektov inovativnega okolja v RS 2020–2022 za izvajanje brezplačnih storitev za ciljne skupine s strani subjektov inovativnega okolja (SIO), ki bodo s podporo MGRT oblikovali uravnoteženo programsko podporo za zagon, rast in razvoj podjetij. Višina razpisanih sredstev je 10.133.915,92 evrov, rok za oddajo vlog je 23. september 2019, izvaja pa ga SPIRIT.
- Javni razpis Spodbude za zagon podjetij P2 v letih 2019–2021, ki je namenjen ustanovitvi, zagonu in razvoju nastajajočih podjetij (inovativnih start-upov) v prvi razvojni fazi s poudarkom na razvoju in komercializaciji proizvodov, procesov in storitev. Višina razpisanih sredstev je 2.160.000 evrov, rok za oddajo vlog je bil aprila 2019, izvaja pa ga SPS.
- Javni razpis Spodbujanje partnerstev za učinkovitejši nastop na tujih trgih 2020–2022, katerega namen je spodbuditi partnerstva, sestavljena iz najmanj treh malih ali srednje velikih podjetij, h kratkoročnemu ali dolgoročnemu sodelovanju na področju izvoza na tuje trge. Višina razpisanih sredstev je 2.800.000,00 evrov, rok za oddajo vlog je 5. oktober 2019, izvaja pa ga SPIRIT.

Ostali javni razpisi, ki bodo predvidoma objavljeni v letu 2019 in posredno podpirajo izvajanje S4:

- Javni razpis Krepitev trženja blagovnih znamk na tujih trgih preko showroomov v tujini, preko katerega bomo spodbudili podjetja k dvigu na globalni verigi vrednosti oz. k proizvodnji končnih produktov, prav tako pa je namen javnega razpisa spodbuditi podjetja za prehod na tretje trge. Višina razpisanih sredstev je 4.700.000 evrov za vzhodno kohezijsko regijo. Razpis je bil objavljen maja 2019, rok za oddajo vlog je septembra 2019, izvajalec pa je SPIRIT.
- Javni razpis Dvig kompetenc in promocija vodilnih turističnih destinacij 2020–2021, katerega namen je vzpostaviti pogoje za pospešen razvoj turizma v turističnih destinacijah z aktivnostmi usposabljanja relevantnih deležnikov in dviga kompetenc za doseg večje konkurenčnosti. Z javnim razpisom se želi doseči tudi višja promocijska učinkovitost vodilnih destinacij. Višina razpisanih sredstev znaša 5.480.000 evrov. Razpis bo objavljen v drugi polovici leta 2019..
- Javni razpis Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti v letih od 2019 do 2022. Višina razpisanih sredstev je 29.527.195,81 evrov, razpis bo objavljen v drugi polovici leta 2019, izvajalec pa bo MGRT.

- Javni razpis Integralni turistični produkti 2019, ki bo spodbudil podjetja k bolj inovativnem pristopu pri oblikovanju svojih produktov/storitev in pomagal pri trženju in promociji. Višina razpisanih sredstev je 33.000.000,00 evrov, odpiranje je bilo junija 2019, izvajalec pa je MGRT..
- Javni razpis Spodbujanje uvajanja okoljskih znakov za turistične nastanitve 2019–2020, katerega namen je spodbuditi deležnike, ki opravljajo turistično dejavnost (nastanitvene zmogljivosti), k uvajanju ekološkega managementa in ekoloških standardov v turističnih nastanitvenih objektih. Višina razpisanih sredstev je 105.000,00 evrov, roka za oddajo vlog pa sta bila 14. aprila 2019 in 10. junija 2019; izvajalec je MGRT.
- Javni razpis Spodbude za razvoj lesarstva na področju polproizvodov 2.0, ki spodbuja k uvajanju ali povečanju proizvodnje polproizvodov z namenom zapolnjevanja manjkajočih členov v gozdno-lesni verigi. Višina razpisanih sredstev znaša 8.369.659,68, roki za oddajo vlog so 29. avgusta in 23. oktobra 2019 ter 15. januarja in 6. aprila 2020; izvajalec pa je SPS.
- Javni razpis za sofinanciranje izvajanja dejavnosti slovenskih poslovnih klubov v tujini v letu 2019, v okviru katerega bo zagotovljena podpora za delovanje že delujočih slovenskih poslovnih klubov v tujini pri izvajanju aktivnosti internacionalizacije. Okvirna višina sredstev, ki je na razpolago za izvedbo razpisa znaša 450.000 evrov, rok za oddajo vlog pa je bil marca 2019.
- Javni razpis Kocles 3.0 – 2019, katerega cilj je spodbuditi podjetja v lesni industriji k izobraževanju o učinkovitih strategijah trženja in jih usposobiti za digitalizacijo. Višina razpisanih sredstev je 600.000 evrov, razpis bo objavljen predvidoma v drugi polovici leta 2019, izvajalec pa bo Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije.

V letu 2019 so na razpolago sredstva tudi na podlagi JR, ki so že bili objavljeni v preteklih letih, in sicer na podlagi:

- Javni razpis Spodbude za raziskovalno razvojne projekte (RRI v verigah in mrežah vrednosti TRL6-9). Vrednost odpiranja je 14.200.000,00 evrov, rok za oddajo vlog pa je 24. september 2019.
- Javni razpis Dopolnjevanje SME instrumenta – faza 1. Vrednost odpiranja je 490.000,00 evrov, rok za oddajo vlog je bil 15. maja 2019.
- Javni razpis Dopolnjevanje SME instrumenta – faza 2. Vrednost odpiranja je 9.300.000,00 evrov, rok za oddajo vlog je 12. septembra 2019.
- Javnega razpisa Vzpostavitev ali nadgradnja elektronskega poslovanja v MSP v letih 2019–2022, z namenom lažjega poslovanja na tujih trgih. Odpiranja v letu 2019 bodo potekala 1. oktobra 2019, vsa nadaljnja odpiranja pa vsakega 1. oktobra v letu do leta 2021. Višina razpisanih sredstev znaša 11.812.500,00 evrov.
- Javnega razpisa Sofinanciranje individualnih nastopov podjetij na mednarodnih sejmih v tujini v letih 2019–2023. Odpiranja v letu 2019 so oziroma bodo potekala 7. januarja, 15. maja in 5. septembra, nadaljnja odpiranja pa bodo izvedena v letih od 2020 do 2022. Višina razpisanih sredstev je 6.400.000 evrov.
- Javnega razpisa za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu, ki je namenjen spodbujanju uvajanja novih ali dvigu zahtevnosti izdelkov, ustvarjanja novih delovnih mest ali rasti dodane vrednosti na zaposlenega v MSP, spodbujanju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije ter izvedbi ukrepov za izboljšanje učinkovite rabe virov, ki bodo prispevali k prehodu Slovenije v krožno gospodarstvo. Rok za oddajo vlog je bil 20. februarja 2019. Višina razpisanih sredstev je 5.554.701,04 evrov.

Poleg nepovratnih sredstev so podjetjem na voljo tudi povratna sredstva:

Posojilni skladi v okviru SID banke za naslednje vsebine:

- izgradnja novih ali tehnološka posodobitev obstoječih obratov za predelavo lesa, razvoj izdelkov z visoko dodano vrednostjo,
- izvedba naložbenih projektov za trajnostno rast slovenskega turizma (področja namestitvenih zmogljivosti, športne infrastrukture, zabaviščne infrastrukture, kulturne infrastrukture, žižnic, marin ali turističnih letovišč),
- spodbujanje internacionalizacije mikro, malih in srednje velikih podjetij,
- financiranje investicij na različnih področjih delovanja podjetja,
- financiranje naložb v neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva in za zaposlovanje neposredno ustvarjeno z naložbo v opredmetena in neopredmetena sredstva.
- Financiranje tekoče likvidnosti ter pokrivanje stroškov in izdatkov poslovnega procesa.

Finančni instrumenti, ki jih izvaja SPS in so na voljo malim in srednje velikim podjetjem:

- garancije s subvencijo obrestne mere,
- mikrokrediti in
- semenski kapital.

V letu 2019 pa bodo predvidoma na voljo tudi sredstva v obliki lastniškega ali kvazi-lastniškega kapitala, ki bodo na slovenskem trgu na voljo v okviru različnih skladov. Sredstva za izvajanje so prispevali Evropski investicijski sklad, SID banka²⁶ in SPS²⁷.

Ministrstvo je SID banko imenovalo za upravljavca Sklada skladov, v katerega bo vplačanih 253 milijonov evrov iz evropskih kohezijskih sredstev, ki so Sloveniji v finančni perspektivi 2014–2020 na voljo do leta 2023 za financiranje razvoja in podjetništva. Poleg sredstev evropske kohezijske politike bodo finančni posredniki morali zagotoviti še dodatna sredstva v okvirni višini 150 milijonov evrov zaradi zahteve po finančnem vzvodu in ponovne uporabe vrnjenih sredstev, tako da bo podjetjem in drugim končnim prejemnikom skupaj na voljo več kot 400 milijonov evrov.

Namen tako oblikovanega sklada je spodbujanje oziroma financiranje trajnostne gospodarske rasti in razvoja, inovacijskih vlaganj ter tekočega poslovanja z dolžniškimi in lastniškimi oblikami financiranja na štirih področjih:

- raziskave, razvoj in inovacije,
- mala in srednje velika podjetja,
- energetska učinkovitost in
- urbani razvoj.

Končnim prejemnikom finančni instrumenti zagotavljajo ugodne povratne vire financiranja v obliki kapitala, nižjih obrestnih mer, daljših ročnosti, manjših zahtev po zavarovanjih (ali brez zavarovanj) in daljših moratorijev.

²⁶ <https://www.sid.si/velika-podjetja/osnovne-informacije-o-segip>

²⁷ <https://podjetniskisklad.si/si/produkti-sklada/program-msp5/razpisi/zaprti-razpisi/11-news/469-eif-launches-a-eur-80-million-central-europe-fund-of-funds-to-support-smes-and-small-mid-caps>

Podjetjem bodo iz Sklada skladov na področju razvoja, raziskav in inovacij (RRI) na voljo ugodni krediti (neposredno ali na podlagi portfeljskih garancij) za financiranje investicij v višini vsaj 130 milijonov evrov.

Mikro, malim in srednje velikim podjetjem bo v okviru Sklada skladov prek finančnih posrednikov na voljo vsaj 198 milijonov evrov v obliki ugodnih mikrokreditov, kreditov, lastniškega kapitala in portfeljskih garancij, ki jih bodo podjetja lahko uporabila za financiranje obratnih sredstev in naložb v osnovna sredstva.

Potrebna nadgradnja z vidika S4:

- Priprava Programa za spodbujanja vitke proizvodnje in digitalizacije podjetij, ki bo združil ukrepe za prehod v Industrijo 4.0.
- Ugotovitev glavnih vrzeli obstoječih instrumentov.
- Podpreti sistemske ukrepe na področju dostopa do virov financiranja, kot npr. bonitetna ocena podjetij v zgodnjih fazah razvoja, še posebej tistih, ki so izpostavljeni v *Doing Business*.
- Ukrepi v podporo scale-up.
- Zagotoviti stabilnost ukrepov na področju podpornega okolja in financiranja.
- Konsolidacija podpornega okolja za podjetništvo na različnih ravneh. V ta namen je predvidena izvedba vrednotenja svežnja ukrepov in ukrepov podpornega okolja. Spodnja slika iz predstavitve S4 ilustrira smiseln način integracije:

Slika 3: Shema inovacijskega podpornega okolja

Vir: SVRK

5.4 Razvojna država

Pri dani politiki smo upoštevali najpomembnejše resorne politike, ki vplivajo na učinkovitost izvajanja S4. Skozi delovanje DSDS S4 oziroma DSS4 je v S4 predviden mehanizem za usklajevanje pobud SRIP-ov. Pokazalo se je, da so bili SRIP-i v prvi fazi delovanja preobremenjeni z drugimi prioritetami (priprava akcijskih načrtov, vzpostavitev operativnega sodelovanja, internacionalizacija), tako da do pravega vsebinskega dialoga med institucijami države in SRIP-i šele prihaja. SRIP-i so se v namen dialoga z državo za ključne razvojne aktivnosti šele pred kratkim ustrezno in operativno povezali, tako da lahko zdaj v razmerju do ministrstev in drugih vladnih služb nastopajo enotno. S tem pa so tudi vzpostavljeni osnovni pogoji za sistemski dialog o razvojni državi.

Inovativna in zelena javna naročila v pristojnosti MJU in MOP

Zakon o javnem naročanju določa pogoje javnega naročanja in omogoča oblikovanje partnerstva za inovacije, s čimer se v enem postopku združujeta razvojna faza in dobavo storitve. Partnerstva za inovacije so primerna za tista področja uporabe S4, kjer je naročnik javni sektor, še posebej pa to velja za prednostno področje Zdravo bivalno in delovno okolje. Uredba o zelenem javnem naročanju je v letu 2011 nadgradila Zakon o javnem naročanju. Namen omenjene Uredbe je zmanjšati negativen vpliv na okolje z javnim naročanjem okoljsko manj obremenjujočega blaga, storitev in gradenj. Cilja S4 na tem področju sta bila do leta 2017 izvesti najmanj tri javna naročila z uporabo partnerstev za inovacije na področju Zdravo bivalno in delovno okolje in nato dobre prakse javnega naročanja s ciljem spodbujanja inovativnosti razširiti na splošno prakso v javnem sektorju. V trenutku poročanja o javnem naročanju za produkte in storitve, ki so vključeni v prednostnih področjih S4, glede na zahtevo po »upoštevanju določil Uredbe o zelenem javnem naročanju v delu, ki omogočajo pripravo dodatnih naročniških zahtev v skladu z zahtevami produktne smeri iz S4«, še ni na voljo podatkov. MJU pa v okviru Interreg Central Europe sodeluje kot partner v projektu PPI2Innovate, ki se neposredno osredotoča na javne naročnike z namenom, da bi vzpostavil regionalne zmogljivosti PPI (*Public Procurement for Innovative Solutions*), spremenil odnos do PPI, okrepil povezave med ustreznimi deležniki v regijah, vse z namenom da bi na koncu povečali uporabo PPI v državah Srednje Evrope. V okviru projekta bodo razviti trije tematski pripomočki za javno naročanje inovativnih rešitev in produktov na področju zdravja, energije in informacijsko-komunikacijske tehnologije (*SMART Health, SMART Energy, SMART ICT*). Vzpostavljenih bo šest regionalnih Kompetenčnih centrov za PPI povezanih v regionalno mrežo, šest akcijskih načrtov za implementacijo osmih PPI projektov ter štirje PPI piloti. V PPI pilote bodo vključene vse faze javnega naročila inovativne rešitve od opredelitve inovativne rešitve, izvedbe postopka oddaje javnega naročila do podpisa pogodbe z izbranim ponudnikom. MJU bo v okviru projekta v letošnjem letu izvedel pilot javnega naročila inovativne rešitve na področju IKT na osnovi razvitega pripomočka PPI2Innovate z namenom njegovega testiranja in dodelave za čim bolj praktično uporabo in nadgradnjo znanj v okviru Kompetenčnih centrov za PPI.

Izdaja dovoljenj in odprava regulacijskih ovir

S4 predvideva, da bo država tudi na podlagi prejetih predlogov pripravljenih v okviru SRIP-ov in/ali Nacionalne investicijske platforme, izvedla aktivnosti za odpravo regulacijskih ovir kot tudi pospešila izdajo in/ali prednostno obravnavala potrebna dovoljenja oziroma soglasja v njeni pristojnosti, če bo šlo za naložbe oziroma projekte v okviru opredeljenih prednostnih področij. Izvajali se bodo ukrepi za izboljšanje zakonodajnega okolja z odpravo administrativnih ovir, z uvedbo MSP testa pa se bo dosledno izvajala presoja posledic predpisov na gospodarstvo.

Doslej se SRIP-i niso sistematično ukvarjali s predlogi na področju regulacije in standardizacije. Posledično DSDS S4 ni obravnavala z regulacijo povezanih tem. Vprašanjem podpore razvojnim podjetjem v okviru razvojno usmerjene standardizacije je treba v bodoče posvetiti bistveno večjo pozornost.

Učinkovito pravosodje (v pristojnosti MP)

S4 predvideva, da bo z namenom pospešitve zagona gospodarstva in pritoka tujih investicij država na podlagi Strategije pravosodje 2020 izvedla aktivnosti za hitrejše reševanje gospodarskih sporov, izvršb, alternativne oblike reševanja gospodarskih sporov, izboljšanje postopkov zaradi insolventnosti in učinkovito odpravljanje gospodarskega kriminala in korupcije. DSDS S4 oziroma DSS4 v obdobju do priprave poročila ni prejela pobud za obravnavo zadev na področju pravosodja.

Davčne olajšave (v pristojnosti MF)

Davčna olajšava je namenjena uspešnim podjetjem, ki poslujejo z dobičkom in lahko svoj davek zmanjšajo za svoja vlaganja v raziskave in razvoj (RR). Pri tem lahko sama glede na svoje poslovanje

načrtujejo tudi izdatke za RR tako, da hkrati dosežejo dva učinka: konkurenčno prednost z RR dejavnostjo in za ta znesek manjšo davčno osnovo. **Davčna olajšava znaša 100 % za vlaganja v RR dejavnost.** Neto učinek za gospodarske družbe znaša 19 %. Država bo s tem ukrepom nadaljevala tudi v naslednjem obdobju.

Od leta 2012 lahko davčni zavezanec uveljavlja zmanjšanje davčne osnove v višini 100 % zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj. Vlaganja v raziskave in razvoj so vlaganja v notranje raziskovalno-razvojne dejavnosti in nakup raziskovalno-razvojnih storitev. Po zadnjih podatkih FURS na dan 1. junij 2019 je olajšavo v letu 2015 koristilo 757 pravnih in 37 fizičnih oseb in tako svojo davčno obveznost zmanjšalo za 46,4 milijona evrov, v letu 2018 pa je 567 pravnih in 17 fizičnih oseb svojo davčno obveznost z uveljavljanjem navedene davčne olajšave zmanjšalo za 45,6 milijona evrov.

Zaradi velikega števila ugotovljenih nepravilnosti pri prijavi davčnih olajšav do leta 2016, je v letu 2017 FURS v sodelovanju z MGRT izdal Smernice za zagotavljanje večje davčne gotovosti pri uveljavljanju davčnih olajšav za vlaganja v raziskave in razvoj in prvo izdajo Vprašanja in odgovori: Davčne olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj, kar naj bi poslovnim subjektom olajšalo prepoznavanje vlaganj, ki se uvrščajo med vlaganja v raziskave in razvoj.

Gospodarska diplomacija in promocija (v pristojnosti MZZ in MGRT)

Tematsko osredotočena in geografsko ciljana gospodarska diplomacija igra pri razvojni in tržni internacionalizaciji pomembno vlogo. Ukrepi za podporo podjetjem so na tem področju organizirani preko meddržavnih komisij, gospodarskih delegacij, gospodarskih predstavitev v tujini, svetovanj podjetjem za izbrani tuji trg, posredovanja informacij o tujih trgih in drugih storitev diplomatsko-konzularnih predstavništev (kot npr. prednostna izdaja viz), s poudarkom na krepitvi mreže ekonomskih svetovalcev.

MZZ, MGRT in SVRK so s pristojnimi agencijami na področju mednarodnega sodelovanja vzpostavili odlično sodelovanje, kar se že kaže v odmevnih skupnih nastopih v tujini.

6. GLOBALNO INTEGRIRAN PRISTOP

6.1 Dodana vrednost S4 pri internacionalizaciji

Cilji S4 na področju internacionalizacije so:

- I. močnejše pozicioniranje slovenskih inovacijskih deležnikov v globalnih mrežah vrednosti (internacionalizacija navzven),
- II. pozicioniranje Slovenije kot raziskovalno-razvojno-inovacijsko središče (*hub*), še posebej z vidika privabljanja tujih podjetij in krepitev raziskovalno-razvojnih oddelkov obstoječih podjetij ter mobilizacije domačih in privabljanja tujih vrhunskih talentov in dinamičnih (zagonskih) podjetij (internacionalizacija navzven).

Za uspešnost izvajanja S4 je tako ob t. i. tržni internacionalizaciji, ki temelji na izvozu inovativnih slovenskih produktov, storitev in procesov, ključna t. i. razvojna internacionalizacija, tj. vključevanje slovenskih inovacijskih deležnikov v evropske in globalne raziskovalno-razvojne in tehnološke projekte in platforme, kar slovenskim podjetjem in institucijam znanja omogoča vključevanje v evropske in globalne verige vrednosti.

Temu v sled je ključno tesnejše sodelovanje med SRIP-i in državo, tj. pristojnimi ministrstvi (še posebej SVRK, MGRT, MIZŠ in MZZ).

6.2 Realizacija

Izvajanje S4 je slovenskim inovacijskim deležnikom omogočilo vključevanje v tematske platforme pametne specializacije (*S3 Thematic Platforms*), ki jih upravlja JRC Evropske komisije. Namen do sedaj ustanovljenih treh tematskih platform na področjih industrijske modernizacije, energije in agroživilskega sektorja je zagotavljanje podpore pri spodbujanju medregionalnega sodelovanja, izhajajočega iz sinergij in komplementarnosti med strategijami pametnih specializacij regij in držav članic EU. V okviru tematskih platform se oblikujejo različna tematska partnerstva (do konca leta 2018 je bilo vzpostavljenih 30 tematskih partnerstev). V tematskih partnerstvih sodelujejo inovacijski deležniki (podjetja, povezovalne institucije, institucije znanja itd.) iz različnih regij in držav članic EU, in sicer s ciljem oblikovanja in komercializacije skupnih, medregionalnih prebojnih inovacijskih projektov souporabe raziskovalno-razvojne infrastrukture in skupnih naložb. Slovenski inovacijski deležniki so od vseh regij in držav članic EU vključeni v največ tematskih partnerstev, sodelujejo namreč v 16 izmed skupno 30 tematskih partnerstvih, predvsem v okviru tematske platforme za industrijsko modernizacijo, v okviru katere je:

- TECOS kot del SRIP-a ToP sovodilna regija na tematskem področju SME Integration to Industry 4.0,
- UniMb kot del SRIPT sovodilna regija na tematskem področju Digitalisation and Safety for Tourism,
- Kemijski inštitut kot del SRIP-a Krožno sovodilna regija na tematskem področju Advanced Materials for Batteries for Electro-mobility and Stationary Energy Storage v okviru evropskega zavezništva za baterije.

V letih 2017 in 2018 se je bistveno pospešilo sodelovanje z EIT, ki povezuje vodilna nacionalna in regionalna raziskovalna središča, univerze in podjetja v dinamična čezmejna partnerstva oziroma t. i. KIC na šestih področjih, in sicer na področju podnebja, digitalnih tehnologij, inovativne energije, zdravja, surovin in hrane. KIC-i, ki prav tako delujejo na regionalni in nacionalni ravni v obliki t. i. vozlišč (*hubs*), inovacijskim deležnikom zagotavljajo različne oblike podpore: od pomoči pri razvoju podjetniške storitve in iskanju partnerjev za razvoj novih, skupnih produktov in storitev do izobraževalnih programov in programov usposabljanj ter razširjanja najboljših praks. V letu 2018 so

MIZŠ, MGRT in SVRK podpisali Memorandum o sodelovanju z KIC-Climate in KIC Raw Materials, kar predstavlja začetek sodelovanja z namenom, da bi Slovenija postala pilotna regija uvajanja institucionaliziranega sodelovanja med EIT in regijo oziroma državo članico EU, in sicer na tematskem področju prehoda v krožno gospodarstvo in pametnih skupnosti. Obenem z EIT/KIC že sodelujejo:

- Kemijski inštitut, ki je pod okriljem SRIP-a Krožno postal slovenski, regionalni hub za KIC Climate,
- Geodetski zavod in Zavod za gradbeništvo Slovenije, ki pod okriljem SRIP-a MATPRO in PsiDL predstavljata slovenski, regionalni hub za KIC Raw Materials,
- GZS – ZKŽP, ki je pod okriljem SRIP-a Hrana postal regionalni hub za KIC Food,
- SRIP Zdravje-medicina, ki je vodilni partner v prijavi za vzpostavitev slovenskega, regionalnega hub-a za KIC Health
- SRIP ToP, ki predstavlja enega izmed ključnih partnerjev v vlogi za vzpostavitev EIT KIC Advanced Value Manufacturing.

Slovenija se je 22. Novembra 2017 vključila v Vanguard iniciativo, tj. platformo za medregionalno sodelovanje, v okviru katere deležniki iz 35 najnaprednejših regij EU, usmerjenih v napredne industrije in industrijsko modernizacijo, sooblikujejo in soinvestirajo v demo in pilotne projekte na podlagi sinergij in komplementarnosti med njihovimi strategijami pametnih specializacij. Pristopno deklaracijo so podpisali MIZŠ, MGRT in SVRK, ki tako koordinirajo sodelovanje slovenskih deležnikov v iniciativi. Inovacijski deležniki so se pod okriljem SRIP-ov že pričeli vključevati v demo in pilotne projekte Vanguard iniciative.

Sistemsko vključevanje v medregionalne pobude predstavlja bistveno izboljšano osnovo, ne le za uspešno koriščenje EU sredstev v prihodnje, temveč za bistveno nadgrajeno razvojnega sodelovanja z vodilnimi podjetji in raziskovalnimi organizacijami v Evropi in svetu. Večina pobud je v fazi definicije t. i. test *bed*, torej konkretnih partnerskih razvojnih sodelovanj, a v tej fazi je pozornost iz dolgotrajne faze mapiranja kompetenc usmerjena na oblikovanje poslovnih protokolov, za katere pa se bo na ravni EU iskalo optimalne načine financiranja, in sicer za verige vrednosti, ki jih bo letos Evropska komisija določila kot prednostne (t.i. *Strategic European Value Chains*).

V letu 2018 sta MGRT in SVRK v okviru Podporne službe EK za strukturne reforme zasnovala ocenjevalno študijo (*scoping*) za tesnejše sodelovanje SRIP-ov z vsaj tremi EU regijami. V letu 2019 bo zunanji izvajalec naredil podrobnejšo analizo, na katerih specifičnih področjih in med katerimi akterji bi veljalo najprej začeti spodbujati skupno razvojno in gospodarsko sodelovanje. Okvirno je bil preverjen interes, da bi v okviru tega *scoping*-a med drugim utrdili sodelovanje s Škotsko (vzpostavljen neposreden stik in tudi načelen dogovor z škotsko ministrico za zunanje zadeve), Flamci (dosežen načelen dogovor z Invest Flanders), kot zelo primerne regije pa so tudi prej omenjena Bavarska, Švedska (stik vzpostavljen), katera izmed španskih regij (Katalonija, Baskija ali Navarra, ki so vse zelo aktivne znotraj pobude Vanguard), lahko pa tudi kakšna italijanska regija, predvsem Lombardija ali Emilia Romagna. V letu 2019 bodo tako opredeljene vsaj tri regije in podrobneje identificirana fokusna področja in potrebne aktivnosti za povezovanje SRIP-ov z inovacijskimi deležniki v identificiranih treh prioritetnih regijah, še posebej z grozdi.

V nadaljevanju povzemamo konkretne aktivnosti SRIP po treh stebrih (Digitalno, Krožno, Industrija 4.0.).

6.2.1 Digitalno

SRIP PmiS je že vključen v več projektov Obzorja 2020 in Inštrumenta za povezovanje Evrope na fokusnih področjih iz akcijskega načrta, posebej na področju varnosti in presoje tveganj v okolju 5G

tehnologij. SRIP PmiS sodeluje v operativnih dogovorih pri vključevanju Slovenije kot pilotnega sodelovanja z EIT posebej z EIT KIC Digital.

IKT_HM je postala članica Digital Europe, ki predstavlja najmočnejšo koalicijo za prehod v digitalno gospodarstvo v EU, in članica European AI (*Artificial Intelligence*) Alliance. Sodeluje v mreži ERNACT, ki združuje predstavnike regionalnih in lokalnih oblasti s ciljem enotnega dostopa do IKT rešitev. Sodeluje v Interreg Europe Cyber, ki podpira evropska mala in srednja podjetja na področju kibernetne varnosti.

SRIP PSIDL sodeluje v JRC S3 Sustainable building partnership in Heating and cooling partnership ter v programu INNOSOUP na področju pametnih omrežij in upravljanja z energijo.

6.2.2 Krožno

SRIP Krožno poleg vključenosti v že opisano medinstitucionalno povezovanje EIT KIC Climate in v tematsko platformo za industrijsko modernizacijo, sodeluje s sorodnimi grozdi v dveh evropskih platformah, in sicer v platformi Bio-based Industry Consortium ter European Cluster Collaboration platformi, prav tako pa v okviru S3 platforme medregionalnega sodelovanja na področju bioenergije z vodilnim partnerjem iz Španije ter v okviru programa H2020 v projektu SME Power Efficiency Project z vodilnim partnerjem iz Grčije.

SRIP Hrana je aktivna v okviru EIT KIC Hrana, ki združuje več kot 50 partnerjev vodilnih deležnikov iz gospodarstva, raziskovalnih centrov in institucij znanja iz 13 držav, pred kratkim (konec marca 2019) pa je postala tudi članica S3 platforme medregionalnega sodelovanja za področje Smart Sensors for Agri-Food, ki združuje partnerje iz 15 različnih evropskih regij.

SRIP Turizem sodeluje v že opisanem primeru medinstitucionalnega povezovanja v okviru tematske platforme za industrijsko modernizacijo v partnerstvu Digitalisation and Safety for Tourism, kjer je Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru vodilni partner.

6.2.3 Industrija 4.0.

SRIP ToP že od samega začetka aktivno sodeluje v tematski platformi za industrijsko modernizacijo, saj je TECOS eden od vodilnih partnerjev v pobudi SME integration to Industry 4.0. Med novejšimi pobudami v isti platformi je Artificial Intelligence and Human Machine Interface, kjer aktivno sodeluje IJS kot koordinator SRIP-a in se v tej fazi dogovarja za sovodilno vlogo. ToP se pridružuje Vanguard iniciativi New Nano-Enabled Products, katere cilj je vzpostaviti nove pilotne proizvodne zmogljivosti na nižnjih področjih nanomaterialov. V podobni fazi je približevanje ToP Vanguard iniciativi Efficient and Sustainable Manufacturing. Pri tem SRIP ToP sodeluje z ostalimi SRIP-i pri iskanju najprimernejših podjetij, na primer s SRIP-om Krožno in predvideno izgradnjo reciklažnih linij in biorafinerij. SRIP ToP je s svojimi člani vključen v niz projektov H2020, in Interreg, prav tako pa sodeluje v okviru Evropskega združenja za robotiko, EUREKA Clusters in z Evropskim raziskovalnim združenjem za tovarne prihodnosti.

SRIP ACS+ je član evropske zveze dobaviteljev CLEPA in član ekspertne skupine držav članic EU na področju avtomobilske industrije. Sodeluje v Interreg projektih eSMART (dekarbonizacija proizvodnje) in TECHNOLOGY (digitalizacija proizvodnje).

SRIP MEDICINA sodeluje v S3 platformah na področju personalizirane medicine (projekta Sapphire in S3P4PM) in v Vanguard iniciativi s projektom Medtech, v okviru katerega si prizadeva za postavitve centra za protonsko obsevanje raka za JV Evropo. Izvajajo tudi Projekt Provita (Advanced Tools &

Advanced Health Care Services for Empowered Patients) v Obzorju 2020 in TIM (Twin International Multihelix).

SRIP MATPRO sodeluje z EIT RawMaterials Hub neposredno z Regionalnim Centrom Adria. V Vanguard iniciativi sodeluje na 3DP pilotu na področju multikomponentnih materialov in proizvodnih procesov (tehnologije nanašanja) in proizvodnje specializiranih delov.

Priloga A: Tabela instrumentov, ki so neposredno ali posredno vezani na izvajanje S4

Tabela 3: Tabela instrumentov - Načrtov izvedbe operacije (NIO), ki so neposredno ali posredno povezani z izvajanjem S4 (sredstva, ki so bila dodeljena od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018).

Področje	Tip spodbude	Posredniški organ	Načrt izvedbe operacije (NIO)	Dodeljena sredstva (SI in EU del)
Raziskave, razvoj in inovacije (RRI)	Instrumenti s področja RRI, ki so neposredno povezani z izvajanjem S4	MGRT	Javni razpis "Pilotni/demonstracijski projekti - I. sklop: pretvorba, distribucija in upravljanje energije"	7.400.500 €
		MGRT	Javni razpis "DEMO PILOTI II 2018"	56.602.502 €
		MIZŠ	Javni razpis "RRI v verigah in mrežah vrednosti (TRL 3-6)"	55.000.000 €
		MGRT	Javni razpis "RRI v verigah in mrežah vrednosti (TRL 6-9)"	15.800.000 €
		MIZŠ	Javni razpis "Spodbujanje izvajanja raziskovano-razvojnih projektov TRL (3-6)"	45.000.000 €
		MGRT	Javni razpis "Spodbujanje izvajanja raziskovano-razvojnih projektov TRL (6-9)"	74.200.000 €
		MGRT	Javni razpis "Krepitev kompetenc in inovacijskih potencialov podjetij"	13.228.722 €
		MGRT	Javni razpis za izbor operacij "Podpora strateškimi razvojno inovacijskim partnerstvom (SRIP) na prioritetnih področjih pametne specializacije"	10.490.784 €
		MIZŠ	Javni razpis za spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere 2.0	10.000.000 €
		MIZŠ	Javni razpis za spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere 2.1	12.876.300 €
		MIZŠ	Javni razpis "Spodbujanje dejavnosti prenosa znanja preko delovanja pisarn za prenos tehnologij"	6.000.000 €
		MIZŠ	NPO - "Renewable Materials and Healthy Environments Research and Innovation Centre of Excellence - InnoRenew CoE"	29.992.050 €
		MIZŠ	NPO - "Nadgradnja nacionalnih raziskovalnih infrastruktur - HPC RIVR"	20.000.000 €
		MK	Javni razpis "Mreža centrov raziskovalnih umetnosti in kulture"	9.000.000 €

Raziskave, razvoj in inovacije (RRI)	Instrumenti s področja RRI, ki so posredno povezani z izvajanjem S4	MGRT	Javni razpis "Dopolnjevanje SME instrumenta - Faza 1"	1.050.000 €
		MGRT	Javni razpis "Dopolnjevanje SME instrumenta - Faza 2"	17.075.000 €
		MGRT	Javni razpis za dodeljevanje spodbud v okviru iniciative EUREKA za leto 2016	4.500.000 €
		MGRT	Javni razpis za dodeljevanje spodbud v okviru iniciative EUREKA za leto 2017	5.282.529 €
		MGRT	Javni razpis za dodeljevanje spodbud v okviru iniciative EUREKA za leto 2018	6.458.247 €
		Finančni instrumenti s področja RRI	MGRT	Finančni instrumenti 2014 - 2020 (RRI)
Človeški viri (HR)	Instrumenti s področja HR, ki so neposredno povezani z izvajanjem S4	MDDSZ	Javni razpis Kompetenčni centri za razvoj kadrov	5.620.000 €
		MIZŠ	Javni razpis "Krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem v osnovnih šolah"	3.300.000 €
		MIZŠ	Javni razpis "Krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem v gimnazijah"	2.700.000 €
		MIZŠ	Razvoj programov za izpopolnjevanje za nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje v letih 2017-2022	484.106 €
		MIZŠ	Javni razpis za sofinanciranje nadgradnje dejavnosti kariernih centrov v visokem šolstvu v letih 2015-2020	5.750.000 €
		MDDSZ	Javni razpis za sofinanciranje projektov kariernih centrov za mlade	2.500.000 €
		MIZŠ	Povezava sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja s potrebami trga dela v letih 2016-2017	8.371.449 €
		MIZŠ	Povezava sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja s potrebami trga dela v letih 2018-2021	21.446.178 €
		MIZŠ	Spodbujanje prožnih oblik učenja in podpora kakovostni karierni orientaciji za nadarjene	2.000.000 €
		MIZŠ	Prenova poklicnega izobraževanja 2016–2021	1.706.127 €

Človeški viri (HR)	Instrumenti s področja HR, posredno usmerjeni v izvajanje S4	MIZŠ	Sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja za dvig izobrazbene ravni in pridobivanje poklicnih kompetenc 2016-2022	5.484.570 €
		MDDSZ	Štipendije za deficitarne poklice	13.712.009 €
		MIZŠ	Projektno delo z gospodarstvom in negospodarstvom v lokalnem in regionalnem okolju – Po kreativni poti do znanja 2016-2020	11.761.164 €
		MIZŠ	Javni razpis "Krajša in daljša gostovanja tujih strokovnjakov in visokošolskih učiteljev na slovenskih visokošolskih zavodih v letih 2016 – 2018"	3.080.000 €
		MIZŠ	Javni razpis "Mobilnost slovenskih visokošolskih učiteljev 2017-2019"	1.821.649 €
		MIZŠ	Javni razpis "Mobilnost slovenskih visokošolskih učiteljev 2018-2021"	2.128.537 €
		MDDSZ	Javni razpis za podelitev javnega pooblastila ter sofinanciranje izvajanja regijskih shem kadrovskih štipendij 2016 – 2022	18.400.000 €
		MDDSZ	Neformalno izobraževanje in usposabljanje zaposlenih	1.163.037 €
		MIZŠ	Javni razpis "Inovativne in prožne oblike poučevanja in učenja"	3.288.106 €
		MIZŠ	Javni razpis "Izvajanje programov nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja v letih 2018-2022"	16.815.894 €
		Internacionalizacija (INTER)	Instrumenti s področja INTER, neposredno usmerjeni v izvajanje S4	MGRT
MGRT	Javni razpis "Spodbujanje partnerstev za učinkovitejši nastop na tujih trgih 2018 - 2019"			2.004.998 €
Instrumenti s področja INTER, posredno usmerjeni v izvajanje S4	MGRT		Javni razpis "Sofinanciranje individualnih nastopov podjetij na mednarodnih sejmih v tujini - 2018"	1.900.000 €
	MGRT		Javni razpis "Sofinanciranje individualnih nastopov podjetij na mednarodnih sejmih v tujini v letu 2017"	1.000.000 €
	MGRT		Javni razpis za sofinanciranje individualnih nastopov podjetij na mednarodnih sejmih v tujini v letih 2019-2022	6.400.000 €
	MGRT		Javni razpis za sofinanciranje tržnih raziskav na tujih trgih v letih 2016 in 2017	500.000 €
	MGRT		Javni razpis za sofinanciranje aktivne udeležbe podjetij na mednarodnih poslovnih dogodkih v tujini v letu 2017	500.000 €
MGRT	Javni razpis za vzpostavitev ali nadgradnjo elektronskega poslovanja v MSP v obdobju 2017-2018 - "JR e-poslovanje 2017-2018"	2.500.000 €		

Internacionalizacija (INTER)	Instrumenti s področja INTER, posredno usmerjeni v izvajanje S4	MGRT	Javni razpis vzpostavitev ali nadgradnja e-poslovanja 2019-2022	9.450.000 €
		MGRT	Javni poziv za sofinanciranje tržnih raziskav, mednarodnih forumov in certifikatov v letu 2018	700.000 €
		MGRT	Javni razpis za sofinanciranje stroškov pridobitve certifikatov kakovosti	300.000 €
Podjetništvo (PO)	Instrumenti s področja PO, usmerjeni v zagotavljanje podpore inovacijskemu okolju in neposredno vezani na S4	MGRT	Javni razpis za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije 2017/2018	1.198.260 €
		MGRT	Javni razpis za izbor operacij za učne izdelovalne laboratorije – demonstracijski projekti	1.855.080 €
		MGRT	Vsebinska podpora prejemnikom (MSP) sredstev v začetnih fazah življenjskega cikla 2016-2017	500.000 €
		MGRT	Vsebinska podpora prejemnikom (MSP) sredstev v začetnih fazah življenjskega cikla 2017 - 2018	350.000 €
		MGRT	NPO Vsebinska podpora prejemnikom sredstev (MSP) v začetnih fazah življenjskega cikla 2018-2023	7.850.000 €
		MGRT	Javni razpis za izvedbo podpornih storitev subjektov inovativnega okolja v RS v letih 2016 - 2017 "SIO 2016-2017"	3.200.000 €
		MGRT	Javni razpis za izvedbo podpornih storitev subjektov inovativnega okolja v RS v letih 2018 do 2022 "SIO 2018-2022"	6.600.000 €
		MGRT	Javni razpis za financiranje izvajanja celovitih podpornih storitev za potencialne podjetnike in podjetja v okviru Slovenskih poslovnih točk za obdobje 2018 do 2022 - SPOT REGIJE 2018-2022	13.875.600 €
		MGRT	Javni razpis za financiranje izvajanja celovitih podpornih storitev za potencialne podjetnike in podjetja v okviru Slovenskih poslovnih točk za obdobje od 2018 do 2022-za statistično regijo Jugovzhodna Slovenija, Osrednjeslovenska in Primorsko-notranjska	3.894.120 €
		MGRT	Javni razpis za izvedbo storitev za spodbujanje digitalizacije MSP v Republiki Sloveniji v letih od 2019 do 2023	2.600.000 €
		MGRT	Javni razpis za sofinanciranje razvoja in promocije turistične ponudbe vodilnih turističnih destinacij v Sloveniji	4.600.000 €
		MGRT	NPO - Vzpostavitev in delovanje nacionalne slovenske poslovne točke (SPOT)	11.828.702 €
		MK	NPO - Center za kreativnost: Platforma CzK	5.628.094 €

Podjetništvo (PO)	Instrumenti s področja PO, namenjeni MSP- jem in neposredno povezani z izvajanjem S4	MGRT	Javni razpis za spodbude za zagon novih inovativnih podjetij v letu 2016 (P2B 2016)	1.680.000 €
		MGRT	Javni razpis za spodbude za zagon inovativnih podjetij v letu 2017 (P2 2017)	2.160.000 €
		MGRT	Javni razpis za spodbude za zagon novih inovativnih podjetij v letu 2016 (P2 2016)	2.160.000 €
		MGRT	Spodbude za zagon inovativnih podjetij v letu 2018 (P2 2018)	2.160.000 €
		MGRT	Javni razpis za spodbujanje procesnih izboljšav podjetij v letu 2016 in 2017 "Procesni vavčer 2016/2017" (PVAV 16/17)	3.000.000 €
		MGRT	Javni razpis za spodbujanje procesnih izboljšav podjetij v letih 2017-2018	4.175.724 €
		MGRT	Javni razpis za spodbude za zagon podjetij v problematskih območjih z visoko brezposelnostjo v letih 2018-2019 "JR P2R 2018 - 2019"	2.992.000 €
		MGRT	Spodbude za zagon podjetij v problematskih območjih z visoko brezposelnostjo v letih 2016 in 2017 (P2R)	3.200.000 €
		MGRT	Javni razpis za izbor operacij za zagon socialnih podjetij in mladinskih zadrug v letih 2016-2018	1.907.825 €
		MGRT	Javni razpis za sofinanciranje razvoja novih in inovativnih produktov ter storitev turističnega gospodarstva (2016 - 2018)	4.199.142 €
		MGRT	Javni razpis za sofinanciranje razvoja in promocije integralnih proizvodov turističnega gospodarstva	9.415.506 €
		MGRT	NPO Vzpostavitev celovitega vavčerskega sistema spodbud malih vrednosti za MSP 2019-2023	23.720.000 €
		Instrumenti s področja PO, posredno povezani z izvajanjem S4	MGRT	Spodbude za razvoj lesarstva na področju polproizvodov
	MGRT		Spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa	500.000 €
	MGRT		Javni razpis za spodbude za rast podjetij na področju rabe lesa v letu 2017 (P2L)	400.000 €
	MGRT		Javni razpis "Spodbude za MSP v lesarstvu"	5.880.000 €
	MGRT		Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 2.0	5.045.389 €
	MGRT		Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 3.0	7.429.450 €

Podjetništvo (PO)	Instrumenti s področja PO, posredno povezani z izvajanjem S4	MGRT	Javni razpis za sofinanciranje celovitih podpornih storitev v okviru vstopnih točk VEM v letu 2016 in 2017	800.000 €
		MGRT	Javni razpis za sofinanciranje operacij ekonomsko - poslovne infrastrukture v letih 2017 in 2018	15.000.000 €
		MGRT	Javni razpis za sofinanciranje vlaganj v ekonomsko-poslovno infrastrukturo za obdobje 2016-2017	11.286.852 €
		MGRT	Javni razpis: Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti na obmejnem problemskem območju	11.223.900 €
	Finančni instrumenti s področja MSP	MGRT	Finančni instrumenti 2014 - 2020 (MSP)	135.000.000 €

Vir: IS e-MA, SVRK

Priloga B: Tabela sredstev, dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije

Tabela 4: Tabela sredstev dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije (od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018).

Področje	Število NIO	Regija	Vir	Dodeljena sredstva
Raziskave, razvoj in inovacije	20	Vzhod	SI	36.739.706 €
			EU	222.586.715 €
		Zahod	SI	43.506.592 €
			EU	185.123.621 €
Raziskave, razvoj in inovacije - neposredno povezano z izvajanjem S4	14	Vzhod	SI	32.595.143 €
			EU	171.808.466 €
		Zahod	SI	40.777.999 €
			EU	120.409.250 €
Raziskave, razvoj in inovacije - posredno povezano z izvajanjem S4	5	Vzhod	SI	4.144.562 €
			EU	16.578.249 €
		Zahod	SI	2.728.593 €
			EU	10.914.372 €
Raziskave, razvoj in inovacije (RRI) - finančni instrumenti	1	Vzhod	SI	0,00 €
			EU	34.200.000 €
		Zahod	SI	0,00 €
			EU	53.800.000 €
Človeški viri	20	Vzhod	SI	15.153.203 €
			EU	60.612.812 €
		Zahod	SI	11.153.362 €
			EU	44.613.449 €
Človeški viri - neposredno povezano z izvajanjem S4	10	Vzhod	SI	6.244.233 €
			EU	24.976.932 €
		Zahod	SI	4.531.339 €
			EU	18.125.357 €
Človeški viri - posredno povezano z izvajanjem S4	10	Vzhod	SI	8.908.970 €
			EU	35.635.881 €
		Zahod	SI	6.622.023 €
			EU	26.488.092 €
Internacionalizacija	11	Vzhod	SI	464.736 €
			EU	20.417.127 €
		Zahod	SI	317.215 €
			EU	12.972.247 €
Internacionalizacija - neposredno povezano z izvajanjem S4	2	Vzhod	SI	464.736 €
			EU	6.254.447 €
		Zahod	SI	317.215 €
			EU	3.884.927 €
Internacionalizacija - posredno povezano z izvajanjem S4	9	Vzhod	SI	0,00 €
			EU	14.162.680 €
		Zahod	SI	0,00 €

Podjetništvo	36	Vzhod	SI	18.293.698 €
			EU	166.844.996 €
		Zahod	SI	12.399.738 €
			EU	131.657.213 €
Podjetništvo - zagotavljanje podpore inovacijskemu okolju	13	Vzhod	SI	8.978.593 €
			EU	27.954.208 €
		Zahod	SI	8.092.320 €
			EU	18.954.736 €
Podjetništvo - namenjeno MSP-jem in neposredno povezano z izvajanjem S4	12	Vzhod	SI	4.081.586 €
			EU	35.486.683 €
		Zahod	SI	2.461.586 €
			EU	18.740.343 €
Podjetništvo - posredno povezano z izvajanjem S4	10	Vzhod	SI	5.233.520 €
			EU	47.904.105 €
		Zahod	SI	1.845.832 €
			EU	14.462.135 €
Podjetništvo - finančni instrumenti	1	Vzhod	SI	0,00 €
			EU	55.500.000 €
		Zahod	SI	0,00 €
			EU	79.500.000 €
Skupaj	87	Vzhod	SI	70.651.343 €
			EU	470.461.650 €
		Zahod	SI	67.376.907 €
			EU	374.366.530 €

Vir: IS e-MA, SVRK

Priloga C: Tabela realizacije sredstev dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije

Tabela 5: Tabela realizacije sredstev, dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije (od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018).

Področje	Število NIO	Regija	Vir	2016	2017	2018	Skupaj
Raziskave, razvoj in inovacije	20	Vzhod	SI	12.985 €	1.901.555 €	2.830.004 €	4.744.543 €
			EU	51.954 €	16.156.228 €	11.320.080 €	27.528.262 €
		Zahod	SI	12.674 €	3.928.973 €	4.212.786 €	8.154.433 €
			EU	50.695 €	29.165.995 €	16.851.216 €	46.067.906 €
Raziskave, razvoj in inovacije - neposredno povezano z izvajanjem S4	14	Vzhod	SI	12.967 €	1.806.907 €	2.648.421 €	4.468.295 €
			EU	51.885 €	7.227.642 €	10.593.723 €	17.873.250 €
		Zahod	SI	12.674 €	3.812.252 €	3.935.921 €	7.760.846 €
			EU	50.695 €	15.249.049 €	15.743.719 €	31.043.463 €
Raziskave, razvoj in inovacije - posredno povezano z izvajanjem S4	5	Vzhod	SI	18 €	94.648 €	181.582 €	276.249 €
			EU	69 €	378.586 €	726.357 €	1.105.012 €
		Zahod	SI	0 €	116.721 €	276.865 €	393.586 €
			EU	0 €	466.946 €	1.107.497 €	1.574.443 €
Raziskave, razvoj in inovacije (RRI) - finančni instrumenti	1	Vzhod	SI	0 €	0 €	0 €	0 €
			EU	0 €	8.550.000 €	0 €	8.550.000 €
		Zahod	SI	0 €	0 €	0 €	0 €
			EU	0 €	13.450.000 €	0 €	13.450.000 €
Človeški viri	20	Vzhod	SI	72.510 €	1.196.021 €	2.147.238 €	3.415.770 €
			EU	290.022 €	4.785.007 €	8.593.838 €	13.668.867 €
		Zahod	SI	98.997 €	1.283.488 €	1.739.008 €	3.121.493 €
			EU	395.997 €	5.133.150 €	6.951.457 €	12.480.604 €
Človeški viri - neposredno povezano z izvajanjem S4	10	Vzhod	SI	46.209 €	503.270 €	1.314.794 €	1.864.273 €
			EU	184.816 €	2.014.007 €	5.264.112 €	7.462.935 €
		Zahod	SI	78.902 €	452.630 €	1.017.306 €	1.548.839 €
			EU	315.628 €	1.809.667 €	4.064.616 €	6.189.911 €
Človeški viri - posredno povezano z izvajanjem S4	10	Vzhod	SI	26.302 €	692.751 €	832.444 €	1.551.497 €
			EU	105.206 €	2.771.000 €	3.329.726 €	6.205.932 €
		Zahod	SI	20.095 €	830.858 €	721.702 €	1.572.655 €
			EU	80.369 €	3.323.483 €	2.886.841 €	6.290.693 €
Internacionalizacija	11	Vzhod	SI	200 €	137.884 €	688.182 €	826.266 €
			EU	600 €	413.652 €	2.064.535 €	2.478.787 €
		Zahod	SI	660 €	194.126 €	582.675 €	777.461 €
			EU	1.541 €	452.953 €	1.359.565 €	1.814.059 €
Internacionalizacija - neposredno povezano z izvajanjem S4	2	Vzhod	SI	0 €	0 €	5.919 €	5.919 €
			EU	0 €	0 €	17.767 €	17.767 €
		Zahod	SI	0 €	0 €	41.882 €	41.882 €
			EU	0 €	0 €	97.730 €	97.730 €
Internacionalizacija - posredno povezano z izvajanjem S4	9	Vzhod	SI	200 €	137.884 €	682.263 €	820.346 €
			EU	600 €	413.652 €	2.046.768 €	2.461.020 €
		Zahod	SI	660 €	194.126 €	540.793 €	735.579 €
			EU	1.541 €	452.953 €	1.261.835 €	1.716.329 €

Podjetništvo	36	Vzhod	SI	707.986 €	4.102.992 €	4.643.825 €	9.454.803 €
			EU	2.353.457 €	26.177.031 €	13.931.826 €	42.462.314 €
		Zahod	SI	368.504 €	1.831.493 €	2.136.021 €	4.336.018 €
			EU	1.006.151 €	24.225.891 €	5.085.183 €	30.317.225 €
Podjetništvo - zagotavljanje podpore inovacijskemu okolju	13	Vzhod	SI	28.594 €	580.951 €	720.595 €	1.330.141 €
			EU	85.801 €	1.743.257 €	2.161.925 €	3.990.983 €
		Zahod	SI	27.046 €	449.394 €	609.358 €	1.085.798 €
			EU	63.113 €	1.048.747 €	1.421.967 €	2.533.827 €
Podjetništvo - namenjeno MSP-jem in neposredno povezano z izvajanjem S4	12	Vzhod	SI	330.714 €	1.262.939 €	1.650.051 €	3.243.704 €
			EU	992.286 €	3.781.257 €	4.950.354 €	9.723.897 €
		Zahod	SI	211.693 €	1.004.149 €	1.072.290 €	2.288.132 €
			EU	493.921 €	2.420.243 €	2.602.986 €	5.517.150 €
Podjetništvo - posredno povezano z izvajanjem S4	10	Vzhod	SI	348.678 €	2.259.102 €	2.273.179 €	4.880.958 €
			EU	1.275.370 €	6.777.517 €	6.819.547 €	14.872.434 €
		Zahod	SI	129.765 €	377.950 €	454.373 €	962.088 €
			EU	449.117 €	881.901 €	1.060.230 €	2.391.248 €
Podjetništvo - finančni instrumenti	1	Vzhod	SI	0 €	0 €	0 €	0 €
			EU	0 €	13.875.000 €	0 €	13.875.000 €
		Zahod	SI	0 €	0 €	0 €	0 €
			EU	0 €	19.875.000 €	0 €	19.875.000 €
Skupaj	87	Vzhod	SI	793.681 €	7.338.452 €	10.309.248 €	18.441.382 €
			EU	2.696.033 €	47.531.918 €	35.910.279 €	86.138.230 €
		Zahod	SI	480.835 €	7.238.080 €	8.670.491 €	16.389.406 €
			EU	1.454.384 €	58.977.989 €	30.247.421 €	90.679.794 €

Vir: IS e-MA, SVRK

Priloga D: Tabela sredstev, dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije po posredniških organih

Tabela 6: Tabela sredstev, dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije po posredniških organih (od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018).

Področje	Posredniški organ				Skupaj
	MGRT	MIZŠ	MDDSZ	MK	
Raziskave, razvoj in inovacije	300.088.284 €	178.868.350 €	0 €	9.000.000 €	487.956.634 €
Človeški viri	0 €	90.137.781 €	41.395.045 €	0 €	131.532.826 €
Internacionalizacija	34.171.326 €	0 €	0 €	0 €	34.171.326 €
Podjetništvo	323.567.551 €	0 €	0 €	5.628.094 €	329.195.645 €

Vir: IS e-MA, SVRK

Priloga E: Tabela realizacije sredstev, dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije po posredniških organih

Tabela 7: Tabela realizacije sredstev, dodeljenih Slovenski strategiji pametne specializacije po posredniških organih (od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2018).

Področje	Ministrstvo				Skupaj
	MGRT	MIZŠ	MDDSZ	MK	
Raziskave, razvoj in inovacije	49.719.963 €	36.775.181 €	0 €	0 €	86.495.144 €
Človeški viri	0 €	23.033.127 €	9.653.607 €	0 €	32.686.734 €
Internacionalizacija	5.896.573 €	0 €	0 €	0 €	5.896.573 €
Podjetništvo	85.636.450 €	0 €	0 €	933.911 €	86.570.361 €

Vir: IS e-MA, SVRK